

Vedlegg til høringsbrev

Dato: 29. januar 2010

Ref: 2008/01353-46/FD I 2/FAL

**VURDERINGER KNYTTET TIL BEHOVET FOR ENDRINGER I FORSKRIFT TIL
LOV AV 17. JULI 1953 NR. 29 OM VERNEPLIKT**

Innhold

1.	GENERELT	7
2.	VURDERINGER KNYTTET TIL GJELDENDE BRUK AV FORKORTELSER.....	7
3.	VURDERING AV GJELDENDE BESTEMMELSER OG FORSLAG TIL NYE BESTEMMELSER	8
3.1	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 1 - Om verneplikt og tjenesteplikt.....	8
3.1.1	Verneplikt – tjenesteplikt.....	8
3.2	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 3 - Om verneplikten	8
3.2.1	Vernepliktsalder	8
3.2.2	Vernepliktsens opphør	9
3.2.3	Dobbelt statsborgerskap – fremmede statsborgere	10
3.2.4	Overføring til sivil verneplikt	12
3.2.5	Gjenerverving av verneretten.....	12
3.2.6	Prester og forstandere	13
3.3	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 4 - Om yngreårige og frivillige.....	15
3.3.1	Yngreårige.....	15
3.3.2	Kvinnelig militært personell.....	17
3.4	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 8 - Om befalingsmenn og frivillige med kontrakt.....	18
3.4.1	De forskjellige befalskategoriers forhold til verneplikt og tjenesteplikt	18
3.5	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 10 - Om varigheten av den ordinære tjenesten.....	20
3.5.1	Varigheten av den ordinære tjenestetid.....	20
3.5.2	Godskrivning av utført tjeneste ved militære skoler og kurs	20
3.5.3	Skoler og kurs som ikke medfører plikttjeneste.....	21
3.5.4	Skoler/kurs som medfører plikttjeneste	22
3.5.5	Godskrivning av utført tjeneste i operasjoner i utlandet	22
3.5.6	Godskrivning av tjeneste utført i Heimevernet	23
3.5.7	Godskrivning av utført sivil tjeneste.....	23
3.5.8	Godskrivning av tjeneste i Siviltforsvaret og Politireserven	24
3.5.9	Klage på godskrivning av tjeneste.....	25
3.5.10	Vernepliktig akademisk befal.....	25
3.6	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 11 - Om førstegangstjenesten	26
3.6.1	Oppdeling av tjenesten for spesielle kategorier	26
3.7	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 12 - Om gjennomføring av ordinær tjeneste for spesielle kategorier.....	27
3.7.1	Gjennomføring av ordinær tjeneste for spesielle kategorier	27
3.8	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 13 - Om ekstraordinær tjeneste.....	28
3.8.1	Innkalling til ekstraordinær tjeneste	28
3.9	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 15 - Om krigstjeneste	29

3.9.1	Plikt til å fortsette tjenesten.....	29
3.10	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 16	
-	Om innkalling til tjeneste.....	29
3.10.1	Innkalling til ordinær tjeneste.....	29
3.10.2	Frivillig militærtjeneste for kvinner.....	31
3.10.3	Innkalling av personell fra utlandet til førstegangstjeneste.....	33
3.10.4	Opptak ved militære skoler og kurs.....	34
3.10.5	Innkalling av personell fra utlandet til repetisjonsøvinger.....	35
3.10.6	Fremmede statsborgere	36
3.10.7	Nærmere bestemmelser.....	37
3.11	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 17	
-	Om fritak fra fremmøte og godskrivning av tjeneste i annet land.....	37
3.11.1	Fritak fra fremmøte ved styrkeoppbygging.....	37
3.11.2	Godskrivning av tjeneste utført i et annet land	37
3.12	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 18	
-	Om utsettelse med tjenesten.....	38
3.12.1	Generelt.....	38
3.12.2	Tjeneste i humanitære hjelpeorganisasjoner	39
3.12.3	Vernepliktige og tjenestepliktige med omsorgsansvar i fredstid.....	40
3.12.4	Vernepliktige med ansvar for husdyr i fredstid	42
3.13	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 19	
-	Om forsømt tjeneste og straffeforfølgning.....	42
3.13.1	Forsømt tjeneste.....	42
3.13.2	Straffeforfølgning.....	45
3.14	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 20	
-	Om utskrivning	47
3.14.1	Utskrivningsplikt.....	47
3.15	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 21	
-	Om utsettelse med sesjon.....	48
3.15.1	Utsettelse med sesjon	48
3.16	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 23	
-	Om felles vernepliktsforvaltning.....	49
3.16.1	Felles vernepliktsforvaltning.....	49
3.16.2	Vernepliktsverkets oppgaver	50
3.16.3	Forvaltning under tjeneste	52
3.16.4	Beredskapsplanlegging og styrkeoppbygging.....	52
3.17	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 25	
-	Om innrulling	54
3.17.1	Innrulling	54
3.18	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 26	
-	Om klassifisering	55
3.18.1	Klassifisering	55
3.19	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 27	
-	Om Sesjon	57
3.19.1	Sesjon del 1	57
3.19.3	Sesjon del 2	58
3.20	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 29	
-	Om klassifisering utenfor sesjon.....	61

3.20.1	Klassifisering utenfor sesjon	61
3.21	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 30	
-	Om utsettelse av legekjennelse	62
3.21.1	Utsettelse av legekjennelse	62
3.22	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 32	
-	Om fastsettelse av tjenestedyktighet	62
3.22.1	Fastsettelse av tjenestedyktighet	62
3.23	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 34	
-	Om fordeling til tjeneste	63
3.23.1	Fordeling	63
3.24	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 35	
-	Om resultat av utskrivningen	66
3.24.1	Meddelelse av resultatet av fordelingen	66
3.25	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 36	
-	Om personopplysninger	67
3.25.1	Registrering og sletting av personopplysninger	67
3.25.2	Innsynsrett	69
3.26	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 38	
-	Om overføring, omfordeling og omdisponering	69
3.26.1	Overføring, omfordeling og omdisponering	69
3.27	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 39	
-	Om utreisetillatelse og utenrikspermisjon	70
3.27.1	Flytting	70
3.27.2	Reiser innenfor og utenfor landets grenser	71
3.27.3	Utreisetillatelse	72
3.28	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 40	
-	Om opplysningsplikt	74
3.28.1	Opplysningsplikt	74
3.29	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 41	
-	Om vaksinasjoner	75
3.29.1	Vaksinasjoner	75
3.30	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 46	
-	Om offentlige etaters og private foretaks plikt til å gi opplysninger og yte bistand	76
3.30.1	Hjemmel for støtte	76
3.30.2	Politiets bistand	76
3.30.3	Plikter ved forfall fra sesjonslege	78
3.31	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 47a	
-	Om unntak fra forvaltningslovens bestemmelser	79
3.31.1	Unntak fra forvaltningslovens bestemmelser	79
3.32	Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 52	
-	Om gjennomføring	80
3.32.1	Mindre endringer	80

4.	FORSLAG TIL BESTEMMELSER SOM SETTES UT AV KRAFT ELLER HVOR MYNDIGHET DELEGERES TIL UNDERLIGGENDE ETAT.....	81
4.1	Forslag til bestemmelser som settes ut av kraft.....	81
4.1.1	Land som Norge har avtale med som fritar for eller begrenser verneplikten.....	81
4.1.2	Direktiv til utenriksstasjonene om nordmenn i utlandet og i utenriks sjøfart ved mobilisering	81
4.1.3	Vernepliktsverkets organisasjon	81
4.1.4	Bestemmelser om innrulleringsnemnd	82
4.1.5	Instruks for innrulleringsnemnd	82
4.1.6	Overføring av militære grunner	83
4.2	Bestemmelser som foreslås delegert til Forsvaret	83
4.2.1	Regler om opptjening av forsømt tjeneste	83
4.2.2	Regler om godskrivning av tidligere utført tjeneste - Saksbehandling	85

1. GENERELT

Forsvarsdepartementet har foretatt en gjennomgang av forskrift 22. november 1991 nr 855 om reglement for utskrivning og verneplikt (RUV).

Dette som følge av at Stortinget i 2009 vedtok lov om endringer til vernepliktsloven (lov 19. juni 2009 nr 63). Lovendringene innebærer en todeling av sesjonsordningen og en innføring av sesjonsplikt for kvinner. Endringene trådte i kraft 1. januar 2010.

Departementet har vurdert behovet for justeringer i RUV i lys av lovendringene knyttet til todelt sesjon og allmenn sesjonsplikt. En implementering denne av lovendringen forutsetter at det også foretas endringer i tilhørende regelverk. Det vises i den forbindelse til Innst. O. nr. 81 (2008-2009) punkt 1.1 og Ot.prp. nr. 41 (2008-2009) punkt 2.1.

Våre vurderinger og forslag til ny forskrift til lov om verneplikt, som foreslås som erstatning til dagens RUV, omtales nærmere i detalj nedenfor. Forslag til endringer i gjeldende bestemmelser og forslag til nye bestemmelser er angitt med *kursiv skrift*.

2. VURDERINGER KNYTTET TIL GJELDENDE BRUK AV FORKORTELSER

For å oppnå mer helhetlig språk i forskriften, foreslås det gjennomgående endringer i bestemmelsene som ikke påvirker substansen i bestemmelsene. Disse foreslåtte endringene, som omfatter bl.a. at forkortelser erstattes med full betegnelse, omtales som *generelle endringer* og kommenteres ikke ytterligere i dette dokumentet.

Som en følge av innføring av utskrivningsplikt for kvinner, er det i bestemmelsene nødvendig å skille mellom utskrivningspliktige kvinner og vernepliktige menn. Det er likeledes nødvendig å skille mellom vernepliktige menn og kvinner som etter frivillighet har påtatt seg en tjenesteplikt. Departementet foreslår at disse tilføyelsene og presiseringene tas inn i bestemmelsene uten nærmere kommentarer.

Forkortelser gjengitt i parentes () foreslås i sin helhet erstattet med full betegnelse.

Forkortelse	Foreslåtte endringer/ Full betegnelse
FD	Forsvarsdepartementet
FSJ	Forsvarssjefen
FMO	Forsvaret
H	Hæren
L	Luftforsvaret
S	Sjøforsvaret
HV	Heimevernet
VPV	Vernepliktsverket
(vedkommende) VF	Vernepliktsverket
SF	Sivilforsvaret
PR	Politireserven
vpl	vernepliktige
upl	utskrivningspliktige

kap	kapittel
L	vernepliktsloven
HV-loven	heimevernsloven
udyktig	tjenesteudyktig/ikke tjenestedyktig
Hovedrulle	Verneplikts- og tjenesteregister

3. VURDERING AV GJELDENE BESTEMMELSER OG FORSLAG TIL NYE BESTEMMELSER

3.1 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 1 - Om verneplikt og tjenesteplikt

3.1.1 Verneplikt – tjenesteplikt

3.1.1.1 Gjeldende bestemmelser

Begrepet verneplikt brukes første gang i vernepliktsloven § 1. Begrepene verneplikt og tjenesteplikt er definert i RUV kapittel I punkt 5.

Verneplikt - tjenesteplikt	
5.	Med verneplikt forstås den plikt som inntre i samsvar med bestemmelsene i Lov om verneplikt (L), kap I.
	Med tjenesteplikt forstås utøvelsen av verneplikten i samsvar med Stortingets årlige beslutninger. Jf L, kap II.

3.1.1.2 Departementets vurderinger

Det foreslås ingen endringer i bestemmelsene med unntak av enkelte generelle endringer, jf pkt 2 over.

RUV kapittel I punkt 5 foreslås videreført som punkt 1 til vernepliktsloven § 1.

3.1.1.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 1 punkt 1

Verneplikt - tjenesteplikt	
1-1	Med verneplikt forstås den plikt som inntre i samsvar med bestemmelsene i Lov om verneplikt (<i>vernepliktsloven</i>) <i>kapittel I</i> .
	Med tjenesteplikt forstås utøvelsen av verneplikten i samsvar med Stortingets årlige beslutninger, jf <i>vernepliktsloven kapittel II</i> .

3.2 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 3 - Om verneplikten

3.2.1 Vernepliktsalder

3.2.1.1 Gjeldende bestemmelser

Bestemmelser for når verneplikten inntre for norske menn er gitt i RUV kapittel I punkt 6, og utdyper vernepliktsloven §§ 3 og 4. Kapittel I punkt 6 første og andre ledd tar for seg vernepliktsalderen generelt.

Vernepliktsalder

6. Loven § 3 fastslår at verneplikten for norske mannlige statsborgere inntreter etter utskrivning fra 1. januar det år de fyller 19 og varer til 31. desember det år de fyller 44.

Menn som utskrives etter 1. januar det år de fyller 19, blir vernepliktige fra og med fordelingen.

Menn under vernepliktig alder som etter søknad får innvilget fremskutt tjeneste, blir vernepliktige fra og med fordelingen, men tidligst fra 1. januar det år de fyller 18.

Menn under vernepliktig alder som søker opptak ved militære skoler, blir vernepliktige fra og med opptaket ved skolen, men tidligst fra 1. januar det år de fyller 17.

I krig eller når krig truer kan Kongen bestemme at verneplikt skal pålegges fra 1. januar det år de utskrivningspliktige fyller 18. Dersom krigsforsterkning settes opp, har de vernepliktige tjenesteplikt til og med det år de fyller 55.

3.2.1.2 Departementets vurderinger

Definisjonen av utskrivning er gjennom endringer av vernepliktsloven i 2009 endret i forhold til når verneplikten inntreter for menn. I følge tidligere definisjon av utskrivning var menn vernepliktige etter fordeling, da i den forstand fordeling til forsvarsgren. Ny definisjon tilsier at menn er vernepliktige etter at de er klassifisert som tjenestedyktige for tjeneste i Forsvaret. Innholdet i bestemmelsene foreslås endret i forhold til dette, og foreslås videreført i punkt 1 til vernepliktsloven § 3.

3.2.1.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 3 punkt 1**Vernepliktsalder**

- 2-1 *Vernepliktsloven § 3 fastslår at verneplikten for norske mannlige statsborgere inntreter etter utskrivning, det vil si etter at de er klassifisert som tjenestedyktige, fra 1. januar det år de fyller 19 og varer til 31. desember det år de fyller 44.*

Menn som utskrives etter 1. januar det år de fyller 19, blir vernepliktige fra den dag de er klassifisert som tjenestedyktige.

3.2.2 Vernepliktens opphør**3.2.2.1 Gjeldende bestemmelser**

Bestemmelser om vernepliktens opphør fremkommer av RUV kapittel I punkt 26 andre ledd. Bestemmelsene utdyper vernepliktsloven §§ 3 og 15. Punkt 26 andre ledd omhandler vernepliktens opphør i fredstid.

Vernepliktens opphør

26. Under krigstjeneste plikter enhver å fortsette i tjenesten så lenge det er nødvendig, jf L § 15, 2. ledd. Forøvrig gjelder reglene i L § 13, siste ledd, tilsvarende.

Ellers opphører verneplikten etter fastlagte regler i følgende tilfeller:

- a. Fast bosetting i utlandet
- b. Tilsetting i vernepliktsfri stilling
- c. Fradømmelse av verneretten
- d. Udyktighet
- e. Overføring til sivil tjenesteplikt

3.2.2.2 Departementets vurderinger

Teksten i punkt 26 første ledd om verneplikts opphør foreslås omformulert slik at punktet kan stå for seg selv (se punkt 3.9.1), og videreført som bestemmelser til vernepliktsloven § 15.

Kapittel I punkt 26 andre ledd omhandler verneplikts opphør i fredstid. Teksten foreslås omformulert slik at punktet kan stå for seg selv. Kapittel I punkt 26 andre ledd foreslås videreført som punkt 2 til vernepliktsloven § 3.

3.2.2.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 3 pkt 2

2-2 **Verneplikten opphører** etter fastlagte regler i følgende tilfeller:

- a. Fast bosetting i utlandet
- b. Tilsetting i vernepliktsfri stilling
- c. Fradømmelse av verneretten
- d. *Kjennelse Ikke tjenestedyktig*
- e. Overføring til sivil tjenesteplikt

3.2.3 Dobbel statsborgerskap – fremmede statsborgere

3.2.3.1 Gjeldende bestemmelser

Bestemmelser om verneplikt for menn med dobbelt statsborgerskap og fremmede statsborgere omhandles i RUV kapittel I punkt 10-16. Bestemmelsen utdyper vernepliktsloven § 3.

Kapittel I punkt 14-15 omhandler presisering av tjenestemuligheter for fremmede statsborgere bosatt i Norge, som etter søknad pålegges verneplikt.

	Dobbel statsborgerskap
10.	Norsk mannlig statsborger som også er borger av et annet land, er vernepliktig i Norge dersom avtale med den fremmede stat ikke er til hinder for det.
	Fremmede statsborgere
11.	De stater som Norge har traktat/konvensjon/avtale/overenskomst med som fritar for eller begrenser verneplikten, fremgår av vedlegg B.
12.	Med de begrensninger som følger av L § 3, 2. ledd, kan borgere av land som det er inngått avtale med om gjensidig fritak for eller begrensning av verneplikt, i særlige tilfeller etter personlig søknad, pålegges verneplikt når de kan sies å høre hjemme i Norge. Det skal da dokumenteres at deres hjemlandsmyndigheter ikke motsetter seg det og at tjenesten ikke får konsekvenser for deres statsborgerforhold. Dessuten må det være sannsynlig at vedkommende vil bosette seg her i landet permanent eller for et lengre tidsrom.
13.	På samme betingelser kan også borgere av land som Norge ikke har avtale med, pålegges verneplikt.
14.	Vernepliktige som ikke er norske statsborgere, kan få gjøre tjeneste i Infanteriet, Hærens intendantur eller Hærens sanitet. I spesielle tilfeller kan FD dispensere når det gjelder tjeneste i Sjøforsvaret. Slike saker skal på forhånd forelegges FO/SST til uttalelse.
15.	Vernepliktige som ikke er norske statsborgere kan normalt ikke gis befals grad. De kan heller ikke få utdanning som fører frem til befals status, med mindre det er på det rene at norsk statsborgerskap vil oppnås innen befals grad normalt gis. Spørsmål om å gi slike vernepliktige befalsutdanning skal forelegges FD etter at vedkommende forsvarsgrenstabs uttalelse er innhentet på forhånd.

16. Søknad fra fremmede statsborgere om å bli pålagt verneplikt i Norge, avgjøres av FSJ eller den han bemyndiger, i tvilstilfelle av FD.

3.2.3.2 Departementets vurderinger

Kapittel I punkt 10-13, 16 omhandler bestemmelser om verneplikt for menn med dobbelt statsborgerskap og fremmede statsborgere. Det foreslås presisert at bestemmelsen om verneplikt i Norge gjelder så lenge han bor i landet. Kapittel I punkt 10-13, 16 foreslås videreført som punkt 3-7 til vernepliktsloven § 3.

Avtaler med fremmed stat som bestemmelsene i punkt 11 henviser til, er registrert i Utenriksdepartementets traktatregister. Uttrekk av avtaler med andre stater vedrørende fritak fra eller begrensning av verneplikt for personer med dobbelt statsborgerskap eller fremmede statsborgere fremgår av RUV kapittel I vedlegg B. Det foreslås at de traktater og avtaler som har påvirkning på militær tjeneste, innarbeides i *Bestemmelser for utskrivning og verneplikt (BUV) del III – FSJs utfyllende bestemmelser*.

Borgere av land som Norge ikke har avtale med om begrensning av eller fritak fra verneplikt, kan pålegges verneplikt etter de samme betingelser som for borgere av land som Norge har slik avtale med. Departementet mener at det bør presiseres at verneplikt for disse kan pålegges etter personlig søknad.

Norge har gjennom ulike samarbeidsavtaler forpliktet seg til å bidra til å utvikle andre nasjoners forsvar, ved for eksempel å la borgere av disse nasjonene anledning til å gjøre tjeneste i Forsvaret. For å regulere verneplikt og tjenesteplikt for fremmede statsborgere som ikke er bosatt i Norge, og som etter inngått avtale mellom Norge og den fremmede staten gjennomfører tjeneste i Forsvaret, foreslås nye bestemmelser som punkt 8 til vernepliktsloven § 3. Avtaler som det her henvises til, er for eksempel inngått med Island.

Kapittel I punkt 14-15 foreslås videreført som punkt 19-20 til vernepliktsloven § 16.

3.2.3.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 3 pkt 3-8

Dobbelt statsborgerskap

- 2-3 Norsk mannlig statsborger som også er borger av et annet land, er vernepliktig i Norge *så lenge han er bosatt her i landet*, dersom avtale med den fremmede stat ikke er til hinder for det.

Fremmede statsborgere

- 2-4 De stater som Norge har traktat/konvensjon/avtale/overenskomst med som fritar for eller begrenser verneplikten, fremgår av *Utenriksdepartementets traktatregister*.
- 2-5 Med de begrensninger som følger av *vernepliktsloven* § 3 *andre* ledd, kan borgere av land som det er inngått avtale med om gjensidig fritak for eller begrensning av verneplikt, i særlige tilfeller etter personlig søknad, pålegges verneplikt når de kan sies å høre hjemme i Norge.

Ved pålegg om slik verneplikt skal det dokumenteres at deres hjemlandsmyndigheter ikke motsetter seg det og at tjenesten ikke får konsekvenser for deres statsborgerforhold. Dessuten må det være sannsynlig at vedkommende vil bosette seg her i landet permanent eller for et lengre tidsrom.

2-6	På samme betingelser kan også borgere av land som Norge ikke har <i>slik</i> avtale med, etter <i>personlig søknad</i> pålegges verneplikt.
2-7	Søknad fra fremmede statsborgere om å bli pålagt verneplikt i Norge, avgjøres av <i>Forsvarssjefen</i> eller den han bemyndiger, i tvilstilfelle av <i>Forsvarsdepartementet</i> .
2-8	<i>Fremmede statsborgere som etter avtale tjenestegjør i Forsvaret, er ikke vernepliktige eller tjenestepliktige i Norge så lenge de ikke er bosatt i Norge.</i>

3.2.4 Overføring til sivil verneplikt

3.2.4.1 Gjeldende bestemmelser

Overføring til sivil verneplikt reguleres i RUV kapittel I punkt 23. Bestemmelsene knyttes til vernepliktsloven § 3.

23.	Overføring til sivil tjeneste etter Lov av 19.3.65 om fritaking for militærtjeneste av overbevisningsgrunner, skjer etter avgjørelse av Det kgl justis- og politidepartement og forøvrig i samsvar med FDs retningslinjer.

3.2.4.2 Departementets vurderinger

Det foreslås ingen endringer i bestemmelsene med unntak av enkelte generelle endringer, jf pkt 2 over. Kapittel II punkt 23 foreslås videreført som punkt 9 til vernepliktsloven § 3.

3.2.4.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 3 pkt 9

Overføring til sivil verneplikt	
2-9	Overføring til sivil <i>verneplikt</i> etter Lov av 19.3.65 om fritaking for militærtjeneste av overbevisningsgrunner, skjer etter avgjørelse av Det kgl justis- og politidepartement og forøvrig i samsvar med <i>Forsvarsdepartementets</i> retningslinjer.

3.2.5 Gjennerverving av verneretten

3.2.5.1 Gjeldende bestemmelser

Bestemmelser for gjennerverving av verneretten er gitt i RUV kapittel VI punkt 22. Bestemmelsene knyttes til § 3.

Gjennerverving av verneretten	
22.	Menn i vernepliktig alder som har gjennervervet retten til å tjenestegjøre i rikets krigsmakt etter (den borgerlige) Straffelovens § 30, 1. og 2. ledd, skal tilbakeføres til tidligere enhet eller omfordeles etter regler som fastsettes av FSJ.

3.2.5.2 Departementets vurderinger

Bestemmelsen foreslås forenklet ved at det i forskriften ikke gis bestemmelser for hvordan verneplikten skal gjeninntre. Myndighet til å fastsette regler for fordeling og disponering av vernepliktige som har gjennervervet retten til å tjenestegjøre i rikets krigsmakt delegeres til Forsvarssjefen. Kapittel VI punkt 22 foreslås videreført som punkt 10 til vernepliktsloven § 3.

3.2.5.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 3 pkt 10

Gjennerverving av verneretten

- 2-10 *Forsvarssjefen fastsetter regler for fordeling og disponering av menn i vernepliktig alder som har gjennervervet retten til å tjenestegjøre i rikets krigsmakt etter (den borgerlige) straffelovens § 30 første og andre ledd.*

3.2.6 Prester og forstandere

3.2.6.1 Gjeldende bestemmelser

Verneplikt for prester og forstandere omhandles i RUV kapittel I punkt 7-9, og må sees i sammenheng med bestemmelsene i RUV kapittel I vedlegg A, som gir bestemmelser om plikt til å gjøre tjeneste som feltprest.

Prester og forstandere

7. Ordinerte prester i Den norske kirke og prester og forstandere i registrerte trossamfunn er fritatt for verneplikt, jf L § 3, siste ledd.
- Såfremt de har utført militærtjenestefør ordinasjon/tilsetting, er de med de avgrensninger som følger av vedlegg A, pliktige til å gjøre tjeneste som feltprester.
8. Vedkommende biskop (ordinator) skal på fastsatt blankett sende melding om forestående ordinasjon til Feltprosten som underretter vedkommende VF. Tilsvarende melding skal sendes når en prest som har tapt sin ordinasjonsstatus, igjen får tilbake statusen som ordinert prest, jf forskrift fastsatt ved kgl res 18 februar 1955 nr 4 om innføringsakt for prester. Det samme gjelder når en prest som er ordinert i et annet kirkesamfunn, får status som prest i Den norske kirke, jf fullmakt til å gi slik status, gitt ved kgl res 15 januar 1988 nr 15.
- Registrerte trossamfunn skal gjennom fylkesmannen sende tilsvarende meldinger for sine prester og forstandere.
9. Verneplikten inntreffer på ny ved tap av status som ordinert prest i Den norske kirke, eller ved opphør av tilsetting som prest eller forstander i registrert trossamfunn.
- Melding skal sendes tilsvarende det som er bestemt i pkt 8.

RUV kapittel I – Vedlegg A punkt 1-7:

1. Tjenesteplikten som feltprest etter RUV, kap I, pkt 7, gjelder bare dersom vedkommende er skikket til feltpresttjeneste.
- Feltprosten, med tilsynshavende biskop for Feltprestkorpsset som klageinstans, kan avgjøre at en prest eller forstander ikke skal anses som skikket til feltpresttjeneste.
- Avgrensning av plikten**
2. Følgende er fritatt for fremmøte ved mobilisering:
- Biskoper og stiftskapellaner ved bispekontor.
 - Sokneprester og småkirkeprester i hovedstilling.
 - Sykehus-, hospitals-, fengsels-, og døveprester i fulltidsstilling.
 - Prester som gjør tjeneste utenfor riket.
 - Generalsekretærer (tilsv) i landsomfattende kristelige organisasjoner.
 - Teologiske professorer ved teologiske fakulteter samt rektorer ved praktisk-teologiske seminarer, som er godkjent av departementet som har ansvaret for kirkesaker.
 - Prester og forstandere i hovedstillinger i registrerte trossamfunn.

3.	Dersom det i et prestegjeld (tilsv) tjenestegjør flere prester, skal alle unntatt en være fritatt for fremmøte ved mobilisering. Feltprosten avgjør hvem som skal være forpliktet til å møte ved mobilisering, jf dog pkt 2.
4.	Etter søknad fra vedkommende prest, og med samtykke av biskopen (vedkommendes kirkelige tilsynsorgan), kan Feltprosten gjøre unntak fra eller tillegg til pkt 3 og 4.
5.	Vikariat i stilling som hjemler fritak for fremmøte ved mobilisering, medfører kun slikt fritak inntil vikariatet opphører.
	Melding
6.	Det departementet som er overordnet i kirkesaker eller annet organ med tilsvarende arbeidsgiveransvar skal gi melding til Feltprosten om tilsetting, avskjed mv som kan være av betydning for noens tjenesteplikt som feltprest.
	Klage
7.	SJVPV er klageinstans dersom noen mener seg uberettiget pålagt tjenesteplikt som feltprest.

3.2.6.2 Departementets vurderinger

Bestemmelsene om verneplikt for prester i RUV kapittel I punkt 7-9 og Kapittel I vedlegg A er utdypninger av bestemmelser for verneplikten gitt i vernepliktsloven § 3. Punkt 3 foreslås tatt ut av bestemmelsen fordi forholdet ivaretas av punkt 4. Gjennom behandling av Innst. S. nr. 234 (2003-2004) ble det fastsatt nye bestemmelser for behandling av klager på vedtak fattet etter vernepliktslovens bestemmelser. Etter omorganiseringen av Vernepliktsverket (VPV) i 2002, ble det vanskelig å påvise at saksbehandling og klagebehandling ble foretatt i to ulike instanser. For å sikre en reel toinstansbehandling av klagesaker, ble FDs klagemnd i vernepliktssaker opprettet i 2005. Det foreslås endringer av klageinstansen i punkt 7 i tillegg til enkelte generelle endringer, jf pkt 2 over. Bestemmelser for verneplikt for prester og forstandere gitt i RUV kapittel I punkt 7-9 og RUV kapittel I vedlegg A foreslås samlet i punkt 11-19 til vernepliktsloven § 3.

3.2.6.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 3 pkt 11-19

	Prester og forstandere
2-11	Ordinerte prester i Den norske kirke og prester og forstandere i registrerte trossamfunn er fritatt for verneplikt, jf <i>vernepliktsloven</i> § 3, siste ledd. Såfremt de har utført militærtjeneste før ordinasjon/tilsetting, er de med de avgrensninger som følger av punkt 2-13 til 2-15, pliktige til å gjøre tjeneste som feltprester.
2-12	Tjenesteplikten som feltprest gjelder bare dersom vedkommende er skikket til feltpresttjeneste. Feltprosten, med tilsynshavende biskop for Feltprestkorpset som klageinstans, kan avgjøre at en prest eller forstander ikke skal anses som skikket til feltpresttjeneste.
2-13	Følgende er fritatt for fremmøte ved mobilisering: a. Biskoper og stiftskapellaner ved bispekontor. b. <i>Proster og Ledende sokneprester.</i> c. Sykehus-, hospitals-, fengsels-, og døveprester i fulltidsstilling.

- d. Prester som gjør tjeneste utenfor riket.
- e. Generalsekretærer (tilsvarende) i landsomfattende kristelige organisasjoner.
- f. Teologiske professorer ved teologiske fakulteter samt rektorer ved praktisk-teologiske seminarer, som er godkjent av departementet som har ansvaret for kirkesaker.
- g. Prester og forstandere i hovedstillinger i registrerte trossamfunn.

- 2-14 Etter søknad fra vedkommende prest, og med samtykke av biskopen (vedkommendes kirkelige tilsynsorgan), kan Feltprosten gjøre unntak fra eller tillegg til *punkt 2-13*.
- 2-15 Vikariat i stilling som hjemler fritak for fremmøte ved mobilisering, medfører kun slikt fritak inntil vikariatet opphører.
- 2-16 Vedkommende biskop (ordinator) skal på fastsatt blankett sende melding om forstående ordinasjon til Feltprosten som underretter *Vernepliktsverket*. Tilsvarende melding skal sendes når en prest som har tapt sin ordinasjonsstatus, igjen får tilbake statusen som ordinert prest, jf forskrift fastsatt ved Kgl. res. 18. februar 1955 nr. 4 om innføringsakt for prester. Det samme gjelder når en prest som er ordinert i et annet kirkesamfunn, får status som prest i Den norske kirke, jf. fullmakt til å gi slik status, gitt ved Kgl. res. 15. januar 1988 nr. 15.
- Registrerte trossamfunn skal gjennom fylkesmannen sende tilsvarende meldinger for sine prester og forstandere.
- 2-17 Verneplikten inntreffer på ny ved tap av status som ordinert prest i Den norske kirke, eller ved opphør av *status*/tilsetting som prest eller forstander i registrert trossamfunn.
- Melding skal sendes tilsvarende det som er bestemt i pkt 2-17.
- 2-18 Det departementet som er overordnet i kirkesaker eller annet organ med tilsvarende arbeidsgiveransvar skal gi melding til Feltprosten om tilsetting, avskjed mv som kan være av betydning for noens tjenesteplikt som feltprest.
- 2-19 Dersom noen mener seg uberettiget pålagt tjenesteplikt som feltprest *kan avgjørelsen påklages. Klagen fremmes via Vernepliktsverket og behandles i henhold til bestemmelsene til § 47a.*

3.3 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 4 - Om yngreårige og frivillige

3.3.1 Yngreårige

3.3.1.1 Gjeldende bestemmelser

RUV kapittel I punkt 6 siste ledd regulerer verneplikten i krig eller når krig truer, og tjenesteplikten dersom krigsforsterkningen settes opp. Bestemmelser utdyper

6.	Vernepliktsalder (...)
	Menn under vernepliktig alder som etter søknad får innvilget fremskutt tjeneste, blir vernepliktige fra og med fordelingen, men tidligst fra 1. januar det år de fyller 18.
	Menn under vernepliktig alder som søker opptak ved militære skoler, blir vernepliktige fra og med opptaket ved skolen, men tidligst fra 1. januar det år de fyller 17.
	I krig eller når krig truer kan Kongen bestemme at verneplikt skal pålegges fra 1. januar det år de utskrivningspliktige fyller 18. Dersom krigsforsterkning settes opp, har de vernepliktige tjenesteplikt til og med det år de fyller 55.

3.3.1.2 Departementets vurderinger

Utskrivningspliktige menn kan i krig eller når krig truer pålegges verneplikt fra den dagen de fyller 18 år. Teksten foreslås endret i samsvar med teksten i vernepliktsloven § 4 første ledd, slik at tjenesteplikten også omfatter utskrevet befal og kvinner som har avtjent førstegangstjeneste. Kapittel I punkt 6 siste avsnitt foreslås videreført som punkt 1 til vernepliktsloven § 4.

Kapittel I punkt 6 tredje og fjerde ledd omhandler vernepliktsalder for yngreårige menn. Menn under vernepliktig alder kan tidligst bli vernepliktig den dagen de fyller 18 år, i henhold til innholdet i FNs Barnekonvensjon. Bestemmelsene foreslås endret iht. dette, og foreslås videreført som punkt 2 til vernepliktsloven § 4. Bestemmelser om at personer under 18 år ikke skal delta i stridsrelatert virksomhet, foreslås tatt inn som punkt 3 til vernepliktsloven § 4 bestemmelsen, jf. endringer av vernepliktsloven § 4 av 1. juli 2002.

3.3.1.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 4 pkt 1-3

	Yngreårige
3-1	I krig eller når krig truer kan Kongen bestemme at verneplikt skal pålegges utskrivningspliktige <i>menn</i> fra <i>den dag de fyller 18 år</i> . Dersom krigsforsterkning settes opp, har <i>utskrevet befal, tjenestepliktige kvinner og vernepliktige menn</i> tjenesteplikt til og med det år de fyller 55.
3-2	Menn under vernepliktig alder som etter søknad får innvilget fremskutt tjeneste, blir vernepliktige fra og med fordelingen, men tidligst fra <i>den dag de fyller 18 år</i> . Menn under vernepliktig alder som søker opptak ved militære skoler, blir vernepliktige fra og med opptaket ved skolen, men tidligst fra 1. januar det år de fyller 17.
3-3	<i>Personer som ikke har fylt 18 år, skal de ikke gis opplæring eller delta i stridsrelatert virksomhet, og skal straks fritas fra tjeneste dersom riket er i krig eller krig truer.</i>

3.3.2 Kvinnelig militært personell

3.3.2.1 Gjeldende bestemmelser

Bestemmelser om tjenesteplikt for kvinnelig militært personell som gjør tjeneste i Forsvaret er fastsatt gjennom vernepliktsloven § 4. Det er i gjeldende bestemmelser ikke gitt klar en definisjon av begrepet *kvinnelig militært personell*. Det er heller ikke gitt klare bestemmelser for kvinnelig militært personells plikter, rettigheter og tjenestevilkår.

3.3.2.2 Departementets vurderinger

Departementet mener at begrepet kvinnelig militært personell, som er brukt i vernepliktsloven § 4, må defineres i forskriften. Nytt punkt 4 foreslås tatt inn i forskriften som en definisjon av begrepet *kvinnelig militært personell*.

Det bør i bestemmelsene klart fremgå at kvinner gjennom underskriving av villighetserklæringen for kvinnelig militært personell ikke er vernepliktige, men at de påtar seg en tjenesteplikt tilsvarende menns verneplikt, og at de skal forvaltes etter de samme bestemmelser som vernepliktige menn. Dette fremgår ikke tydelig nok av de gjeldende bestemmelsene.

Tjenestepliktige kvinner omfattes ikke av militærnektekløvens bestemmelser om sivil verneplikt. Det er heller ikke hjemmel for å overføre militær tjenesteplikt til sivil tjenesteplikt for kvinner som ikke kan fortsette den militære tjenesteplikten av overbevisningsgrunner. Departementet mener at kvinner likevel bør gis mulighet for å søke seg fritatt fra militær tjenesteplikt av overbevisningsgrunner. Søknader fra kvinnelig militært personell foreslås behandlet etter de samme bestemmelser som gjelder for vernepliktige menn, med unntak fra overføring til siviltjeneste.

Nytt punkt 5-7 foreslås tatt inn for å klargjøre kvinnelig militært personells plikter, rettigheter og tjenestevilkår.

3.3.2.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 4 pkt 4-7

Kvinnelig militært personell

3-4	<i>Kvinnelig militært personell er kvinner som frivillig gjennomfører eller har gjennomført militær førstegangstjeneste eller befalsutdanning/tilsvarende, og som har underskrevet kontrakt om tjenesteplikt (villighetserklæring).</i>
3-5	<i>Kvinnelig militært personell er ikke vernepliktige, men har mobiliserings- og tjenesteplikt som bestemt av Kongen med Stortingets samtykke. Mobiliserings- og tjenesteplikt innebærer plikt til å la seg disponere i Forsvarets styrkestruktur, Heimevernet inkludert, samt å delta på øvelser og kurs knyttet til disponeringen, jf. vernepliktsloven § 4 fjerde ledd.</i>
3-6	<i>Kvinnelig militært personell som avtjener eller har avtjent militær tjeneste, og som har underskrevet kontrakt om tjenesteplikt for kvinnelig militært personell (villighetserklæring), kan søke fritak fra fortsatt militær tjeneste og tjenesteplikt etter prinsippene i Lov om fritak fra militærtjeneste av overbevisningsgrunner (militærnektekløven).</i>

3-7 *Kvinnelig militært personell forvaltes etter bestemmelsene i vernepliktsloven med de samme vilkår, rettigheter og plikter som for vernepliktige menn.*

3.4 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 8 - Om befalingsmenn og frivillige med kontrakt

3.4.1 De forskjellige befalskategoriers forhold til verneplikt og tjenesteplikt

3.4.1.1 Gjeldende bestemmelser

Bestemmelser om de forskjellige befalskategoriers forhold til verneplikt og tjenesteplikt er gitt i RUV kapittel I punkt 25 og i RUV kapittel I vedlegg D. Bestemmelsene er utdyping av vernepliktsloven § 8.

De forskjellige befalskategoriers forhold til verneplikt og tjenesteplikt
25. Vernepliktslovens § 8 og Stortingets vedtak av Innst. S. nr 185, jf St prp nr 153 (1952) fastsetter verneplikt og tjenesteplikt for befal. Pliktene fremgår av vedlegg D. Utover dette er ikke befal behandlet nærmere i dette reglement.

RUV kapittel I – Vedlegg D punkt 1-2

<p>Utskrevet befal</p> <p>1. Vernepliktig personell som utdannes til befal under førstegangstjenesten ved kurs, gis status som utskrevet befal.
De er vernepliktige til utgangen av det år de fyller 44, jf L § 8, 2. ledd. Dersom de gjør tjeneste som befal i til sammen ett år eller mer ut over førstegangstjenestens varighet, gis de status som vernepliktig befal, og verneplikten forlenges til utgangen av det år de fyller 55.</p> <p>Merknad:</p> <ul style="list-style-type: none">1) Befal utdannet ved Kystartilleriets kurs for utskrevne kvartermestere ved Befalsskolen for Kystartilleriet (BSKA) er vernepliktige til og med det år de fyller 44.2) Befal uteksaminert ved Sjøkrigsskolen, operativ marineavdeling (OMA) og operativ kystartilleriavdeling (OKA) i 1984 og 1985, er vernepliktige til og med det år de fyller 55. <p>2. Når krigsforsterkning settes opp, er utskrevet befal vernepliktige til og med det år de fyller 55. Forøvrig kan utskrevet befal mobiliseringsdisponeres frem til dette tidspunkt, men skal ikke repetisjonsøves uten etter frivillighet.</p> <p>Vernepliktig befal</p> <p>3. Etatsutdannet befal som ikke søker eller oppnår tilsetning som yrkesbefal, gis status som vernepliktig befal. Til denne kategori regnes også yrkesbefal som søker og får avskjed før nådd aldersgrense. Vernepliktig befal er vernepliktige til og med det år de fyller 55.</p> <p>Merknad: Befal utdannet ved befalsskolene i Hæren 1954-1964, Kystartilleriet 1954-1962 og Luftvernartilleriet 1954-1960, dvs vernepliktig befal utdannet under ordningen med ingen eller 3 måneders plikttjenestemed unntak av dem som gjennomgikk militære forskole, er vernepliktige til og med det år de fyller 44. Jf St prp nr 153/1952 (Innst S nr 185).</p> |
|--|

6.	Befal i tjeneste Yrkesbefal i tjeneste ut over ordinær vernepliktsalder for befal er tjenestepliktige i egenskap av militære tjenestemenn så lenge deres tjenesteforhold varer.
7.	Pensjonert befal Pensjonert befal og befal som har redusert lønn eller har rett til oppsatt pensjon, er tjenestepliktige i krig og når krig truer ut over det år de fyller 55 og så lenge de anses brukbare, jf L § 8, 4. ledd. Dette befal kan i fred pålegges å gjennomgå kortere kurser mv som er nødvendige for deres mobileringsstilling.

3.4.1.2 Departementets vurderinger

I punkt 25 foreslås henvisningen til Stortingets vedtak tatt ut da ny forskrift til vernepliktsloven vil danne nytt hjemmelsgrunnlag for bestemmelsene. Kapittel I punkt 25 foreslås videreført som punkt 1 til vernepliktsloven § 8.

Bestemmelser for de forskjellige befalskategoriers verneplikt og tjenesteplikt fremgår av RUV kapittel I Vedlegg D. Tjenesteplikt for kvinnelig militært personell som har fått befalsopplæring som en del av førstegangstjenesten, foreslås tatt inn som nytt andre ledd til punkt 2. Tjenesteplikt for kvinnelig militært personell med status som vernepliktig befal, foreslås tatt inn som tillegg i første ledd til punkt 4. Merknader i punkt 1 og 3 anses som utdatert, da personellet det henvises til i dag ikke er vernepliktig lengre. Merknadene foreslås tatt ut av bestemmelsene. Kapittel I Vedlegg D foreslås videreført som punkt 2-6 til vernepliktsloven § 8.

3.4.1.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 8 pkt 1-6

4-1	De forskjellige befalskategoriers forhold til verneplikt og tjenesteplikt Vernepliktslovens § 8 fastsetter verneplikt og tjenesteplikt for befal. Pliktene fremgår av <i>punkt 4-2 til 4-6</i>.
4-2	Utskrevet befal Vernepliktig personell som utdannes til befal under førstegangstjenesten ved kurs, gis status som utskrevet befal. De er vernepliktige til utgangen av det år de fyller 44, jf vernepliktsloven § 8, andre ledd. <i>Kvinnelig militært personell som har fått befalsopplæring som en del av førstegangstjenesten gis status som utskrevet befal, og er tjenestepliktig som bestemt av Kongen med Stortingets samtykke, dog ikke lenger enn til utgangen av det år de fyller 44.</i> <i>Utskrevet befal som gjør tjeneste som befal i til sammen ett år eller mer ut over førstegangstjenestens varighet, gis de status som vernepliktig befal. Verneplikten for menn og tjenesteplikten for kvinner forlenges til utgangen av det år de fyller 55.</i>
4-3	Når krigsforsterkning settes opp, er utskrevet befal vernepliktige til og med det år de fyller 55. Forøvrig kan utskrevet befal disponeres frem til dette tidspunkt, men skal ikke <i>kalles inn til repetisjonstjeneste</i> uten etter frivillighet.

Vernepliktig befal

- 4-4 Etatsutdannet befal som ikke søker eller oppnår tilsetning som yrkesbefal, gis status som vernepliktig befal. Til denne kategori regnes også yrkesbefal som søker og får avskjed før nådd aldersgrense. *Kvinnelig militært personell med status som vernepliktig befal er tjenestepliktig til utgangen av det år de fyller 55, jf. vernepliktsloven § 8.*

Vernepliktig befal er vernepliktige til og med det år de fyller 55.

Befal i tjeneste

- 4-5 Yrkesbefal i tjeneste ut over ordinær vernepliktsalder for befal er tjenestepliktige i egenskap av militære tjenestemenn så lenge deres tjenesteforhold varer.

Pensjonert befal

- 4-6 Pensjonert befal og befal som har redusert lønn eller rett til oppsatt pensjon, er tjenestepliktige ut over det år de fyller 55 og så lenge de *er helsemessig skikket, dersom Norge trues av krig eller Forsvaret settes på krigsfot, jf vernepliktsloven § 8, 4. ledd.* Dette befal kan i fred pålegges å gjennomgå kortere kurser mv som er nødvendige for deres mobiliseringsstilling.

3.5 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 10

- Om varigheten av den ordinære tjenesten

3.5.1 Varigheten av den ordinære tjenestetid

3.5.1.1 Gjeldende bestemmelser

Varigheten av den ordinære tjenesten fastsettes i den årlige budsjettproposisjonen, Prop. 1 S, for forsvarssektoren. Den totale tjenestetiden er i dag på 19 måneder. Det er ikke i gjeldende forskrift gitt bestemmelser for hvordan utført tjeneste godskrives mot den totale tjenestetiden.

3.5.1.2 Departementets vurderinger

Det foreslås tatt inn bestemmelser som presiserer at all ordinær tjeneste med hjemmel i vernepliktsloven skal godskrives i forhold til den totale tjenestetiden fastsatt av Kongen med Stortingets samtykke. Implisitt forstås at frivillig tjeneste ikke godskrives i forhold til pliktig tjeneste.

3.5.1.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 10 pkt 1

Varighet av den ordinære tjenestetid

- 5-1 *Varigheten av den ordinære tjenesten fastsettes av Stortinget. Gjennomført ordinær tjeneste med hjemmel i vernepliktsloven, godskrives i forhold til den totale tjenestetid.*

3.5.2 Godskrivning av utført tjeneste ved militære skoler og kurs

3.5.2.1 Gjeldende bestemmelser

Utfyllende bestemmelser om godskrivning av tidligere utført tjeneste ved militære skoler og kurs og som vervet er gitt i RUV kapittel VI Vedlegg C punkt 1-3.

Godskrivning av utført tjeneste ved militære skoler og kurs

1. Reglene gjelder godskrivning av tjeneste ved militære skoler og kurs som hel eller delvis utført førstegangstjeneste for aspiranter og elever som ikke har avtjent førstegangstjenesten tidligere.
2. Tjeneste ved skoler og kurs kan ikke godskrives som utført repetisjonsøving eller ekstraordinær tjeneste.
3. Tjeneste ved skoler og kurs kan ikke godskrives for elever som har befals status fra tidligere og av den grunn kan bli pålagt ekstra tjeneste som befal som følge av utdanningen.

3.5.2.2 Departementets vurderinger

Det foreslås ingen endringer i bestemmelsene. Bestemmelser om godskrivning av utført tjeneste knyttes til vernepliktsloven § 10.

3.5.2.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 10 pkt 2-4**Godskrivning av utført tjeneste ved militære skoler og kurs**

- 5-2 Reglene gjelder godskrivning av tjeneste ved militære skoler og kurs som hel eller delvis utført førstegangstjeneste for aspiranter og elever som ikke har avtjent førstegangstjenesten tidligere.
- 5-3 Tjeneste ved skoler og kurs kan ikke godskrives som utført repetisjonstjeneste eller ekstraordinær tjeneste.
- 5-4 Tjeneste ved skoler og kurs kan ikke godskrives for elever som har befals status fra tidligere og av den grunn kan bli pålagt ekstra tjeneste som befal som følge av utdanningen.

3.5.3 Skoler og kurs som ikke medfører plikttjeneste**3.5.3.1 Gjeldende bestemmelser**

Utfyllende bestemmelser om godskrivning av utført tjeneste ved militære skoler og kurs som ikke medfører plikttjeneste er gitt i RUV kapittel VI Vedlegg C punkt 4-5.

Skoler og kurs som ikke medfører plikttjeneste

4. Tjeneste som aspirant/elev ved skole eller kurs som ikke medfører plikttjeneste, skal i sin helhet regnes som utført del av førstegangstjenesten. Dette gjelder selv om aspiranten/eleven ikke fullfører utdanningen og uansett grunnen til det.
Eventuelle spørsmål om opptjening av forsømt tjeneste og tilleggstjeneste avgjøres etter de vanlige regler for dette.
5. Aspirant/elev som ikke fullfører skole eller kurs og som blir overført til annen forsvarsgren/våpenart, godskrives aspirant/elevtiden som utført del av førstegangstjenesten uansett grunnen til overføringen.

3.5.3.2 Departementets vurderinger

Det foreslås ingen endringer i bestemmelsene. Kapittel VI Vedlegg C punkt 4-5 foreslås videreført som punkt 5-6 til vernepliktsloven § 10.

3.5.3.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 10 pkt 2-4**Skoler og kurs som ikke medfører plikttjeneste**

- 5-5 Tjeneste som aspirant/elev ved skole eller kurs som ikke medfører plikttjeneste, skal i sin helhet regnes som utført del av førstegangstjenesten. Dette gjelder selv om aspiranten/eleven ikke fullfører utdanningen og uansett grunnen til det.

Eventuelle spørsmål om opptjening av forsømt tjeneste og tilleggstjeneste avgjøres etter de vanlige regler for dette.

- 5-6 Aspirant/elev som ikke fullfører skole eller kurs og som blir overført til annen *tjeneste*, godskrives aspirant/elevtiden som utført del av førstegangstjenesten uansett grunnen til overføringen.

3.5.4 Skoler/kurs som medfører plikttjeneste

3.5.4.1 Gjeldende bestemmelser

Utfyllende bestemmelser om godskrivning av utført tjeneste ved militære skoler og kurs som medfører plikttjeneste er gitt i Kapittel VI Vedlegg C punkt 7-8.

Skoler/kurs som medfører plikttjeneste

6. Aspirant som har gjennomgått hele eller en del av aspiranttiden og som ikke blir tatt opp som elev, godskrives tjenesten som utført del av førstegangstjenesten.
7. Elev som slutter i elevperioden, ikke går opp til eller ikke består eksamen, godskrives aspiranttiden og elevtiden som utført førstegangstjeneste slik:
- a. Ved inntil ett års grunnleggende befalsutdanning godskrives aspirant- og elevtiden fullt ut begrenset til førstegangstjenestens varighet.
 - b. Ved befals- og yrkesutdanning av over ett års varighet godskrives aspiranttiden og 1/3 av elevtiden begrenset til førstegangstjenestens varighet.
 - c. I særlige tilfelle - når velferdsgrunner tilsier det - kan det dispenseres helt eller delvis fra kravet om avtjening av resterende førstegangstjeneste i henhold til pkt a og b.

3.5.4.2 Departementets vurderinger

Det foreslås ingen endringer i bestemmelsene. Kapittel VI Vedlegg C punkt 6-7 foreslås videreført som punkt 7-8 til vernepliktsloven § 10.

3.5.4.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 10 pkt 7-8

Skoler/kurs som medfører plikttjeneste

- 5-7 Aspirant som har gjennomgått hele eller en del av aspiranttiden og som ikke blir tatt opp som elev, godskrives tjenesten som utført del av førstegangstjenesten.
- 5-8 Elev som slutter i elevperioden, ikke går opp til eller ikke består eksamen, godskrives aspiranttiden og elevtiden som utført førstegangstjeneste slik:
- a. Ved inntil ett års grunnleggende befalsutdanning godskrives aspirant- og elevtiden fullt ut begrenset til førstegangstjenestens varighet.
 - b. Ved befals- og yrkesutdanning av over ett års varighet godskrives aspiranttiden og 1/3 av elevtiden begrenset til førstegangstjenestens varighet.
 - c. I særlige tilfelle - når velferdsgrunner tilsier det - kan det dispenseres helt eller delvis fra kravet om avtjening av resterende førstegangstjeneste i henhold til punkt a og b.

3.5.5 Godskrivning av utført tjeneste i operasjoner i utlandet

3.5.5.1 Gjeldende bestemmelser

Det er i gjeldende forskrift ikke fastsatt regler om godskrivning av utført tjeneste i operasjoner i utlandet relatert til den totale tjenestetid for mannskaper som ikke har fullført førstegangstjenesten.

3.5.5.2 Departementets vurderinger

I forbindelse med oppsetting av norske styrkebidrag til operasjoner i utlandet, kan det forekomme tilfeller hvor mannskaper som avtjener ordinær førstegangstjeneste på frivillig basis verves til slik tjeneste før førstegangstjenesten er fullført. I følge bestemmelser i forskrift til forsvarspersonelloven om tjenestegjøring i internasjonale operasjoner, bør utskrevne mannskaper ha gjennomført minimum ni måneders militær førstegangstjeneste. For utskrevne mannskaper om bord på Sjøforsvarets fartøyer er det likevel tilstrekkelig at mannskapet har avtjent minst tre måneders førstegangstjeneste, forutsatt at fartøyet er generalmønstrer. Tjenesten i norske styrkebidrag i operasjoner i utlandet vil innholdsmessig være på nivå med utdanningen som gis i løpet av førstegangstjenesten. Det foreslås derfor bestemmelser som godskrives slik tjeneste som gjennomført førstegangstjeneste med inntil 12 måneder. Bestemmelsen foreslås som nytt punkt 9 til vernepliktsloven § 10.

3.5.5.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 10 pkt 9

Godskrivning av utført tjeneste i operasjoner i utlandet

5-9 *For vernepliktige som i løpet av førstegangstjenesten etter frivillighet tjenestegjør som tjenestemenn i operasjoner i utlandet, godskrives førstegangstjeneste dag for dag, inntil 12 måneders førstegangstjeneste er fullført. Dersom operasjonen avsluttes før førstegangstjenestens fastsatte lengde er avtjent, kan førstegangstjenesten godkjennes som fullført dersom utdanningsmålet anses som oppnådd.*

3.5.6 Godskrivning av tjeneste utført i Heimevernet

3.5.6.1 Gjeldende bestemmelser

Godskrivningsregler for tidligere tjeneste i Heimevernet gis i bestemmelsene i RUV kapittel VI Vedlegg C punkt 18.

18. Blir vernepliktige som har vært stilt til rådighet for HV, overført for annen anvendelse, skal pliktig utført tjeneste i HV godskrives som utført ordinær tjeneste. Frivillig tjeneste i HV godskrives ikke som ordinær tjeneste. Jf HV-lovens § 23.

3.5.6.2 Departementets vurderinger

Det foreslås ingen endringer i bestemmelsene med unntak av enkelte generelle endringer, jf pkt 2 over. Kapittel VI Vedlegg C punkt 18 foreslås videreført som punkt 10 til vernepliktsloven § 10.

3.5.6.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 10 pkt 10

Godskrivning av tjeneste utført i Heimevernet

5-10 Blir vernepliktige som har vært stilt til rådighet for *Heimevernet*, overført for annen anvendelse, skal pliktig utført tjeneste i *Heimevernet* godskrives som utført ordinær tjeneste. Frivillig tjeneste i *Heimevernet* godskrives ikke som ordinær tjeneste, jf. *heimevernsloven* § 23.

3.5.7 Godskrivning av utført sivil tjeneste

3.5.7.1 Gjeldende bestemmelser

Bestemmelser for godskrivning av utført sivil tjeneste fremgår av RUV kapittel VI Vedlegg C punkt 19.

Godskrivning av utført sivil tjeneste

19. Ved tilbakeføring til militær stilling plikter den tilbakeførte å utføre tjeneste i Forsvaret av samme varighet som bestemt for vernepliktige (herunder HV-pliktige). Utført sivil tjeneste godskrives som militær førstegangstjeneste dag for dag. Den tilbakeførte plikter likevel alltid å utføre minst 6 måneders militærtjeneste, hvis ikke plikten til førstegangstjeneste er bortfalt etter Lov om verneplikt, § 12.

Jf Lov om fritaking for militærtjeneste av overbevisningsgrunner, § 24.

VF treffer avgjørelse om godskrivning i forbindelse med tilbakeføring til militær stilling, og underretter den vernepliktige.

3.5.7.2 Departementets vurderinger

Det foreslås ingen endringer i bestemmelsene med unntak av enkelte generelle endringer, jf pkt 2 over. Kapittel VI Vedlegg C punkt 19 foreslås videreført som punkt 11 til vernepliktsloven § 10.

3.5.7.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 10 pkt 11**Godskrivning av utført sivil tjeneste**

- 5-11 Ved tilbakeføring til militær stilling plikter den tilbakeførte å utføre tjeneste i Forsvaret av samme varighet som bestemt for vernepliktige (herunder *heimevernspliktige*). Utført sivil tjeneste godskrives som militær førstegangstjeneste dag for dag. Den tilbakeførte plikter likevel alltid å utføre minst 6 måneders militærtjeneste, hvis ikke plikten til førstegangstjeneste er bortfalt etter *vernepliktsloven* § 12, jf. Lov om fritaking for militærtjeneste av overbevisningsgrunner § 24.

Vernepliktsverket treffer avgjørelse om godskrivning i forbindelse med tilbakeføring til militær stilling, og underretter den vernepliktige.

3.5.8 Godskrivning av tjeneste i Sivildforsvaret og Politireserven**3.5.8.1 Gjeldende bestemmelser**

Godskrivning av tjeneste utført i Sivildforsvaret eller Politireserven i forhold til den totale tjenesteplikten er ikke regulert i forskrift til vernepliktsloven eller andre styrende dokumenter innen Forsvarssektoren.

3.5.8.2 Departementets vurderinger

Godskrivning av pliktig tjeneste i den sivile delen av Totalforsvaret i forhold til den totale tjenesteplikten, er regulert i rundskriv fra JD av 1975. I rundskrivet heter det at den totale tjenestetid i forsvarsgrenene/ Heimevernet, Politireserven og Sivildforsvaret ikke skal overstige 19 måneder. Av Sivildforsvarets personellbestemmelser fremgår det at tjeneste i Sivildforsvaret godskrives mot den samlede tjenesteplikten i Totalforsvaret. Departementet er av den oppfatning at pliktig tjeneste utført i den sivile delen av Totalforsvaret skal sidestilles med pliktig militær tjeneste. Bestemmelser for godskrivning av utført tjeneste mot den totale tjenestetiden ved tilbakeføring fra Sivildforsvaret eller Politireserven bør derfor fremgå av forskrift til vernepliktsloven. De nye bestemmelsene foreslås som nytt punkt 12 til vernepliktsloven § 10.

3.5.8.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 10 pkt 12

5-12 *Ved tilbakeføring til fra Sivilforsvaret eller Politireserven godskrives utført tjeneste mot den totale tjenestetiden, jf. punkt 5-1.*

3.5.9 Klage på godskrivning av tjeneste

3.5.9.1 Gjeldende bestemmelser

Regler for klage på avgjørelse om godskrivning av tidligere utført tjeneste er gitt i RUV kapittel VI vedlegg C punkt 20.

Klage
20. Avgjørelse om godskrivning kan påklages av den vernepliktige.
Klage sendes tjenestevei til den myndighet som har truffet avgjørelsen. Hvis avgjørelsen etter ny behandling blir opprettholdt, sendes saken til SJVPV som er øverste klageinstans.

3.5.9.2 Departementets vurderinger

Bestemmelser for klagebehandling av vedtak fattet med hjemmel i vernepliktsloven er foreslått som nye bestemmelser til § 47a. Det foreslås endring av bestemmelsene om klagebehandling i punkt 20, hvor det henvises til bestemmelsene til § 47a. Kapittel VI Vedlegg C punkt 20 foreslås videreført som punkt 13 til vernepliktsloven § 10.

3.5.9.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 10 pkt 13

Klage på godskrivning av tjeneste
5-13 Avgjørelse om godskrivning *av tjenestetid* kan påklages av den vernepliktige.
Klage sendes tjenestevei til den myndighet som har truffet avgjørelsen. Hvis avgjørelsen etter ny behandling blir opprettholdt, sendes saken til *Vernepliktsverket* som *behandler klagen i henhold til bestemmelsene til § 47a.*

3.5.10 Vernepliktig akademisk befal

3.5.10.1 Gjeldende bestemmelser

Ordningen med vernepliktig akademisk befal (VAB) er utledet av vernepliktsloven § 11 andre ledd, hvor brukes betegnelsen *vernepliktige med sivil opplæring av betydning for Forsvarets behov* benyttes for å angi en gruppe vernepliktige hvis ordinære tjenestetid kan oppdeles. Det henvises videre til § 10 andre ledd, hvor disse vernepliktige betegnes som vernepliktige med sivil utdanning som minst tilsvare eksamen fra videregående skole, studieretning for allmenne fag, eller ingeniørhøgskole. Kongen gir nærmere regler til utfylling av disse bestemmelsene og om tjenestevilkår og gradsplassering til slike vernepliktige. I gjeldende forskrift til vernepliktsloven er det ikke gitt utfyllende regler til bestemmelsene, eller om tjenestevilkår og gradsplassering til vernepliktige med sivil opplæring av betydning for Forsvarets behov, med unntak av regler for oppdeling av den totale ordinære tjenestetid, jf. bestemmelser i vernepliktsloven § 11.

3.5.10.2 Departementets vurderinger

Departementet legger Forsvarets behov for akademisk kompetanse til grunn for sine vurderinger av bestemmelsene. Det foreslås at betegnelsen *vernepliktige med sivil opplæring av betydning for Forsvarets behov* skal forstås som vernepliktige og tjenestepliktige med akademisk kompetanse på mastergradsnivået eller høyere.

Forsvarssektoren har økende krav til akademisk kompetanse på mastergradsnivået og høyere, innenfor spesifikke sivile fagområder. I St.prp. nr. 48 (2007-2008) sier regjeringen at ordningen med VAB skal sikre rekruttering av tilstrekkelig akademisk kompetanse innen nisjeområder i Forsvaret. Tjenesten som VAB skal være et alternativ til ordinær førstegangstjeneste for personell som har høyere kompetanse. For å bedre rekrutteringen av VAB til operasjoner i utlandet, foreslås det at frivillig tjeneste i slike operasjoner, godskrives med inntil seks måneder i forhold til den totale tjenesteplikten på 19 måneder.

Det foreslås nye bestemmelser for bruk av vernepliktige og frivillige med sivil opplæring av betydning for Forsvarets behov, hvor de i funksjoner som krevet slik sivil opplæring tjenestegjør som vernepliktig akademisk befal. Bestemmelser for vernepliktig akademisk befal foreslås videreført som punkt 14-16 til vernepliktsloven § 11.

3.5.10.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 10 pkt 14-16

Vernepliktig akademisk befal

- 5-14 *Vernepliktige og frivillige med sivil opplæring av betydning for Forsvarets behov på mastergradsnivå eller høyere, kan innkalles til tjeneste som vernepliktig akademisk befal. Ved slik tjenestegjøring skal vedkommende dekke funksjoner i samsvar med deres sivile opplæring både i faglig innhold og utdanningsnivå.*
- 5-15 *For vernepliktig akademisk befal godskrives frivillig tjeneste i operasjoner i utlandet med inntil 6 måneder i forhold til den totale tjenesteplikten.*
- 5-16 *Utfyllende bestemmelser for tjenestegjøring som vernepliktig akademisk befal fastsettes av Forsvarssjefen.*

3.6 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 11 - Om førstegangstjenesten

3.6.1 Oppdeling av tjenesten for spesielle kategorier

3.6.1.1 Gjeldende bestemmelser

Bestemmelser for oppdeling av førstegangstjenesten for vernepliktige med sivil opplæring av betydning for Forsvarets behov er gitt i RUV kapittel IV punkt 7-8 med bakgrunn i vernepliktsloven § 11.

Oppdeling av tjenesten for spesielle kategorier

7. Vernepliktige med sivil opplæring av betydning for Forsvarets behov kan pålegges oppdeling av den samlede ordinære førstegangstjeneste, jf L § 11, annet ledd. Under slik opplæring kan de dessuten pålegges inntil 2 års utsettelse med førstegangstjenesten.
8. Oppdeling og innkalling foretas etter følgende bestemmelser:
- Rekruttskole gjennomgås sammenhengende.
 - Den enkelte tjenesteperiode må ikke være kortere enn varigheten av repetisjonsøvingen for vedkommende våpenart, eller hvis repetisjonsøving ikke er fastsatt, av minst 30 dagers varighet. Selv om tjenesten utføres ved enhet som er kalt inn til repetisjonsøvinger, kan ikke tjenesten godskrives som utført repetisjonsøving før den samlede førstegangstjeneste er avtjent.
 - Førstegangstjenesten fullføres innen utgangen av det år den vernepliktige fyller 28. Avvik kan skje når spesielle hensyn krever det, jf Kap I pkt 21 a, samt etter søknad når militære hensyn gjør

det forsvarlig.

- d. Førstegangstjenestens lengde skal samlet være lik den som var gjeldende under vedkommendes første tjenesteperiode, eventuelt med tillegg som fastsettes etter L § 10.
- e. Hvis førstegangstjenesten i vedkommende forsvarsgren/våpenart blir redusert og Forsvarets behov tillater det, kan FD bestemme at pkt d helt eller delvis skal fravikes.

3.6.1.2 Departementets vurderinger

Forsvarsstaben (FST) har gitt dispensasjon fra bestemmelsene for midlertidig bruk inntil revisjon av RUV er gjennomført, jf. brev 2004-03-01/2004/03037-003/530. Endringene innebærer at inntil 6 ukers rekruttskole tidlig i den sivile utdanningen er erstattet med inntil en uke med testing og informasjon. Den resterende delen av tjenesten gjennomføres sammenhengende etter at den sivile utdanningen er fullført. På grunn av sin lange utdanning, vil denne kategorien vernepliktige være eldre enn vernepliktige som avtjener ordinær førstegangstjeneste. Bortfall av plikt til å avtjene ordinær tjeneste foreslås endret til 33 år, jf. også vernepliktsloven § 12. Kapittel IV punkt 7-8 foreslås videreført som punkt 1-2 til vernepliktsloven § 11.

3.6.1.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 11 pkt 1-2

Oppdeling av tjenesten for spesielle kategorier

- 6-1 Vernepliktige med sivil opplæring av betydning for Forsvarets behov kan pålegges oppdeling av den samlede ordinære *tjeneste*. Under slik opplæring kan de dessuten pålegges utsettelse med *tjenesten inntil den sivile opplæringen er fullført*.
- 6-2 Oppdeling og innkalling foretas etter følgende bestemmelser:
 - a. *Vernepliktige med sivil opplæring av betydning for Forsvarets behov kan kalles inn til informasjon og fysiske og medisinske tester over en periode på inntil en ukes varighet før den sivile utdanningen er fullført. Dette regnes som en del av den ordinære tjenesten.*
 - b. *Offiserskurs og fagopplæring gjennomgås sammenhengende etter fullført sivil utdanning. Resterende del av den pliktige tjenesten av varighet som ordinær førstegangstjeneste gjennomføres etter Forsvarssjefens bestemmelser.*
 - c. Selv om tjenesten utføres ved enhet som er kalt inn til repetisjonstjeneste, kan ikke tjenesten godskrives som utført repetisjonstjeneste før den samlede *tjenestegjøringen er av varighet som ordinær førstegangstjeneste*.
 - d. *Tjenesten påbegynnes innen utgangen av det år den vernepliktige fyller 33, jf. § 12 andre ledd. Avvik kan skje når spesielle hensyn krever det, jf. bestemmelser til § 18 punkt 12-7 bokstav a, samt etter søknad når militære hensyn gjør det forsvarlig.*

3.7 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 12 - Om gjennomføring av ordinær tjeneste for spesielle kategorier

3.7.1 Gjennomføring av ordinær tjeneste for spesielle kategorier

3.7.1.1 Gjeldende bestemmelser

Bestemmelser om avvik fra bestemmelser om at vernepliktige som har fått sin tjeneste utsatt eller fremskutt plikter samme førstegangstjeneste som det årskull eller kontingent

han opprinnelig var innkalt til, fremkommer av vernepliktsloven § 12 første ledd siste punktum. Det er ikke gitt utfyllende regler til denne bestemmelsen.

3.7.1.2 Departementets vurderinger

Denne kategorien vernepliktige gis inntil 7 års utsettelse med den pliktige tjenesten. Det kan derfor forekomme at forutsetningene for tjeneste endres i løpet av denne tiden, og at betingelsene knyttet til eget årskull ikke kan innfris. Det foreslås derfor at vernepliktige som er gitt utsettelse grunnet høyere utdanning, følger de bestemmelser for gjennomføring av tjenesten som gjelder ved innkalling til tjeneste. Bestemmelsene foreslås som punkt 1 til vernepliktsloven § 12.

3.7.1.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 12 pkt 1

7-1	<i>Vernepliktige som med bakgrunn i sivil opplæring får sin ordinære tjenestetid oppdelt, følger de bestemmelser for gjennomføring av tjenesten som gjelder ved innkalling til tjeneste etter fullført sivil utdanning.</i>
-----	---

3.8 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 13 - Om ekstraordinær tjeneste

3.8.1 Innkalling til ekstraordinær tjeneste

3.8.1.1 Gjeldende bestemmelser

Innkalling av personell til ekstraordinær tjeneste reguleres i RUV kapittel IV punkt 13. Bestemmelsene knyttes til § 13.

13.	Ved beslutning om ekstraordinær tjeneste, jf L § 13, vil det bli gitt bestemmelser om innkalling mv. FD eller den som FD bemyndiger, kan når det anses påkrevet, fastsette kortere innkallingsfrist enn den som gjelder for ordinær tjeneste.
-----	---

3.8.1.2 Departementets vurderinger

Det foreslås ingen endringer i bestemmelsene med unntak av enkelte generelle endringer, jf pkt 2 over. Kapittel IV punkt 13 foreslås videreført som punkt 1 til vernepliktsloven § 13.

3.8.1.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 13 pkt 1

Innkalling til ekstraordinær tjeneste	
8-1	Ved beslutning om ekstraordinær tjeneste, jf <i>vernepliktsloven</i> § 13, vil det bli gitt bestemmelser om innkalling mv.
<i>Forsvarsdepartementet</i> eller den som <i>Forsvarsdepartementet</i> bemyndiger, kan når det anses påkrevet, fastsette kortere innkallingsfrist enn den som gjelder for ordinær tjeneste.	

3.9 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 15 - Om krigstjeneste

3.9.1 Plikt til å fortsette tjenesten

3.9.1.1 Gjeldende bestemmelser

Bestemmelse om verneplikts opphør er gitt i RUV kapittel I punkt 26. Bestemmelsen utdyper vernepliktsloven §§ 3 og 15.

Vernepliktsens opphør	
26.	Under krigstjeneste plikter enhver å fortsette i tjenesten så lenge det er nødvendig, jf L § 15, 2. ledd. Forøvrig gjelder reglene i L § 13, siste ledd, tilsvarende.
	Ellers opphører verneplikten etter fastlagte regler i følgende tilfeller:
	a. Fast bosetting i utlandet
	b. Tilsetting i vernepliktsfri stilling
	c. Fradømmelse av verneretten
	d. Udyktighet
	e. Overføring til sivil tjenesteplikt

3.9.1.2 Departementets vurderinger

Det er tidligere foreslått at punkt 26 deles, hvor første ledd knyttes til § 15 og andre ledd blir bestemmelser til § 3 punkt 2.

Kapittel I punkt 26 første ledd omhandler vernepliktiges plikt til å fortsette tjenesten i krigstid. Det foreslås en klargjøring av hva som menes med begrepet "krig". Det foreslås at det her skal forstås som hele eller deler av Forsvaret er satt på krigsfot. Kapittel I punkt 26 første ledd forelås som punkt 1 til vernepliktsloven § 15.

3.9.1.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 15 pkt 1

Plikt til å fortsette tjenesten	
9-1	Under krigstjeneste, <i>der hele eller deler av Forsvaret er satt på krigsfot</i> , plikter enhver å fortsette i tjenesten så lenge det er nødvendig, jf <i>vernepliktsloven</i> § 15 <i>andre</i> ledd. Forøvrig gjelder reglene i <i>vernepliktsloven</i> § 13 siste ledd tilsvarende.

3.10 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 16 - Om innkalling til tjeneste

3.10.1 Innkalling til ordinær tjeneste

3.10.1.1 Gjeldende bestemmelser

Bestemmelser for innkalling til ordinær tjeneste er gitt i RUV kapittel IV punkt 1-6. Bestemmelsene knyttes til vernepliktsloven § 16.

1.	Innkalling til ordinær tjeneste skal skje i henhold til FOs direktiver på grunnlag av Stortingets årlige vedtak om tjenestetid mv, forsvarsgrenenes/HVs rekvisisjoner og fordelingen av de vernepliktige.
2.	Innkalling til førstegangstjeneste og repetisjonsøvinger av mannskaper fordelt til våpenarter i Hæren, Sjøforsvaret og Luftforsvaret, foretas av Vernepliktsverket (VPV). Andre rulleførende enheter i Forsvaret foretar innkalling av eget personell. Det samme gjelder enheter i Totalforsvaret forøvrig, som har tildelt vernepliktig personell.

3.	Melding om utfallet av utskrivningen som sendes snarest etter fordelingen, jf kap III, er et varsel om forestående innkalling til førstegangstjeneste. Meldingen angir bl a tidsfrist for eventuell søknad om utsettelse, omfordeling mv, i den hensikt å få avklart flest mulig søknader før innkalling.
4.	Innkalling til førstegangstjeneste skal skje skriftlig minst 2 måneder før fremmøtedato.
5.	Innkalling til repetisjonsøvinger skal skje skriftlig minst 4 måneder før fremmøtedato. Dersom øvingene varsles på et tidligere tidspunkt, for bl a å få avklart eventuelle søknader om utsettelse, kan innkalling skje med kortere tidsfrist.
6.	Innkalling med kortere tidsfrist enn nevnt i pkt 4 og 5 kan skje i følgende tilfeller: a. Når vpl selv ønsker det eller er villig til det. b. Når årsklassen eller del av den innkalles i utskrivningsåret og fordeling ikke har kunnet skje så tidlig at innkalling kan sendes med vanlig varsel. Ved innkalling skal personellet ikke i noe tilfelle gis mindre enn 14 dagers varsel.

3.10.1.2 Departementets vurderinger

Skriftlig innkalling til førstegangstjeneste minimum 2 måneder før fremmøtedato forutsetter at varsel om fordeling sendes ut rett etter at fordelingen er foretatt. Dersom det av ulike årsaker ikke sendes ut slik varsel, mener departementet at innkalling til førstegangstjeneste skal skje skriftlig minimum 3 måneder før fremmøtedato. Dette for at den innkalte skal gis tilstrekkelig tid til å legge forholdene til rette for avtjening av førstegangstjenesten. Det foreslås tatt inn krav om at innkallingen skal skje med minimum 3 måneders varsel dersom intet annet varsel er gitt. Kapittel IV punkt 1-6 foreslås videreført som punkt 1-6 til vernepliktsloven § 16.

3.10.1.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 16 pkt 1-6

Innkalling til ordinær tjeneste	
10-1	Innkalling til ordinær tjeneste skal skje på grunnlag av Stortingets årlige vedtak om tjenestetid mv, forsvarsgrenenes/ <i>Heimevernets</i> rekvisisjoner og fordelingen av de vernepliktige.
10-2	Innkalling til <i>ordinær tjeneste</i> , foretas av <i>Vernepliktsverket</i> . Andre rulleførende enheter i <i>Totalforsvaret</i> som har tildelt vernepliktig personell.
10-3	Melding om utfallet av <i>fordelingen</i> , som sendes snarest etter fordelingen, er et varsel om forestående innkalling til førstegangstjeneste. Meldingen angir bl.a. tidsfrist for eventuell søknad om utsettelse, omfordeling mv., i den hensikt å få avklart flest mulig søknader før innkalling.
10-4	<i>Innkalling til førstegangstjeneste skal skje skriftlig minst 3 måneder før fremmøtedato dersom intet annet varsel er gitt.</i> <i>Dersom varsel om planlagt innkalling til førstegangstjeneste tidligere er gitt, kan innkalling til førstegangstjeneste skje skriftlig innen 2 måneder før fremmøtedato.</i>
10-5	Innkalling til repetisjonstjeneste skal skje skriftlig minst 4 måneder før fremmøtedato. Dersom <i>tjenesten</i> varsles på et tidligere tidspunkt, for bl.a. å få avklart eventuelle søknader om utsettelse, kan innkalling skje med kortere tidsfrist.

10-6 Innkalling med kortere tidsfrist enn nevnt i *punkt 10-4* og *10-5* kan skje i følgende tilfeller:

- a. Når *den vernepliktige* selv ønsker det eller er villig til det.
- b. Når årsklassen eller del av den innkalles i utskrivningsåret og fordeling ikke har kunnet skje så tidlig at innkalling kan sendes med vanlig varsel.

Ved innkalling skal personellet ikke i noe tilfelle gis mindre enn 14 dagers varsel.

3.10.2 Frivillig militærtjeneste for kvinner

3.10.2.1 Gjeldende bestemmelser

Betingelser for førstegangstjeneste for kvinner, og de forpliktelser som følger av frivillig tjenestegjøring i Forsvaret, er beskrevet i Kapittel I punkt 17-19. Bestemmelser om tjenesteplikt for kvinnelig militært personell som gjør tjeneste i Forsvaret er fastsatt i vernepliktsloven § 4.

17. Stortinget har vedtatt at kvinner kan avtjene frivillig førstegangstjeneste på lik linje med menn. Jf St prp nr 1, 1983-84. Kvinner har i prinsippet full adgang til alle våpen og tjenestefelt i Forsvaret og til de opplæringstilbud som Forsvaret gir mannlige vernepliktige.

Søknadsberettiget er kvinner med norsk statsborgerskap fra og med det år de fyller 19 til og med det år de fyller 28, dog slik at førstegangstjenesten må være påbegynt innen utgangen av det år de fyller 28.

Gravide tas ikke inn til førstegangstjeneste.

18. Rekruttperioden eller inntil de første 3 måneder av tjenesten anses som en prøvetid, og i denne perioden kan kvinner når som helst søke seg fritatt for videre tjeneste.

Villighetserklæring om fortsatt tjeneste skal underskrives etter avsluttet rekruttopplæring eller senest etter 3 måneders tjeneste. Ved underskrift av erklæringen forplikter kvinner seg til å fullføre førstegangstjenesten og repetisjonsøvinger, og å la seg mobiliseringsdisponere med tjeneste plikt i krig, i samsvar med det som til enhver tid bestemmes av Stortinget.

19. Interesserte kvinner sender søknad til vedkommende regionale vernepliktsforvaltning, som så snart som mulig innkaller søkerne til sesjon og gir vedkommende nødvendig informasjon. VF foretar fordeling og innkalling til rekruttopplæring.

Det tilligger vedkommende avdeling å sørge for at villighetserklæring blir forelagt de kvinnelige soldater for underskrift etter avsluttet rekruttopplæring eller senest etter 3 måneders tjeneste. Kvinner som trekker seg fra videre tjeneste, skal straks dimitteres.

For kvinnelig personell som underskriver villighetserklæring om å fortsette tjenesten, blir forvaltningen som for mannlige vernepliktige.

3.10.2.2 Departementets vurderinger

Kapittel I punkt 17 omhandler kvinners adgang til å avtjene frivillig førstegangstjeneste. Bestemmelsen utdyper bestemmelser for førstegangstjenesten i vernepliktsloven § 16 og bestemmelser om fordeling til tjeneste i § 34. Kapittel I punkt 17 foreslås omskrevet og delt. Kapittel I punkt 17 første ledd foreslås videreført som punkt 5 til vernepliktsloven § 34, og Kapittel I punkt 17 andre og tredje ledd foreslås videreført som punkt 7 til vernepliktsloven § 16.

Ut fra prinsippet om yrkesmessig likestilling i Forsvaret, bør tjenestemulighetene for kvinner og menn sidestilles. Det foreslås tatt inn bestemmelser om at tjenestedyktige kvinner etter frivillighet kan fordeles og kalles inn til førstegangstjeneste på samme vilkår som vernepliktige menn. Aldersgrense for tjenestegjøring bør være den samme for kvinner og menn, og bør endres fra 19 til 18 år.

Etter gjeldende regler har kvinner som ønsker å avtjene førstegangstjeneste en prøveperiode på inntil tre måneder. Departementet er av den oppfatning at en slik angrerett ikke er hensiktsmessig i forhold til Forsvarets behov for forutberegnelighet knyttet til tjenestegjørende mannskaper. Konsekvensen av at kvinner benytter angreretten er at det for Forsvaret vil ta opp til seks måneder før nye mannskaper er kalt inn, har gjennomført rekruttperioden og er klar for tjeneste. Dette er uheldig, og kan i verste fall påvirke gjennomføringsevnen til enkelte avdelinger. Regjeringen har i St. meld. nr. 36 (2006-2007) understreket at det er viktig å sikre avdelingenes behov for forutsigbarhet med hensyn til personelltilgang, og det ble i tråd med dette lagt til grunn at Regjeringen vil gå inn for at kvinner undertegner villighetserklæringen før fremmøte til førstegangstjeneste. Samtlige medlemmer av Forsvarskomiteen støttet i Innst. S. nr. 31 (2007-2008) tiltaket om at kvinner undertegner villighetserklæringen før fremmøte til førstegangs-tjeneste. Fokus for den nye sesjonsordningen skal være målrettet rekrutteringsvirksomhet, herunder informasjon om forsvarsgrenene og tjenestestillinger, klassifisering og testing av den enkelte.

Departementet forutsetter at det gjennom den nye sesjonsordningen legges opp til at kvinner gis tilstrekkelig informasjon om tjenestegjøring i Forsvaret, herunder kvinners rettigheter og plikter, slik at de etter sesjon del 2 har et tilstrekkelig grunnlag til å vurdere hvorvidt de ønsker å avtjene frivillig førstegangstjeneste eller ikke. Forsvarets behov for forutberegnelighet tilsier at kvinner som ønsker å avtjene frivillig førstegangstjeneste gir uttrykk for dette så tidlig som mulig. Selv om kvinner gir uttrykk for at de ønsker å avtjene førstegangstjeneste, alternativt at de ønsker å vurdere denne muligheten, så innebærer ikke dette noen rettslig forpliktelse for disse kvinnene.

Det er først når kvinner uttrykkelig aksepter de krav og vilkår som gjelder for kvinnelig militært personell, at de påtar seg en rettslig bindende forpliktelse til å gjøre tjeneste på samme vilkår som menn. Det foreslås derfor at kvinner senest ved tjenestens start må inngå en villighetserklæring/kontrakt om tjenesteplikt. Det går inn for at kvinner ikke gis noen særskilt angrerett i den forbindelse.

Det kan ikke utelukkes at en slik endring vil kunne gi en uønsket utvikling i rekrutteringen av kvinner til tjeneste i Forsvaret på kort sikt. Det er imidlertid viktig å peke på at en sentral forutsetning for videreutviklingen av sesjonsordningen er å gjøre sesjonen til et bedre seleksjons- og rekrutteringsverktøy for Forsvaret. En fjerning av angreretten vil innebære en større likebehandling av kvinner og menn i Forsvaret, og vi mener at dette på sikt vil styrke rekrutteringen av kvinner til Forsvaret. Dette forutsetter imidlertid at kvinner skal gis nødvendig og tilstrekkelig informasjon om tjenestegjøringen i Forsvaret, slik at de kan foreta et veloverveid valg før de tar stilling til om de ønsker å gjøre tjeneste i Forsvaret. Det er som følge av dette foreslått endringer i RUV kapittel I.

Punkt 18 foreslås omskrevet slik at kvinner før tjenesten eller utdanningen påbegynnes, pålegges å underskrive kontrakt om tjenesteplikt (villighetserklæring) om fullføring av førstegangstjeneste og fortsatt disponering i styrkestrukturen. Kapittel I punkt 18-19 foreslås videreført som punkt 7-10 til vernepliktsloven § 16.

3.10.2.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 16 pkt 7-10

Frivillig militærtjeneste for kvinner

- 10-7 Kvinner med norsk statsborgerskap kan etter frivillighet kalles inn til førstegangstjeneste fra og med det år de fyller 18.
Gravide kalles ikke inn til førstegangstjeneste.
- 10-8 *Kvinner som etter frivillighet innkalles til førstegangstjeneste eller utdanning i Forsvaret, skal før tjenesten eller utdanningen starter underskrive Kontrakt om tjenesteplikt for kvinnelig militært personell (Villighetserklæring).*
- Kvinner som ikke skriver under Kontrakt om tjenesteplikt for kvinnelig militært personell (Villighetserklæring), skal straks dimitteres.*
- 10-9 Ved underskrift av erklæringen påtar kvinner seg samme tjenesteplikt som vernepliktige menn, som bl.a. innebærer plikt til å fullføre førstegangstjenesten og repetisjonstjeneste, og å la seg disponere i Forsvarets strukturer med tjenesteplikt i krig, i samsvar med det som til enhver tid bestemmes av Stortinget, jf. Vernepliktsloven § 4 fjerde ledd.
- Tjenestepliktige kvinner forvaltes etter de samme bestemmelsene som vernepliktige menn.*
- 10-10 *Kvinnelig militært personell som har gjennomført militær førstegangstjeneste er tjenestepliktig til utgangen av det år de fyller 44.*

3.10.3 Innkalling av personell fra utlandet til førstegangstjeneste

3.10.3.1 Gjeldende bestemmelser

Innkalling av personell fra utlandet til førstegangstjeneste reguleres i RUV kapittel IV Punkt 9-11. Bestemmelser om reiser utenfor landets grenser og utreisetillatelse er gitt i RUV kapittel VI punkt 4-11.

9.	Vernepliktige som har gyldig tillatelse til å oppholde seg utenlands eller seile i utenriksfart, skal ikke kalles hjem for å møte til førstegangstjeneste i det tidsrom tillatelsen gjelder.
10.	Vernepliktige som oppholder seg utenlands eller seiler i utenriksfart uten gyldig tillatelse, innkalles til førstegangstjeneste med vanlig eller forlenget varsel. Sammen med innkallingen sendes utskrift av bestemmelsene i RUV, kap IV, og Fredsregulativets bestemmelser om reisegodtgjøring.
11.	Personell som bor fast i utlandet, og ikke er utskrivningspliktig eller vernepliktig, kan etter søknad innkalles til førstegangstjeneste i Norge. Sammen med innkallingen sendes utskrift av Fredsregulativets bestemmelser om reisegodtgjøring.

3.10.3.2 Departementets vurderinger

Bestemmelsene i punkt 10 om innkalling av vernepliktige som oppholder seg utenlands eller seiler i utenriksfart uten gyldig tillatelse, etterleves ikke i dag. Bestemmelser om innkalling av vernepliktige som oppholder seg utenlands uten gyldig tillatelse, foreslås også å omfatte vernepliktige som er registrert med midlertidig adresse i utlandet. Departementet foreslår at bestemmelsene om reiser utenfor landets grenser og utreisetillatelse gjøres gjeldende bare når det er innført reiseforbud i Norge i forbindelse med styrkeoppbygging,

jf. forslag til bestemmelser til § 39. Utenrikspermisjon i henhold til § 39 gis i dag ved registrering av midlertidig adresse i utlandet. Kapittel IV punkt 9-11 foreslås videreført som punkt 11-14 til vernepliktsloven § 16.

3.10.3.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 16 pkt 11-13

Innkalling av personell fra utlandet til førstegangstjeneste

- 10-11 Vernepliktige som har gyldig tillatelse til å oppholde seg utenlands eller seile i utenriksfart, *eller som er registrert med midlertidig adresse i utlandet*, skal ikke kalles hjem for å møte til førstegangstjeneste i det tidsrom tillatelsen gjelder.
- 10-12 Vernepliktige som oppholder seg utenlands eller seiler i utenriksfart uten gyldig tillatelse, innkalles til førstegangstjeneste med vanlig eller forlenget varsel. Sammen med innkallingen sendes utskrift *Regler om innkalling til ordinær tjeneste (§15)*, og Fredsregulativets bestemmelser om reisegodtgjøring.
- 10-13 Personer som bor fast i utlandet, og ikke er utskrivningspliktig eller vernepliktig, kan etter søknad innkalles til førstegangstjeneste i Norge. Sammen med innkallingen sendes utskrift av Fredsregulativets bestemmelser om reisegodtgjøring.

3.10.4 Opptak ved militære skoler og kurs

3.10.4.1 Gjeldende bestemmelser

Opptak til militære skoler og kurs er regulert i Kapittel IV punkt 17-19.

Opptak ved militære skoler og kurs

17. FSJ fastsetter bl a ut fra de rammer som er gitt ved den årlige budsjettbehandling i Stortinget:
- aldersgrenser for frivillige ved militære skoler og kurs, med de begrensninger som fremgår av kap I, pkt 6
- opptakskvoter ved de enkelte skoler som medfører plikttjeneste utover førstegangstjenesten.
18. Forsvarsgrenene fastsetter antall elever ved skoler og kurs som ikke medfører plikttjeneste utover førstegangstjenesten.
Søkere som er generelt skikket for opptak, kan innkalles til opptaksprøver selv om de tilhører annen forsvarsgren/våpenart.
- Menn i utskrivningspliktig alder og yngre samt kvinner som slutter som aspirant/elev ved militære skoler/kurs, men ønsker å fortsette avtjening av førstegangstjenesten, skal gis anledning til det.
- Regler om godskrivning av utført tjeneste ved militære skoler og kurs som utført førstegangstjeneste, fremgår av kap VI, vedlegg C.
19. FSJ gir nærmere bestemmelser om utskrivnings- og rullemessige forhold for aspiranter/elever ved militære skoler og kurs.

3.10.4.2 Departementets vurderinger

Det foreslås mindre endringer og presiseringer i bestemmelsene om opptak ved militære skoler og kurs, i tillegg til generelle endringer, jf. punkt 2 over. I punkt 17 vises det til rammer som er gitt i den årlige budsjettbehandlingen. Departementet mener at det er nødvendig å vise til budsjettbehandlingen i dette punktet ettersom forsvarsgrenenes utdanningskvoter ikke lenger blir omtalt i Prop. 1 S. Det foreslås at punktet endres. Kapittel IV punkt 17-19 foreslås videreført som punkt 14-16 til vernepliktsloven § 16.

3.10.4.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 16 pkt 14-16

Opptak ved militære skoler og kurs

- 10-14 *Forsvarssjefen* fastsetter opptakskvoter ved de enkelte skoler som medfører plikttjeneste utover førstegangstjenesten.
- 10-15 Forsvarsgrenene fastsetter antall elever ved skoler og kurs som ikke medfører plikttjeneste utover førstegangstjenesten.
Søkere som er generelt skikket for opptak, kan innkalles til opptaksprøver selv om de tilhører annen forsvarsgren/våpenart.
- Menn i utskrivningspliktig alder og yngre samt kvinner som slutter som aspirant/elev ved militære skoler/kurs, men ønsker å fortsette avtjening av førstegangstjenesten, skal gis anledning til det *dersom adekvat tjenestegjøring kan tilbys*.
- Regler om godskrivning av utført tjeneste ved militære skoler og kurs som utført førstegangstjeneste, fremgår av *bestemmelser til vernepliktsloven § 10 punkt 5-2 til 5-8*.
- 10-16 *Forsvarssjefen* gir nærmere bestemmelser om utskrivnings- og *vernepliktsmessige* forhold for aspiranter/elever ved militære skoler og kurs.

3.10.5 Innkalling av personell fra utlandet til repetisjonsøvinger

3.10.5.1 Gjeldende bestemmelser

Bestemmelser for innkalling av personell fra utlandet til repetisjonstjeneste i henhold til § 16 er gitt i Kapittel IV punkt 12.

12. Innkalling til repetisjonsøvinger av personell som har tillatelse til å oppholde seg utenlands også utover fremmøtedagen for vedkommende øving, må bare skje når det gjelder befal og menige spesialister som er absolutt påkrevet og som ikke kan erstattes på annen måte.

3.10.5.2 Departementets vurderinger

Det er gjennom endringer av vernepliktsloven i 2009 besluttet at begrepet repetisjonstjeneste skal benyttes i stedet for begrepet repetisjonsøvelse. Utenrikspermisjon i henhold til § 39 gis i dag ved registrering av midlertidig adresse i utlandet, jf. punkt 3.10.3 ovenfor. Punkt 12 foreslås endret i forhold til dette. Kapittel IV punkt 12 foreslås videreført som punkt 17 til vernepliktsloven § 16.

3.10.5.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 16 pkt 17

Innkalling av personell fra utlandet til repetisjonstjeneste

- 10-17 Innkalling til repetisjonstjeneste av personell som har tillatelse til å oppholde seg utenlands, *eller som er registrert med midlertidig adresse i utlandet*, også utover fremmøtedagen for vedkommende *tjeneste*, må bare skje når det gjelder befal og menige spesialister som er absolutt påkrevet og som ikke kan erstattes på annen måte.

3.10.6 Fremmede statsborgere

3.10.6.1 Gjeldende bestemmelser

Bestemmelser i kapittel I punkt 14-15 omhandler begrensninger av tjenestemulighetene for fremmede statsborgere bosatt i Norge, og som etter søknad pålegges verneplikt.

14. Vernepliktige som ikke er norske statsborgere, kan få gjøre tjeneste i Infanteriet, Hærens intendantur eller Hærens sanitet. I spesielle tilfeller kan FD dispensere når det gjelder tjeneste i Sjøforsvaret. Slike saker skal på forhånd forelegges FO/SST til uttalelse.
15. Vernepliktige som ikke er norske statsborgere kan normalt ikke gis befals grad. De kan heller ikke få utdanning som fører frem til befals status, med mindre det er på det rene at norsk statsborgerskap vil oppnås innen befals grad normalt gis. Spørsmål om å gi slike vernepliktige befalsutdanning skal forelegges FD etter at vedkommende forsvarsgrenstabs uttalelse er innhentet på forhånd.

3.10.6.2 Departementets vurderinger

Departementet mener at en presisering av hvor fremmede statsborgere skal kunne tjenestegjøre i Forsvaret er en unødvendig begrensning, forutsatt at nødvendig sikkerhetsklarering gis for aktuell tjeneste. Punkt 14 foreslås omskrevet til at fremmede statsborgere, som etter søknad pålegges verneplikt eller tjenesteplikt, kan tjenestegjøre ved alle enheter i Forsvaret dersom de kan sikkerhetsklareres på tilstrekkelig nivå. Kapittel I punkt 14-15 foreslås videreført som punkt 18-19 til vernepliktsloven § 16.

Norge har inngått flere bilaterale avtaler om forsvarssamarbeid, herunder utdanning av mannskaper og befal. For å forankre slike avtaler i regelverket for utskrivning og verneplikt, foreslås nye bestemmelser som åpner for at fremmede statsborgere som ikke er bosatt i Norge, etter avtale kan tjenestegjøre i Forsvaret. Bestemmelsene foreslås som nytt punkt 20 til vernepliktsloven § 16.

3.10.6.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 16 pkt 18-20

Fremmede statsborgere

- 10-18 *Fremmede statsborgere bosatt i Norge, som etter søknad pålegges verneplikt i henhold til bestemmelser til § 3 eller tjenesteplikt i henhold til bestemmelser til § 4, kan tjenestegjøre ved alle enheter i Forsvaret dersom de kan sikkerhetsklareres på tilstrekkelig nivå.*
- 10-19 Vernepliktige og tjenestepliktige som ikke er norske statsborgere kan normalt ikke gis befals grad. De kan heller ikke få utdanning som fører frem til befals status, med mindre det er på det rene at norsk statsborgerskap vil oppnås innen befals grad normalt gis.

Spørsmål om å gi slike vernepliktige og tjenestepliktige befalsutdanning skal forelegges *Forsvarsdepartementet* etter at vedkommende forsvarsgrenstabs uttalelse er innhentet på forhånd.

10-20 *Fremmede statsborgere som ikke er bosatt i Norge, kan etter avtale mellom den fremmede stat og staten Norge gjøre tjeneste i Forsvaret. Slike avtaler skal godkjennes av Forsvarsdepartementet.*

3.10.7 Nærmere bestemmelser

3.10.7.1 Gjeldende bestemmelser

RUV kapittel IV punkt 14 gis FSJ fullmakt til å fastsette nærmere bestemmelser om innkalling av personell til tjeneste.

Nærmere bestemmelser

14. FSJ gir forøvrig nærmere bestemmelser om innkalling til tjeneste.

3.10.7.2 Departementets vurderinger

Det foreslås ingen endringer i bestemmelsene med unntak av enkelte generelle endringer, jf pkt 2 over. Kapittel IV punkt 14 foreslås videreført som punkt 21 til vernepliktsloven § 16.

3.10.7.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 16 pkt 21

Nærmere bestemmelser

10-21 *Forsvarssjefen* gir forøvrig nærmere bestemmelser om innkalling til tjeneste.

3.11 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 17 - Om fritak fra fremmøte og godskrivning av tjeneste i annet land

3.11.1 Fritak fra fremmøte ved styrkeoppbygging

3.11.1.1 Gjeldende bestemmelser

Bestemmelser vedrørende fritak fra fremmøte ved styrkeoppbygging i forbindelse med krise/konflikt eller krig er gitt i egen forskrift. Forskrift om fritak fra og utsettelse med fremmøte i Forsvaret ved mobilisering er under revisjon, og vil bli benevnt Forskrift om fritak fra fremmøte ved krise/konflikt eller krig.

3.11.2 Godskrivning av tjeneste utført i et annet land

3.11.2.1 Gjeldende bestemmelser

Bestemmelsene om godskrivningsregler for tjeneste utført i et annet land omhandles i RUV kapittel VI Vedlegg C punkt 16-17.

Godskrivning av tjeneste utført i et annet land

16. Spørsmål om hel eller delvis fritaking for ordinær tjeneste for vernepliktige som godtgjør å ha utført militærtjeneste i et annet land, avgjøres av VPV etter disse regler:
- a. Hel eller delvis fritaking kan bare innvilges for førstegangstjenestens vedkommende.
 - b. Varigheten av fritakingen fastsettes på grunnlag av den tjeneste og opplæring vedkommende har gjennomgått og under hensyn til mulighetene for å anvende mannskaper med slik tjeneste/opplæring i den forsvarsgren/våpenart/fellesinstitusjon han er tenkt fordelt til.
 - c. Før avgjørelse treffes, skal uttalelse innhentes fra vedkommende forsvarsgren/fellesinstitusjon.

17. Disse regler kommer ikke til anvendelse i den utstrekning de strider mot avtale inngått med andre land.

3.11.2.2 Departementets vurderinger

Det foreslås ingen endringer i bestemmelsene med unntak av enkelte generelle endringer, jf pkt 2 over. Kapittel VI Vedlegg C punkt 16-17 foreslås videreført som punkt 1-2 til vernepliktsloven § 17.

3.11.2.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 17 pkt 1-2

Godskrivning av tjeneste utført i et annet land

- 11-1 Spørsmål om hel eller delvis fritaking for ordinær tjeneste for vernepliktige som godtgjør å ha utført militærtjeneste i et annet land, avgjøres av *Vernepliktsverket* etter disse regler:
- a. Hel eller delvis fritaking kan bare innvilges for førstegangstjenestens vedkommende.
 - b. Varigheten av fritakingen fastsettes på grunnlag av den tjeneste og opplæring vedkommende har gjennomgått og under hensyn til mulighetene for å anvende mannskaper med slik tjeneste/opplæring i den forsvarsgren/våpenart/fellesinstitusjon han er tenkt fordelt til.
 - c. Før avgjørelse treffes, skal uttalelse innhentes fra vedkommende forsvarsgren/fellesinstitusjon.
- 11-2 Disse regler kommer ikke til anvendelse i den utstrekning de strider mot avtale inngått med andre land.

3.12 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 18 - Om utsettelse med tjenesten

3.12.1 Generelt

3.12.1.1 Gjeldende bestemmelser

Bestemmelser for utsettelse med tjeneste er gitt i RUV kapittel VI punkt 12-15. Bestemmelsene knyttes til § 18.

Utsettelse med tjeneste

12. Utsettelse kan bare gis på grunn av omsorgsansvar, jf kap I, pkt 21-23, utdanning, andre vektige velferdsgrunner eller når samfunnsinteresser krever det. Den vernepliktige må selv søke om eller gi samtykke til å få utsettelse.
13. Som hovedregel skal utsettelse bare gis for inntil 1 år, men kan i spesielle tilfeller gis for inntil 3 år av gangen.
Utsettelse kan ikke gis hvis plikten til førstegangstjeneste derved faller bort etter L § 12, 2. ledd. I helt spesielle tilfeller, når tungtveiende velferdsgrunner nødvendiggjør det, kan utsettelse gis utover det år søkeren fyller 28, mot at han skriftlig erklærer seg villig til å avtjene førstegangstjenesten straks utsettelsen utløper og før utgangen av det år han fyller 33.
14. Kandidater til Stortingsvalg, fylkestingsvalg og kommunevalg (personer som er oppført på valglistene) skal etter søknad gis utsettelse med førstegangstjeneste, repetisjonsøvinger, heimevernsøvinger eller ekstraordinær tjeneste fra en måned før valget finner sted til og med valgdagen.

15.	Nærmere bestemmelser om utsettelse med førstegangstjeneste, repetisjonsøvinger og ekstraordinær tjeneste, behandling av søknader, klagebehandling mv, fastsettes av FSJ.

3.12.1.2 Departementets vurderinger

Det foreslås ingen endringer i bestemmelsene med unntak av enkelte generelle endringer, jf pkt 2 over. Kapittel VI punkt 12-15 foreslås videreført som punkt 1-4 til vernepliktsloven § 18.

Nytt punkt 5 til § 18 om klagebehandling foreslås tatt inn med bakgrunn i Innst. S. nr. 234 (2003-2004), hvor en reell toinstansbehandling sikres gjennom FDs bestemmelser om klagenemnd i vernepliktssaker.

3.12.1.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 18 pkt 1-5

Generelt

12-1	Utsettelse kan bare gis på grunn av omsorgsansvar, jf. <i>punkt 12-7 til 12-9</i> , utdanning, andre vektige velferdsgrunner eller når samfunnsinteresser krever det. Den vernepliktige må selv søke om eller gi samtykke til å få utsettelse.
12-2	Som hovedregel skal utsettelse bare gis for inntil 1 år, men kan i spesielle tilfeller gis for inntil 3 år av gangen.
Utsettelse kan ikke gis hvis plikten til førstegangstjeneste derved faller bort etter <i>vernepliktsloven</i> § 12 <i>andre</i> ledd. I helt spesielle tilfeller, når tungtveiende velferdsgrunner nødvendiggjør det, kan utsettelse gis utover det år søkeren fyller 28, mot at han skriftlig erklærer seg villig til å avtjene førstegangstjenesten straks utsettelsen utløper og før utgangen av det år han fyller 33.
12-3	Kandidater til Stortingsvalg, fylkestingsvalg og kommunevalg (personer som er oppført på valglistene) skal etter søknad gis utsettelse med førstegangstjeneste, repetisjonstjeneste, heimevernstjeneste eller ekstraordinær tjeneste fra en måned før valget finner sted til og med valgdagen.
12-4	Nærmere bestemmelser om utsettelse med førstegangstjeneste, repetisjonstjeneste og ekstraordinær tjeneste, behandling av søknader mv, fastsettes av <i>Forsvarssjefen</i> .
12-5	<i>Avgjørelser på søknader om utsettelse med tjeneste kan påklages. Klager behandles etter bestemmelser til § 47a.</i>

3.12.2 Tjeneste i humanitære hjelpeorganisasjoner

3.12.2.1 Gjeldende bestemmelser

Regler om utsettelse med avtjening av militærtjeneste for fredskorpsdeltakere fremgår av RUV kapittel VI Vedlegg A.

Tjeneste i humanitære hjelpeorganisasjoner

1.	Vernepliktig personell, befal og menige, som er foreløpig godkjent til fredskorpstjeneste, kan etter søknad gis utsettelse med avtjening av militærtjeneste som de er innkalt til.
2.	Såfremt vedkommende ikke blir endelig godkjent til fredskorpstjeneste, skal han straks sende melding om det til sin vernepliktsforvaltning/rulleførende enhet. Utsettelsen trer da ut av kraft fra det tidspunkt avgjørelse om at vedkommende ikke er godkjent, foreligger.

3.	Vernepliktig personell, befal og menige, som er endelig godkjent til fredskorpsstjeneste, kan etter søknad gis utreisestillatelse for inntil 3 år.
4.	Dersom fredskorpsstjenesten avbrytes før utreisestillatelsens utløp, sendes melding om det fra Direktoratet for utviklingshjelp (NORAD) til vedkommende vernepliktsforvaltning/rulleførende enhet. Utreisestillatelsen trer da ut av kraft.
5.	Søknader om utsettelse/utreisestillatelse sendes gjennom NORAD, som gir nødvendig attestasjon, til vedkommende vernepliktsforvaltning/rulleførende enhet for menige - forsvarsgrenstab eller oppsettende enhet for befal.
	Forholdet ved mobilisering eller krig
6.	Vernepliktige fredskorpsdeltakere forholder seg ved mobilisering og krig i samsvar med "Ordre til vernepliktige som er påmønstret norske eller allierte handelsskip og vernepliktige som oppholder seg eller er fast bosatt i utlandet, ved mobilisering eller når krigstilstand er inntrådt i Norge." (Oppslått i alle norske utenriksstasjoner).
	Militærtjeneste etter utført fredskorpsstjeneste
7.	Repetisjonsøvinger eller heimevernstjeneste som ikke er avtjent på grunn av utsettelse/utreisestillatelse som nevnt i pkt 3 (og 4), skal ikke pålegges opptjent.
8.	Vernepliktige fredskorpsdeltakere som ikke har avtjent førstegangstjeneste, har de samme plikter som andre vernepliktige som vender hjem etter endt utsettelse/ utreisestillatelse.
	Avgjørelse av søknader
9.	Søknad fra fredskorpsdeltakere om utsettelse/utreisestillatelse skjer i henhold til bestemmelsene i RUV, kap VI, og FSJs nærmere bestemmelser (BUV, del III), herunder også om klage.

3.12.2.2 Departementets vurderinger

Punkt 1 foreslås knyttet til § 18 som nytt punkt 6. Øvrige punkter foreslås satt ut av kraft fordi de forhold som bestemmelsene omhandler ivaretas gjennom de øvrige bestemmelsene om utreisestillatelse og utsettelse av tjenesten i denne forskriften.

3.12.2.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 18 pkt 6

	Tjeneste i humanitære hjelpeorganisasjoner
12-6	Vernepliktig personell, befal og menige, som er <i>innkalt til tjeneste i humanitære hjelpeorganisasjoner i utlandet, kan etter søknad gis utsettelse med avtjening av militærtjenesten.</i>

3.12.3 Vernepliktige og tjenestepliktige med omsorgsansvar i fredstid

3.12.3.1 Gjeldende bestemmelser

Retningslinjer for forvaltning av vernepliktig og tjenestepligtig personell med omsorgsansvar i fredstid er fastsatt i Kapittel I punkt 20-23.

	Vernepliktige med omsorgsansvar i fredstid
20.	Vernepliktige mannskaper med omsorgsansvar for barn og som derved har begrensede muligheter til å ivareta sine forpliktelser i forbindelse med førstegangstjeneste og repetisjonsøvinger, er med bakgrunn i Stortingsvedtak, jf St prp nr 1 (1990-91), gitt visse rettigheter.
21.	Følgende hovedretningslinjer gjelder: a. Vernepliktige med eneomsorg for barn gis utsettelse med førstegangstjenesten så lenge denne status vedvarer og inntil utløpet av det år den vernepliktige fyller³³. b. Vernepliktige med delt omsorgsansvar søkes primært plassert så nær hjemstedet som mulig,

	eller gitt kortest mulig tjenestetid. c. Vernepliktige som benytter lovfestet rett til omsorgspermisjon fra sitt arbeid, får utsettelse med all militærtjeneste så lenge omsorgspermisjonen varer. d. Ved repetisjonsøvinger skal personell som har eneomsorg gis utsettelse, såfremt avdelingen ikke kan tilby fleksible permisjonsordninger som medfører at barnets omsorgsbehov ivaretas under øvingen på tilnærmet samme måte som ellers. Dette gjelder også dersom den vernepliktige har midlertidig eneomsorg fordi den andre omsorgspersonen ikke kan passe barnet på grunn av egen arbeidssituasjon, studier eller sykdom. Det forutsettes imidlertid her tungtveiende begrunnelser.
22.	Omsorgsansvaret er i utgangspunktet likt for kvinner og menn, og den andre omsorgspersons arbeidsgivers eller egne prioriteringer kan ikke likestilles med de plikter Vernepliktsloven pålegger den enkelte.
23.	FSJ fastsetter nærmere bestemmelser for behandling av søknader av denne art, herunder også søknader begrunnet i graviditet.

3.12.3.2 Departementets vurderinger

Det foreslås enkle endringer i bestemmelsene i tillegg til enkelte generelle endringer, jf pkt 2 over. Kapittel I punkt 20-23 foreslås videreført som punkt 7-9 til vernepliktsloven § 18.

3.12.3.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 18 pkt 7-9

	Vernepliktige og tjenestepliktige med omsorgsansvar i fredstid
12-7	<i>For vernepliktige og tjenestepliktige med omsorgsansvar for barn og som derved har begrensede muligheter til å ivareta sine forpliktelser i forbindelse med ordinær tjeneste, gjelder følgende:</i> a. Vernepliktige med eneomsorg for barn gis utsettelse med førstegangstjenesten så lenge denne status vedvarer og inntil utløpet av det år den vernepliktige fyller 33. b. Vernepliktige og tjenestepliktige med delt omsorgsansvar søkes primært plassert så nær hjemstedet som mulig, eller gitt kortest mulig tjenestetid. c. Vernepliktige og tjenestepliktige som benytter lovfestet rett til omsorgspermisjon fra sitt arbeid, får utsettelse med all militærtjeneste så lenge omsorgspermisjonen varer. d. Ved repetisjonstjeneste skal personell som har eneomsorg gis utsettelse, såfremt avdelingen ikke kan tilby fleksible permisjonsordninger som medfører at barnets omsorgsbehov ivaretas under øvingen på tilnærmet samme måte som ellers. Dette gjelder også dersom den vernepliktige eller tjenestepliktige har midlertidig eneomsorg fordi den andre omsorgspersonen ikke kan passe barnet på grunn av egen arbeidssituasjon, studier eller sykdom. Det forutsettes imidlertid her tungtveiende begrunnelser.
12-8	Omsorgsansvaret er i utgangspunktet likt for kvinner og menn, og den andre omsorgspersons arbeidsgivers eller egne prioriteringer kan ikke likestilles med de plikter vernepliktsloven pålegger den enkelte.
12-9	<i>Forsvarssjefen</i> fastsetter nærmere bestemmelser for behandling av søknader av denne art, herunder også søknader begrunnet i graviditet.

3.12.4 Vernepliktige med ansvar for husdyr i fredstid

3.12.4.1 Gjeldende bestemmelser

Bestemmelser for utsettelse av førstegangstjenesten i fredstid for vernepliktig personell med ansvar for husdyr fastsettes av Stortinget gjennom den årlige behandlingen av Prop. 1 S.

3.12.4.2 Departementets vurderinger

Særordningen om utsettelse av førstegangstjenesten i fredstid for vernepliktig personell med ansvar for husdyr er relevant for forvaltning av vernepliktige. Departementet mener at denne særordningen bør synliggjøres i forskriften, og foreslår at bestemmelsene tas inn som punkt 10-11 til vernepliktsloven § 18.

3.12.4.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 18 pkt 10-11

Vernepliktige med ansvar for husdyr i fredstid

12-10 *Vernepliktige som driver selvstendig husdyrhold gis under særskilte vilkår utsettelse med førstegangstjenesten så lenge denne status vedvarer og inntil utløpet av det året den vernepliktige fyller 33 år.*

Utsettelse gis under forutsetning av at det kan dokumenteres at avløser ikke kan skaffes, og at dyrene må selges eller slaktes dersom utsettelse ikke gis.

Ordningen gjelder bare for dem som beviselig er i en nødssituasjon.

12-11 *Forsvarssjefen fastsetter nærmere bestemmelser for behandling av søknader av denne art.*

3.13 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 19 - Om forsømt tjeneste og straffeforfølgning

3.13.1 Forsømt tjeneste

3.13.1.1 Gjeldende bestemmelser

Bestemmelser for opptjening av forsømt tjeneste er uttrykt i RUV kapittel VI Vedlegg B. Bestemmelsene knyttes til § 19.

Generelt

1. Har en vernepliktig ikke deltatt i den daglige tjeneste på grunn av forhold som etter disse regler skal regnes som forsømt tjeneste, skal den forsømte tjeneste kunne pålegges opptjent. Opptjening vil si pålagt tjeneste ut over det tidspunkt tjenesten normalt skulle vært avsluttet.
2. Med de begrensninger som er angitt i disse regler, skal som hovedregel all tjeneste den vernepliktige ikke har deltatt i som følge av sykdom, skade eller fravær, i sin helhet regnes som forsømt tjeneste.
3. Det skilles mellom forsømt tjeneste på grunn av ulovlig fravær og forsømt tjeneste av andre grunner. Det er ikke adgang til å anvende begge opptjeningsalternativer for samme fravær.
4. Pålagt opptjening av forsømt tjeneste skal gjennomføres så snart det er mulig og fortrinnsvis i sammenheng med vedkommendes pågående tjenestegjøring.

Opptjening av forsømt tjeneste på grunn av ulovlig fravær

5. Ved ulovlig fravær skal forsømt tjeneste som hovedregel opptjenes slik at en dags fravær skal føre til en dags tilleggstjeneste (opptjening dag for dag). Opptjening av ulovlig fravær trer ikke i stedet for refselse/straff, men det er et vilkår at fraværet må være refsbart/straffbart iht Den militære straffelov, § 34, for at opptjening skal kunne pålegges.
6. Opptjeningsregelen i pkt 5 kommer til anvendelse for ulovlig fravær under førstegangstjenesten og under repetisjonsøvinger, men ikke under ekstraordinær tjeneste. Ulovlig fravær under ekstraordinær tjeneste skal dog ikke godskrives som utført tjeneste.

Opptjening av forsømt tjeneste av andre grunner

7. Forsømt tjeneste av andre grunner enn ulovlig fravær (sykdom, skade, lovlig fravær) kan pålegges opptjent i den utstrekning det er absolutt nødvendig for den vernepliktiges tjeneste ved stående avdeling/beredskap, men ikke utover det antall dager som regnes som forsømt tjeneste.
8. Blir en vernepliktig overført til annen forsvarsgren/våpenart av militære grunner, skal eventuell opptjening ikke overstige det antall dager han i tilfelle ville blitt pålagt ved sin tidligere enhet. Skjer overføringen etter den vernepliktiges egen søknad, skal et ved beregning av eventuell opptjening, legges til grunn den tid som må anses for påkrevet opplæring ved mottakende avdeling.

Beregning av forsømt tjeneste som har resultert i manglende opplæring

9. Permisjoner som er innvilget etter gjeldende bestemmelser regnes ikke som forsømt tjeneste, unntatt permisjon under sykdom. Eventuell opptjening pålegges i samsvar med pkt 7.
10. Har den vernepliktige vært delvis sykmeldt på tjenestestedet, skal denne tid bare regnes som forsømt tjeneste når og i den utstrekning han ikke har deltatt i tjeneste som må anses for å være absolutt påkrevet for hans opplæring.
11. Blir den vernepliktige dimittert som følge av sykdom/skade oppstått under tjeneste, skal fraværet etter dimisjon i sin helhet betraktes som forsømt tjeneste inntil det tidspunkt tjenesten normalt skulle vært avsluttet. Ved avgjørelse av hvor stor del av denne tid som skal pålegges opptjent, legges til grunn bestemmelsene i pkt 7.
12. Forsømt tjeneste som har resultert i manglende opplæring, beregnes slik under de forskjellige tjenesteperioder:
 - a. Førstegangstjeneste
Utgjør den samlede forsømte tjeneste 30 dager eller mindre, pålegges ingen opptjening.
Utgjør den samlede forsømte tjeneste mer enn 30 dager, regnes hele tiden som forsømt tjeneste ved vurdering av hvor mye som eventuelt bør pålegges opptjent, jf pkt 7.
 - b. Repetisjonsøvinger
Opptjening av forsømt tjeneste pålegges ikke med grunnlag i manglende opplæring.
Tjenesten godskrives som utført tjeneste i den utstrekning vedkommende har deltatt i den.
 - c. Ekstraordinær tjeneste
Opptjening av forsømt tjeneste pålegges ikke med grunnlag i manglende opplæring.
Forsømt tjeneste som ikke skyldes ulovlig fravær eller arrest, skal i sin helhet godskrives som utført ekstraordinær tjeneste.

Pålegg om opptjening

13. Fastsettelse av og pålegg om opptjening av forsømt tjeneste etter foranstående bestemmelser, skal gis av vedkommende regionale kommando etter forslag fra mannskapets avdeling.
Hvis avdelingen ikke er underlagt en regional kommando, gir den selv slikt pålegg.

Klage

14. Den vernepliktige kan klage på en avgjørelse etter pkt 13. Klage sendes til den myndighet som har tatt avgjørelsen.

Hvis avgjørelsen etter ny behandling blir opprettholdt, sendes saken til vedkommende forsvarsgrenstab, eventuelt fellesinstitusjons sentralstab, som er øverste klageinstans. Hvis klageinstans selv har behandlet saken i første omgang etter pkt 13, skal saken ved klage vurderes på nytt av samme myndighet og sendes overordnet myndighet for endelig avgjørelse.

Tilleggstjeneste på grunn av forsømmelighet i tjenesten

15. Ved forsømmelighet i tjenesten forstås i denne forbindelse klandreverdige forhold som ikke går inn under bestemmelsene i pkt 1-12.
16. Har en vernepliktig ikke fått tilstrekkelig opplæring på grunn av forsømmelighet i tjenesten, skal spørsmålet om eventuell tilleggstjeneste avgjøres av de instanser som nevnt i pkt 13.
17. Følgende retningslinjer legges til grunn:
 - a. Omfanget av eventuell tilleggstjeneste begrenses til det som er nødvendig for den utdanningskategori vedkommende tilhører eller vil tilhøre etter opptjening.
 - b. Tilleggstjeneste pålegges bare hvis det av opplæringshensyn er nødvendig med mer enn 12 dagers tilleggstjeneste.
18. Tilleggstjeneste kan pålegges både særskilt og i tillegg til opptjening av forsømt tjeneste.
19. Tilleggstjeneste pålegges ikke i forbindelse med repetisjonsøvinger eller ekstraordinær tjeneste.
20. Tilleggstjeneste skal avvikles etter de retningslinjer som er gitt i pkt 4.

3.13.1.2 Departementets vurderinger

Bestemmelsene om opptjening av forsømt tjeneste foreslås oppdelt. Punkt 1, 3, 5-7 og 12-13 foreslås videreført som punkt 1-6 til vernepliktsloven § 19. Departementet mener at bestemmelser vedrørende forhold omtalt i punkt 2,4, 8-11 og 14-20 er av en slik detaljeringsgrad at de ikke naturlig bør reguleres i forskrift. Departementet foreslår at disse bestemmelsene fastsettes av FSJ. Nytt punkt 7, hvor FSJ gis myndighet til å fastsette detaljerte bestemmelser, foreslås tatt inn som følge av dette. Det foreslås endringer i bestemmelsen for klagebehandling i henholdt til foreslåtte bestemmelser til § 47a.

3.13.1.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 19 pkt 1-8

Forsømt tjeneste

- 13-1 Har en vernepliktig ikke deltatt i den daglige tjeneste på grunn av forhold som regnes som forsømt tjeneste, *kan* den forsømte tjeneste kunne pålegges opptjent. Opptjening vil si pålagt tjeneste ut over det tidspunkt tjenesten normalt skulle vært avsluttet.
- 13-2 Det skilles mellom forsømt tjeneste på grunn av ulovlig fravær og forsømt tjeneste av andre grunner. Det er ikke adgang til å anvende begge opptjeningsalternativer for samme fravær.
- 13-3 Ved ulovlig fravær skal forsømt tjeneste som hovedregel opptjenes slik at en dags fravær skal føre til en dags tilleggstjeneste (opptjening dag for dag). Opptjening av ulovlig fravær trer ikke isteden for refselse/straff, men det er et vilkår at fraværet må være refsbart/straffbart iht Den militære straffelov, § 34, for at opptjening skal kunne pålegges.

Opptjeningsregelen kommer til anvendelse for ulovlig fravær under

førstegangstjenesten og under repetisjonstjeneste, men ikke under ekstraordinær tjeneste. Ulovlig fravær under ekstraordinær tjeneste skal dog ikke godskrives som utført tjeneste.

- 13-4 Forsømt tjeneste av andre grunner enn ulovlig fravær (sykdom, skade, lovlig fravær) kan pålegges opptjent i den utstrekning det er absolutt nødvendig for den vernepliktiges tjeneste ved stående avdeling/beredskap, men ikke utover det antall dager som regnes som forsømt tjeneste.
- 13-5 Forsømt tjeneste som har resultert i manglende opplæring, beregnes slik under de forskjellige tjenesteperioder:
- a. Førstegangstjeneste
Utgjør den samlede forsømte tjeneste 30 dager eller mindre, pålegges ingen opptjening. Utgjør den samlede forsømte tjeneste mer enn 30 dager, regnes hele tiden som forsømt tjeneste ved vurdering av hvor mye som eventuelt bør pålegges opptjent, jf punkt 13-3.
 - b. Repetisjonstjeneste
Opptjening av forsømt tjeneste pålegges ikke med grunnlag i manglende opplæring. Tjenesten godskrives som utført tjeneste i den utstrekning vedkommende har deltatt i den.
 - c. Ekstraordinær tjeneste
Opptjening av forsømt tjeneste pålegges ikke med grunnlag i manglende opplæring. Forsømt tjeneste som ikke skyldes ulovlig fravær eller arrest, skal i sin helhet godskrives som utført ekstraordinær tjeneste.
- 13-6 Fastsettelse av og pålegg om opptjening av forsømt tjeneste etter foranstående bestemmelser, skal gis av vedkommende *forsvarsgren/Vernepliktsverket* etter forslag fra mannskapets avdeling.
- 13-7 *Forsvarssjefen gir utfyllende bestemmelser vedrørende pålegg og avtjening av forsømt tjeneste.*
- 13-8 Den vernepliktige kan klage på en avgjørelse etter punkt 13-6. *Klager behandles i henhold til bestemmelser til § 47a.*

3.13.2 Straffeforfølgning

3.13.2.1 Gjeldende bestemmelser

Utdypende bestemmelser om utsettelse av planlagt og påbegynt tjeneste grunnet straffeforfølgning er gitt i RUV kapittel VI punkt 23-25. Bestemmelsene knyttes til § 19.

Straffeforfølgning

23. Vernepliktige som er siktet for eller tiltalt for forbrytelser eller forseelser av grovere karakter, bør gis utsettelse med innkalling til militærtjeneste, og påbegynt militærtjeneste bør avbrytes. Det samme gjelder dersom vernepliktige blir dømt til mer enn 3 måneders ubetinget fengsel. Ved kortere fengselsstraffer kan også tjenesten utsettes eller avbrytes dersom særlige omstendigheter tilsier det.
24. Avgjørelse om utsettelse/avbrytelse av militærtjeneste på grunn av straffeforfølgning, treffes som hovedregel når påtalemyndigheten eller avdelingen finner det hensiktsmessig.

25.	Forsømt tjeneste ved utsettelse/avbrytelse pga straffeforfølgning skal opptjenes etter de til enhver tid gjeldende regler for opptjening av forsømt tjeneste. Jf vedlegg B.

3.13.2.2 Departementets vurderinger

Det foreslås enkle endringer i bestemmelsene i tillegg til enkelte generelle endringer, jf pkt 2 over. Kapittel VI punkt 23-25 foreslås videreført som punkt 9-11 til vernepliktsloven § 19.

Med bakgrunn i Forsvarets nulltoleranse for narkotika og dopingmidler, foreslås nye bestemmelser om at personer som er siktet, tiltalt eller dømt for bruk, besittelse eller salg av narkotika eller dopingmidler som hovedregel ikke kalles inn til militærtjeneste. Siktelse, tiltale eller dom etter bestemmelser i straffeloven §§ 162, 162b og 162c bør her legges her til grunn for vurdering av skikkethet for tjeneste i Forsvaret. Bestemmelsene foreslås som punkt 12 til vernepliktsloven § 19.

Et viktig kriterium for utvelgelse av vernepliktige og frivillige til tjeneste og utdanning i Forsvaret, er den enkeltesandel. Forsvaret opplever i dag at et betydelig antall ikke oppnår tilstrekkelig sikkerhets- eller vandelsklarering på grunn at det avdekkes at de er registrert med uavklarte straffbare forhold i Politiets registre. Resultatet av dette er at de ikke kan tjenestegjøre i den tjenestestillingen de er innkalt eller planlagt innkalt til. Den ytterste konsekvensen av dette kan være at tjenesten avbrytes, og vedkommende sendes hjem. For å unngå at det kalles inn personer som er registrert med uavklarte straffesaker av alvorlig karakter, og som på et senere tidspunkt sendes hjem, foreslås tatt inn bestemmelser vedrørende utsettelse med innkalling til sesjon del 2 og militærtjeneste i tilfelle uavklarte straffesaker. Bestemmelsen foreslås som nytt punkt 13 til vernepliktsloven § 19.

3.13.2.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 19 pkt 9-13

Straffeforfølgning

13-9	<i>Personer som er siktet for eller tiltalt for forbrytelser eller forseelser av grovere karakter, gis utsettelse med innkalling til militærtjeneste, og påbegynt militærtjeneste avbrytes. Det samme gjelder dersom vernepliktige blir dømt til mer enn 3 måneders ubetinget fengsel.</i>
13-10	Ved kortere fengselsstraffer kan tjenesten utsettes eller avbrytes dersom særlige omstendigheter tilsier det.

Avgjørelse om utsettelse/avbrytelse av militærtjeneste på grunn av straffeforfølgning, treffes som hovedregel når påtalemyndigheten eller avdelingen finner det hensiktsmessig. |
13-11	Forsømt tjeneste ved utsettelse/avbrytelse pga straffeforfølgning skal opptjenes etter de til enhver tid gjeldende regler for opptjening av forsømt tjeneste.
13-12	<i>Personer som er straffedømt for bruk, besittelse eller salg av narkotika eller dopingmidler kalles som hovedregel ikke inn til militærtjeneste.</i>
13-13	<i>Personer som er registrert med uavklart straffesak av karakter som nevnt i punkt 13-9 eller 13-12, kan gis utsettelse med innkalling til sesjon del 2 og militær tjeneste/utdanning til saken er avklart.</i>

3.14 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 20 - Om utskrivning

3.14.1 Utskrivningsplikt

3.14.1.1 Gjeldende bestemmelser

Utskrivningsplikten til norske menn er omhandlet i RUV kapittel I punkt 1-2. Bestemmelser om utskrivningsplikten er fastsatt i vernepliktsloven § 20.

Utskrivningsplikt	
1.	Utskrivningsplikten omfatter alle norske menn som oppholder seg i landet, Svalbard inkludert, fra og med det år de fyller 18 og inntil verneplikten inntreffer eller de blir fritatt for verneplikt. Plikten til å la seg innrullere omfatter også fremmede statsborgere bosatt i Norge. Utskrivningsplikten innebærer plikt til å la seg innrullere og møte på sesjon. Hver enkelt har dessuten plikt til å svare på henvendelser om utskrivning også året før utskrivningsplikten inntreffer. Den som ennå ikke er blitt utskrivningspliktig, kan etter søknad tillates å bli utskrevet, dog tidligst fra 1. januar det år han fyller 17. Han er i så fall utskrivningspliktig så snart tillatelsen er meddelt ham.
2.	For utskrivningspliktige (UPL) som oppholder seg utenfor landets grenser, inntreffer utskrivningsplikten straks de kommer til Norge, selv om dette er for en kort tid, og de skal da melde seg for vedkommende vernepliktsforvaltning (VF) eller innrulleringsnemnd (politi/lensmann).
3.	I krig eller når krig truer kan Kongen bestemme at utskrivningsplikten inntreffer fra og med det år en fyller 17. Med Stortingets samtykke kan Kongen bestemme ny legeundersøkelse og utskrivning av menn som tidligere er kjent udyktige. I krig eller når krig truer kan slik bestemmelse treffes av Kongen. Forsvarssjefen (FSJ) vil eventuelt bli gitt fullmakt til å iverksette utskrivning av personell som kommer inn under dette punkt.
4.	Norske menn i utskrivningspliktig alder som oppholder seg i utlandet ved mobilisering eller når krigstilstand er inntrådt i Norge, skal - såfremt de ikke straks reiser hjem - melde seg og la seg registrere ved nærmeste norske utenriksstasjon.

3.14.1.2 Departementets vurderinger

Ved lovendring i 2009 defineres utskrivningen til å omfatte innrulling og klassifisering. I henhold til disse endringene, vil utskrivningsplikten også gjelde for kvinner, jf. også St.prp. nr. 48 (2007-2008). Bestemmelsene i punkt 1 annet ledd om plikt til å besvare henvendelser om utskrivning konkretiseres til å gjelde fra det tidspunktet den utskrivningspliktige er innrullert. Bestemmelser i punkt 1 tredje ledd fremgår også av lovens bestemmelser. Gjengivelse av lovens bestemmelser i forskriften er unødvendig. Tredje ledd foreslås fjernet fra forskriften. Grunnet endring av VPVs organisasjon, og nedleggelse av innrulleringsnemndene, jf. endringer i vernepliktsloven §§ 24, 25 og 28 i 2009, foreslås punkt 2 endret i henhold til de foreslåtte endringene i vernepliktsloven. Punkt 3 og 4 omhandler utskrivningsplikten i krig eller når krig truer. Siden kvinner ikke er underlagt verneplikt, vil disse bestemmelsene bare omfatte menn.

3.14.1.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 20 pkt 1-5

Utskrivningsplikt

- 14-1 Utskrivningsplikten omfatter alle norske menn og kvinner som oppholder seg i landet, Svalbard inkludert, fra og med det år de fyller 18.

Utskrivningsplikten for menn opphører når verneplikten inntreffer etter bestemmelsene til § 3, dersom de blir fritatt for verneplikt eller dersom de ikke kalles inn til sesjon del 2 innen utgangen av det år de fyller 28.

Kvinner født før 1992 er ikke utskrivningspliktige. Utskrivningsplikten for kvinner født i 1992 eller senere opphører etter endt klassifisering eller dersom de ikke kalles inn til sesjon del 2 innen utgangen av det år de fyller 28.

- 14-2 Utskrivningsplikten innebærer plikt til å la seg registrere med persondata i Verneplikts- og tjenesteregisteret, og å møte på sesjon for å motta informasjon om Forsvaret og å bli klassifisert.

Hver enkelt har dessuten plikt til å svare på henvendelser om utskrivning etter at de er blitt innrullert dersom dette er påkrevet.

- 14-3 For utskrivningspliktige som oppholder seg utenfor landets grenser, inntreffer utskrivningsplikten straks de kommer til Norge, selv om dette er for en kort tid, og de skal da melde seg for Vernepliktsverket eller politiet.

- 14-4 I krig eller når krig truer kan Kongen bestemme at utskrivningsplikten for menn inntreffer fra og med det år de fyller 17.

Med Stortingets samtykke kan Kongen bestemme ny legeundersøkelse og utskrivning av menn som tidligere er kjent ikke tjenestedyktige. I krig eller når krig truer kan slik bestemmelse treffes av Kongen.

Forsvarssjefen vil eventuelt bli gitt fullmakt til å iverksette utskrivning av personell som kommer inn under dette punkt.

- 14-5 Norske menn i utskrivningspliktig alder som oppholder seg i utlandet ved styrkeoppbygging eller når krigstilstand er inntrådt i Norge, skal - såfremt de ikke straks reiser hjem - melde seg og la seg registrere ved nærmeste norske utenriksstasjon.

3.15 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 21 - Om utsettelse med sesjon

3.15.1 Utsettelse med sesjon

3.15.1.1 Gjeldende bestemmelser

Bestemmelser for utsettelse med sesjon/klassifisering av velferdsgrunner er fastsatt i RUV kapittel III punkt 20. Bestemmelsene knyttes til § 21.

20.	Utsettelse med sesjon/klassifisering av velferdsgrunner kan innvilges av VPV, normalt ikke ut over samme år, og ikke uten i særlige tilfelle for lengre tid enn 3 år.

3.15.1.2 Departementets vurderinger

Det foreslås at begrensningen med at det normalt ikke gis utsettelse ut over samme år tas ut. Departementet mener at denne begrensningen ikke tjener noen hensikt. Kapittel III punkt 20 foreslås videreført som punkt 1 til vernepliktsloven § 21.

3.15.1.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 21 pkt 1

Utsettelse med sesjon

15-1	Utsettelse med sesjon/klassifisering av velferdsgrunner kan innvilges av <i>Vernepliktsverket</i> , normalt ikke for lengre tid enn 3 år.

3.16 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 23 - Om felles vernepliktsforvaltning

3.16.1 Felles vernepliktsforvaltning

3.16.1.1 Gjeldende bestemmelser

Forvaltning av utskrivningspliktige og vernepliktige mannskaper som en del av reglene for felles vernepliktsforvaltning er regulert i RUV kapittel II punkt 1-4.

Generelt

1.	Overordnet mål for felles vernepliktsforvaltning er ved effektiv utnyttelse av vernepliktsmassen: - å sikre optimal bemanning av alle enheter i Forsvarets krigs- og fredsorganisasjon- å sikre rettferdig og mest mulig lik behandling av alt vernepliktig personell- å dekke øvrige deler av Totalforsvarets behov i henhold til gitte prioriteter- å gi Forsvarssjefen (FSJ) et tidsmessig organ for ledelse og prioritering
2.	Vernepliktsverket (VPV) er underlagt FSJ og forestår overordnet forvaltning av utskrivningspliktige (upl) og vernepliktige (vpl) mannskaper.
3.	Ansaret for forvaltning av vpl i tjeneste påhviler de respektive forsvarsgrener og fellesinstitusjoner.
4.	Heimevernet (HV) og enheter i Totalforsvaret forøvrig er ansvarlig for forvaltning av tildelte vpl.

3.16.1.2 Departementets vurderinger

Sjefen for VPV (SJ VPV) er gjennom vernepliktsloven direkte underlagt Forsvarssjefen i forhold til felles vernepliktsforvaltning, og er derved å forstå som ansvarlig for felles vernepliktsforvaltning. Som ansvarlig for felles vernepliktsforvaltning forestår SJ VPV overordnet forvaltning av utskrivningspliktige, vernepliktige og tjenestepliktige mannskaper og befal i Forsvaret og Totalforsvaret. SJ VPV utgir på Forsvarssjefens vegne utfyllende bestemmelser om utskrivning og verneplikt. I punkt 4 foreslås at Heimevernet sees i sammenheng med forsvarsgrenene. Kapittel II punkt 1-7 foreslås videreført som punkt 1-4 til vernepliktsloven § 23.

3.16.1.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 23 pkt 1-4

Felles vernepliktsforvaltning

16-1	<i>Sjefen for Vernepliktsverket er ansvarlig for felles vernepliktsforvaltning. Overordnet mål for felles vernepliktsforvaltning er ved effektiv utnyttelse av vernepliktsmassen:</i>

	- å sikre optimal bemanning av alle enheter i Forsvarets <i>organisasjon</i> - å sikre rettferdig og mest mulig lik behandling av alt vernepliktig og <i>tjenestepliktig</i> personell - å dekke øvrige deler av Totalforsvarets behov i henhold til gitte prioriteter - å gi Forsvarssjefen et tidsmessig organ for ledelse og prioritering.
16-2	Vernepliktsverket er underlagt <i>Forsvarssjefen</i> og forestår overordnet forvaltning av utskrivningspliktige, vernepliktige og <i>tjenestepliktige</i> mannskaper, <i>herunder på Forsvarssjefens vegne godkjenne og utgi utfyllende bestemmelser om utskrivning og verneplikt.</i>
16-3	Ansaret for forvaltning av <i>vernepliktige og tjenestepliktige</i> i tjeneste påhviler de respektive forsvarsgrener/ <i>Heimevernet</i> og fellesinstitusjoner.
16-4	Enheter i Totalforsvaret forøvrig er ansvarlig for forvaltning av tildelte <i>vernepliktige</i> .

3.16.2 Vernepliktsverkets oppgaver

3.16.2.1 Gjeldende bestemmelser

RUV kapittel II punkt 5-7 regulerer VPVs oppgaver og organisasjon som deler av reglene for felles vernepliktsforvaltning. Disse bestemmelsene er gitt i vernepliktsloven § 23.

	VPVs oppgaver
5.	VPVs oppgaver er hjemlet i Lov om verneplikt (L) og Stortingets vedtak av Innst S nr 200 (1989-90), jf St prp nr 92 (1989-90), og omfatter: - innrulling og klassifisering av upl - rulleføring av upl og vpl - fordeling av vpl til Hæren (H), Sjøforsvaret (S), Luftforsvaret (L) og fellesinstitusjoner i Forsvaret samt overføring av vpl til HV, Sivilforsvaret (SF), Politireserven (PR) og Handelsflåten (BMR). - sikkerhetsklarering av vpl - innkalling av vpl til førstegangstjeneste og repetisjonsøvinger - kontroll med vernepliktens gjennomføring - mobiliseringsdisponering/-forvaltning av vpl - forvaltning av ikke tjenestedyktige mannskaper - forvaltning av Den særlige ordning for sjømenns verneplikt og ordningen for fritak/utsettelse med fremmøte i Forsvaret ved mobilisering.
6.	VPV skal forvalte og yte service til alle upl/vpl mannskaper og til alle avdelinger i H, S, og L som: - setter opp mobiliseringsenheter - utdanner og øver vpl - har vpl i tjeneste VPV skal også yte service til øvrige etater i Totalforsvaret der vpl gjør tjeneste.
	Organisasjon
7.	VPV ledes av Sjefen for Vernepliktsverket (SJVPV) og består av en sentralstab og regionale klassifiseringsenheter (RKE) Organisasjonen fremgår av vedlegg A.

3.16.2.2 Departementets vurderinger

Forsvarets informasjonsvirksomhet som en del av vernepliktsforvaltningen, skal gi den utskrivnings- og vernepliktige et grunnlag for å kunne sette seg inn i de muligheter som

tjeneste i Forsvaret kan gi. Dette gjelder informasjon før, under og etter sesjon, samt ved innkalling til førstegangstjeneste. Forsvaret kan på bakgrunn av registrerte opplysninger i Verneplikts- og tjenesteregisteret gi tilpasset informasjon til de utskrivnings- og vernepliktige. Informasjonen skal synliggjøre muligheter for tjeneste under og etter pliktig eller frivillig førstegangstjeneste, og omfattes ikke av bestemmelsene i markedsføringsloven om elektronisk markedsføring. Utskrivnings- og vernepliktige har således ikke mulighet for å reservere seg mot informasjon av denne typen. Denne informasjonsvirksomheten er som en del av VPVs oppgaver synliggjort i punkt 5. Hæren, Sjøforsvaret, Luftforsvaret og fellesinstitusjonene foreslås sammen med Heimevernet erstattet med Forsvaret i punkt 5. Sivildforsvaret og Politireserven i samme punkt foreslås erstattet med den sivile beredskap.

Departementet foreslår at det presiseres at fordelingen tjenestedyktige vernepliktige og frivillige, og at disponeringen omfatter tjenestedyktige vernepliktige og tjenestepliktige. Bemanningsreserven for Handelsflåten (BMR) er besluttet nedlagt. Det samme gjelder for Den særlige ordning for sjømenns verneplikt. Regulering av hvem VPV skal yte service overfor, synes unødvendig å fastsette i denne forskriften. Punkt 6 foreslås tatt ut av bestemmelsene.

Sikkerhetsklareringen av vernepliktige ble i 2004 overført til Forsvarets sikkerhetsavdeling (FSA). VPV har i dag oppgaven med personkontroll av vernepliktige, tjenestepliktige og frivillige. Personkontroll omfatter i hovedsak vandelskontroll mot tilgjengelige registre for på et tidlig stadium kunne avdekke mulige forhold som kan gjøre at personen er uegnet for tjeneste og utdanning i Forsvaret, eller er registrert med forhold som tilsier at personen ikke vil få nødvendig sikkerhetsklarering eller vandelsattest, jf. bestemmelser til § 19. Begrepet mobilisering foreslås erstattet med samlebegrepet krise, konflikt eller krig i punkt 5. Kapittel II punkt 5 foreslås videreført som punkt 5 til vernepliktsloven § 23.

Punkt 7 (Organisasjon) foreslås tatt ut av forskriften da dette vil fremgå av de til enhver tid overordnede styrende dokumenter.

3.16.2.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 23 pkt 5

Vernepliktsverkets oppgaver

- 16-5 *Vernepliktsverkets oppgaver er hjemlet i vernepliktsloven og omfatter:*
- innrulling og klassifisering av utskrivningspliktige og *frivillige*
 - rulleføring
 - *informere utskrivningspliktige og vernepliktige før, under og etter sesjon om muligheter for tjeneste i Forsvaret*
 - *fordeling av tjenestedyktige vernepliktige og frivillige til Forsvaret*
 - *overføring av tjenestedyktige vernepliktige og tjenestepliktige til den sivile beredskap (Sivildforsvaret og Politireserven)*
 - *personkontroll av vernepliktig og frivillig personell*
 - innkalling til førstegangstjeneste og repetisjonstjeneste
 - disponering/forvaltning av *vernepliktig og tjenestepliktig personell i Forsvarets styrkestruktur*
 - forvaltning av ordningen for fritak for fremmøte i Forsvaret ved *krise, konflikt eller krig.*
 - kontroll med vernepliktens gjennomføring i *Totalforsvaret*
 - *føre kontroll med all tjenestegjøring.*

3.16.3 Forvaltning under tjeneste

3.16.3.1 Gjeldende bestemmelser

Ansvar og oppgaver knyttet til forvaltning av vernepliktige under tjeneste reguleres i RUV kapittel IV punkt 15-16. Bestemmelsene knyttes til § 23.

Forvaltning under tjeneste	
15.	Forsvarsgrenene, HV og fellesinstitusjoner som er tildelt vpl mannskaper, er ansvarlig for forvaltning av tildelt personell under tjeneste. FSJ gir nærmere bestemmelser om hva dette ansvar omfatter.
16.	VPVs oppgaver i forbindelse med vpl personells tjenestegjøring begrenser seg til vpl i H, S og L. Foruten innkalling til tjeneste, omfatter oppgavene sikkerhetsklarering, rulleføringsfunksjoner og kontroll med verneplikts gjennomføring etter FSJ's retningslinjer.

3.16.3.2 Departementets vurderinger

Det foreslås mindre endringer i bestemmelsene i forhold til dagens rutiner og gjeldende bestemmelser. Departementet foreslår en tilpasning av VPVs oppgaver i forhold til kontroll med verneplikts gjennomføring i henhold til dagens praksis og rutiner. Kapittel IV punkt 15-16 foreslås videreført som punkt 6-7 til vernepliktsloven § 23.

3.16.3.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 23 pkt 6-7

Forvaltning under tjeneste	
16-6	Forsvarsgrenene, <i>Heimevernet</i> og fellesinstitusjoner som er tildelt <i>vernepliktige og frivillige</i> , er ansvarlig for forvaltning av tildelt personell under tjeneste. <i>Forsvarssjefen</i> gir nærmere bestemmelser om hva dette ansvar omfatter.
16-7	<i>Vernepliktsverkets overordnede kontroll med vernepliktig og tjenestepiktig personells tjenestegjøring omfatter blant annet registrering av persondata, personkontroll og kontroll med verneplikts gjennomføring etter Forsvarssjefens retningslinjer.</i>

3.16.4 Beredskapsplanlegging og styrkeoppbygging

3.16.4.1 Gjeldende bestemmelser

RUV kapittel V punkt 1-6 gir utfyllende bestemmelser for mobiliseringsforvaltning. Bestemmelsene knyttes til § 23.

Mobiliseringsforvaltning	
1.	De grunnleggende bestemmelser om disponering og forvaltning av tilgjengelige personellressurser til Forsvaret, Sivilforsvaret og Politiet fremgår av L og dette reglement.
2.	FSJ gir retningslinjer for beredskapsplanlegging vedrørende de militære og sivile personellressurser som forutsettes eller antas brukt av Forsvaret ved beredskap, mobilisering og i krig.
3.	VPV er ansvarlig for mobiliseringsforvaltning av vernepliktige mannskaper i H, S og L i fred, jf L § 23.
4.	Forsvarsgrenene er ansvarlig for mobiliseringsforvaltning av alle kategorier befall.

5.	HV er ikke inkorporert i felles vernepliktsforvaltning, og er derfor ansvarlig for mobiliseringsforvaltning av eget personell. Det samme gjelder SF og PR.
6.	FSJ gir direktiver og fastsetter rutiner for personellforvaltning i Forsvaret ved beredskap, mobilisering og i krig.

3.16.4.2 Departementets vurderinger

Departementet foreslår at bestemmelsene om mobiliseringsforvaltning endres i henhold til dagens styrkeoppbyggingssystem. Med styrkeoppbygging forsås her de handlinger som gjennomføres ved aktivisering av Forsvarets operative struktur, eller deler av denne, i forbindelse med krise, konflikt eller krig. Kapittel V punkt 1-6 foreslås videreført som punkt 8-11 til vernepliktsloven § 23.

Departementet mener at vernepliktige og tjenestepliktige som deltar i operasjoner i utlandet i henhold til Lov om personell i Forsvaret, eller har tegnet kontrakt om dette, bør fritas fra repetisjonstjeneste knyttet til enheter som inngår i styrkestrukturen for kontraktens varighet. Bestemmelsen foreslås som nytt punkt 12 til vernepliktsloven § 23.

3.16.4.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 23 pkt 8-12

16-8	<i>Forsvarssjefen gir ut direktiver for beredskapsplanlegging og disponering for personellressurser ved styrkeoppbygging i forbindelse med konflikt/krise og i krig.</i>
16-9	<i>Ansvar innen disponering og forvaltning av personell i Forsvarets styrkestruktur er som følger:</i> <i>a. Vernepliktsverket har på Forsvarssjefens vegne det overordnede ansvaret for disponering av alt personell i styrkestrukturen, jf vernepliktsloven § 23, og for disponering av vernepliktig og tjenestepliktig personell som ikke er i tjeneste. Vernepliktsverket skal på oppdrag fra sjefer med oppsettingsansvar disponere stadig tjenestegjørende militært personell i den operative styrkestrukturen.</i><i>b. Forsvarsstaben er ansvarlig for disponering av fast ansatt personell i den operative strukturen.</i><i>c. Sjefer med oppsettingsansvar er ansvarlig for at personell som avslutter sitt tjenesteforhold blir tilgjengelige i Forsvarssjefens styrkebrønn, normalt for en periode på 2 år. Deretter fristilles personellet for eventuell overføring til Heimevernet eller den sivile delen av Totalforsvaret.</i><i>d. Heimevernet er ansvarlig for disponering av tildelt personell i egen organisasjon.</i>
16-10	<i>Politireserven disponerer og forvalter eget personell.</i>
16-11	<i>Sivilforsvaret disponerer og forvalter eget personell.</i>
16-12	<i>Vernepliktige og tjenestepliktige som deltar i operasjoner i utlandet i henhold til Lov om personell i Forsvaret, eller har tegnet kontrakt om dette, kan fritas fra repetisjonstjeneste for kontraktens varighet.</i> <i>Spesialister som er absolutt påkrevet for gjennomføringen av repetisjonstjenesten, kan unntas fra denne regel etter Forsvarssjefens bestemmelser.</i>

3.17 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 25 - Om innrulling

3.17.1 Innrulling

3.17.1.1 Gjeldende bestemmelser

Bestemmelser for innrulling av utskrivningspliktige er gitt i RUV kapittel III punkt 1-4.

Innrulling	
1.	Innrulling er den registrering og øvrige tiltak som foretas for listeføring av tilgående årsklasser utskrivningspliktige. Innrulling skjer normalt ved at registerdata overføres fra Statistisk sentralbyrå (SSB) til VPV. Hvis dette teknisk ikke kan la seg gjøre, foretas innrulling ved de kommunevise innrullingsnemnder (I-nemnd).
2.	Når innrulling skjer på grunnlag av oppgaver (registerdata) fra SSB, vil I-nemndenes gjøremål begrenses til kontroll av oppgavene og å gi opplysninger om eventuelle utskrivningspliktige som ikke er kommet med eller som feilaktig er kommet med i innrulling.
3.	Når innrulling skjer ved I-nemnd, skal folkeregisteret utarbeide liste over utskrivningspliktige i kommunen basert på en oppgjørsgdag - dato - fastlagt for hele landet. I-nemnd-formannen kan pålegges den administrasjon som dette krever.
4.	FSJ fastsetter nærmere bestemmelser om innrulling, herunder omfanget av og tidspunkter for de oppgaver som skal danne grunnlaget for innrulling.

RUV kapittel III punkt 19 siste ledd omhandler bestemmelser om innkalling til sesjon for utskrivningspliktige som oppholder seg i utlandet.

19.	(...)
	Upl som oppholder seg utenfor Norges grenser eller i norske besittelser eller biland, innkalles ikke til sesjon, men underrettes om plikten til å melde seg for VPV eller I-nemnd (politi/lensmann) ved første ankomst til landet.

RUV kapittel I punkt 1 første ledd siste punktum omhandler regler for innrulling av fremmede statsborgere bosatt i Norge.

Utskrivningsplikt	
1.	(...) Plikten til å la seg innrulle omfatter også fremmede statsborgere bosatt i Norge.
	(...)

3.17.1.2 Departementets vurderinger

Gjennom endringer i vernepliktsloven i 2009 er bestemmelser om innrullingsnemnder tatt ut av §§ 24, 25 og 28. Bestemmelsene i punkt 1-3 foreslås endret i henhold til dette. Kapittel III punkt 1 og 4 foreslås videreført som punkt 1 og 3 til vernepliktsloven § 25.

Bestemmelser om innkalling av utskrivningspliktige som oppholder seg utenfor Norges grenser til sesjon, gitt i RUV kapittel III punkt 19 siste ledd, foreslås omskrevet til bestemmelser for innrulling av denne gruppen utskrivningspliktige. Bestemmelsene foreslås videreført som punkt 2 til vernepliktsloven § 25.

Regler for innrulling av fremmede statsborgere bosatt i Norge foreslås videreført som punkt 3 til vernepliktsloven § 25. Departementet foreslår at utfyllende bestemmelser for innrulling av fremmede statsborgere fastsettes av Forsvarssjefen.

Bestemmelser for innrulling av borgere av nasjoner som Norge har avtale om forsvarssamarbeid med, jf. punkt 3.2.3, foreslås som punkt 4 til vernepliktsloven § 25.

Bestemmelsene i Kapittel III punkt 2 og 3 foreslås tatt ut (innrullingsnemnd).

3.17.1.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 25 pkt 1-4

Innrulling

17-1 Innrulling er den registrering og øvrige tiltak som foretas for listeføring av tilgående årsklasser utskrivningspliktige.

Innrulling skjer normalt ved at registerdata overføres fra *Skatteetaten* til *Vernepliktsverket*.

Forsvarssjefen fastsetter bestemmelser for innrulling av utskrivningspliktige.

17-2 *Utskrivningspliktige* som oppholder seg utenfor Norges grenser eller i norske besittelser eller biland, *innrulles* ved første ankomst til landet.

17-3 Plikten til å la seg innrulle omfatter også fremmede statsborgere bosatt i Norge.

Forsvarssjefen fastsetter bestemmelser for innrulling av fremmede statsborgere bosatt i Norge.

17-4 *Fremmede statsborgere som ikke er bosatt i Norge, og som etter avtale skal tjenestegjøre i Forsvaret, skal registreres med persondata i Verneplikts- og tjenesteregisteret.*

Forsvarssjefen fastsetter bestemmelser for innrulling av fremmede statsborgere som etter avtale skal tjenestegjøre i Forsvaret.

3.18 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 26 - Om klassifisering

3.18.1 Klassifisering

3.18.1.1 Gjeldende bestemmelser

Føringer for klassifisering av utskrivningspliktige i henhold til § 26 er gitt i RUV kapittel III punkt 9-10 og 13-14.

Klassifisering

9. Klassifisering av utskrivningspliktige skal bringe på det rene den alminnelige tjenestedyktighet og den enkeltes forutsetninger for tjeneste i Forsvaret og Totalforsvaret forøvrig. Klassifiseringen gir grunnlag for fordeling av de utskrivningspliktige.

Klassifiseringen omfatter vurdering og registrering av:

- persondata og kvalifikasjoner av betydning for tjenesten
- tjenestedyktighet
- prøver for å fastslå kvalifikasjoner i forhold til krav for tjeneste i ulike våpenarter og

	tjenestestillinger - upl's ønsker vedrørende tjenesten.
10.	Klassifiseringen foretas normalt på sesjon av en klassifiseringsnemnd (K-nemnd) bestående av: - en offiser fra VPV som formann (sesjonsleder) - en sesjonslege - vernepliktig personell (sesjonsassistenter) som skal bistå ved medisinske, fysiske og psykologiske prøver.

RUV kapittel III punkt 13-14 gir bestemmelser om klassifisering uten lege og klassifisering ved fremmøte til tjeneste.

13.	Dersom sesjonslege ikke kan skaffes, gjennomføres klassifiseringen på grunnlag av helseattest og innhentede opplysninger. Dette gjelder også for upl som av ulike grunner ikke kan møte på sesjon.
14.	Dersom fremmøte til sesjon eller klassifisering utenom sesjon ikke har vært mulig, kan likevel upl som ikke er åpenbart udyktig, utskrives. Klassifiseringen skjer da ved fremmøte til tjeneste.

3.18.1.2 Departementets vurderinger

I henhold til ny sesjonsordning skal vernepliktig personell ikke lengre benyttes som sesjonsassistenter. Punkt 10 siste underpunkt foreslås tatt ut med bakgrunn i endringer i dagens sesjonsordning. Punkt 11 foreslås som bestemmelser til § 32, og punkt 12 foreslås som bestemmelser til § 46. Kapittel III punkt 9-10 og 13-14 foreslås videreført som punkt 1-4 til vernepliktsloven § 26.

3.18.1.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 26 pkt 1-4

	Klassifisering
18-1	Klassifisering av utskrivningspliktige skal bringe på det rene den alminnelige tjenestedyktighet og den enkeltes forutsetninger for tjeneste i Forsvaret og Totalforsvaret forøvrig. Klassifiseringen gir grunnlag for fordeling av de <i>tjenestedyktige til tjeneste i Forsvaret</i>. Klassifiseringen omfatter vurdering og registrering av: - persondata og kvalifikasjoner av betydning for tjenesten - tjenestedyktighet - prøver for å fastslå kvalifikasjoner i forhold til krav for tjeneste i ulike tjenestestillinger - <i>utskrivningspliktiges</i> ønsker vedrørende tjenesten.
18-2	Klassifiseringen <i>fastsettes</i> normalt på sesjon av en klassifiseringsnemnd (K-nemnd) <i>minimum</i> bestående av: - en offiser fra <i>Vernepliktsverket</i> som formann (sesjonsleder) - en sesjonslege.
18-3	Dersom sesjonslege ikke kan skaffes, gjennomføres klassifiseringen på grunnlag av helseattest og innhentede opplysninger. Dette gjelder også for <i>utskrivningspliktige</i> som av ulike grunner ikke kan møte på

sesjon.

- 18-4 Dersom fremmøte til sesjon eller klassifisering utenom sesjon ikke har vært mulig, kan likevel *utskrivningspliktige* som ikke er åpenbart *tjenestedyktig* utskrives. Klassifiseringen skjer da ved fremmøte til tjeneste.

3.19 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 27 - Om Sesjon

3.19.1 Sesjon del 1

3.19.1.1 Gjeldende bestemmelser

Det er i St.prp. nr. 48 (2007-2008) gått inn for å forbedre dagens seleksjons- og rekrutteringsverktøy i Forsvaret gjennom en videreutvikling av sesjonsordningen. Sesjon brukes normalt som samlebegrep for de møter som Forsvaret holder for utskrivningspliktige for å fastsette den enkelte persons tjenestedyktighet, og gi informasjon om tjenesten i Forsvaret. Det er gjennom endringer i vernepliktsloven besluttet at fremtidig sesjon skal gjennomføres i to deler. Sesjonens del 1 innebærer en egenerklæring fra den utskrivningspliktige, primært nettbasert, hvor hensikten er å innhente opplysninger om den enkeltes helse, skolegang, interesser m.v. for vurdering av den utskrivningspliktiges forutsetninger for tjeneste og utdanning i Forsvaret.

3.19.1.2 Departementets vurderinger

Hensikten med en todelt sesjonsordning er å redusere antall utskrivningspliktige som kalles inn til Forsvaret for klassifisering og informasjon. Av årskullets vel 60 000 utskrivningspliktige, skal ca. 25 000 antatt best egnede for tjeneste i Forsvaret velges ut. Opplysningene fra egenerklæringen i sesjon del 1 skal benyttes som grunnlag for videre utvelgelse til sesjon del 2 og oppfølging før fremmøte til sesjon del 2. Departementet understreker at i utgangspunktet vil de opplysningene som Forsvaret ønsker å innhente via den nettbaserte egenerklæringen, være de samme egenopplysningene som personellet i dag gir ved fremmøte til sesjon. Behandling av personopplysninger knyttet til innføring av en todelt sesjonsordning vil i stor utstrekning vil bygge på allerede eksisterende og innarbeide rutiner og regler for innhenting, behandling og oppbevaring av personopplysninger i Forsvaret. Det er således ikke sannsynlig at innføring av nettbasert egenerklæring vil medføre noen særlig merregistrering av opplysninger, såkalt overskuddsinformasjon, i forhold til de opplysningene personer gir ved sesjon etter gjeldende ordning. Forsvaret har gjennom dialog med Datatilsynet etablert ordninger som tilfredsstiller de krav som regelverket setter for innhenting, behandling og oppbevaring av sensitive personopplysninger.

Departementet mener at utskrivningspliktige som på bakgrunn av besvart egenerklæring ikke fyller kravene for tjeneste i Forsvaret, eller personer som man av andre grunner ikke ønsker å gi militær opplæring, skal normalt ikke kalles inn til sesjon del 2 eller førstegangstjeneste i fredstid. For utskrivningspliktige menn vil dette også innebære at de normalt ikke vil bli innkalt til førstegangstjeneste i fredstid.

Dersom det oppstår tvil om vurderingsgrunnlaget for beslutningen, kan den utskrivningspliktige etter søknad kalles inn til sesjon del 2 for endelig avklaring av

forholdet. Departementet presiserer at utskrivningspliktige ikke kan klassifiseres som ikke tjenestedyktige på bakgrunn av opplysninger som har fremkommet i egenerklæringen, uten at det foreligger en dokumentasjon fra fagperson som bekrefter de beskrevne forhold, jf. § 26. Utskrivningspliktige som fyller kravene til tjeneste i Forsvaret, men som ikke blir selektert innenfor kvoten på 25 000, kan etter søknad likevel kalles inn til sesjon del 2 dersom vedkommende har særskilte grunner for å gjennomføre førstegangstjeneste eller utdanning i Forsvaret. Utskrivningspliktige som på bakgrunn av sesjon del 1 ikke blir utvalgt til å møte til sesjon del 2, skal ha en skriftlig dokumentasjon på at de under normale forhold i fredstid ikke vil bli innkalt til sesjon del 2.

Nye bestemmelser som regulerer gjennomføringen av sesjon del 1 foreslås som nytt punkt 1-4 til vernepliktsloven § 27.

3.19.1.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 27 pkt 1-4

Sesjon del 1

- 19-1 *Sesjon del 1 betinger ikke personlig fremmøte av de utskrivningspliktige. Alle utskrivningspliktige skal avgi en egenerklæring som har til hensikt å gi grunnlag for vurdering av utskrivningspliktiges forutsetninger for tjeneste i Forsvaret. På bakgrunn av egenerklæringen, selekteres de antatt best skikkede kvinner og menn til klassifisering.*

Innhenting og registrering av persondata og kvalifikasjoner av betydning for vurdering av den enkeltes skikkethet for tjeneste i Forsvaret, kan påbegynnes etter innrulleringen av de utskrivningspliktige.

- 19-2 *Utskrivningspliktige som på bakgrunn av egenerklæringen vurderes å ikke tilfredsstille kravene for tjeneste i Forsvaret, eller av andre grunner ikke ønskes fordelt til slik tjeneste, kalles normalt ikke inn til sesjon del 2. I tvilstilfeller kan den utskrivningspliktige kalles inn til sesjon del 2 for å få forholdet avklart.*

Tjenestedyktighet kan ikke fastsettes på bakgrunn av opplysninger fremkommet i egenerklæringen uten at forholdet er underbygget med dokumentasjon fra lege eller annen fagperson, jf. bestemmelser til §§ 29 og 32.

- 19-3 *Utskrivningspliktige som ikke kalles inn til sesjon del 2 skal motta skriftlig avklaring av sitt utskrivningsforhold.*

- 19-4 *Forsvarssjefen fastsetter nærmere bestemmelser for innhold og gjennomføring av sesjon del 1.*

3.19.2 Sesjon del 2

3.19.2.1 Gjeldende bestemmelser

Forhold omkring sesjon slik den ble gjennomført før 1. januar 2010 ble regulert i RUV kapittel III punkt 16-24.

Sesjon

16. Sesjon er et møte som utskrivningspliktige innkalles til for å bli klassifisert og få orientering om forhold som de bør kjenne til i forbindelse med verneplikten. Sesjonen skal organiseres slik at upl kan få rede på fordelingsresultatet og innkallingstidspunktet så tidlig som mulig.

	Sesjon holdes for alle kommuner hver gang en årsklasse eller deler av en årsklasse skal utskrives. Under krig og andre særlige forhold kan sesjonene helt eller delvis sløyfes og klassifiseringen gjennomføres på annen måte. Jf L § 26.
17.	Årlig sesjonsplan utarbeides under hensyn til offentlige interesser og de utskrivningspliktige, bl a sesongbetont arbeid, skolegang, ferie m v. Sentrale, regionale og lokale sivile og militære myndigheter skal underrettes om sesjonene.
18.	Rombehov og krav til sesjonslokaler fastsettes i samsvar med gjeldende arbeidsmiljøbestemmelser. Der det er mulig skal sesjonslokaler stilles til rådighet av Forsvaret. Der dette ikke er mulig søkes lokaler leiet av offentlige myndigheter, foreninger eller private. Hvis det ikke er mulig å oppnå tilfredsstillende avtale om lån eller leie av sesjonslokaler, sendes rekvisisjon til ordføreren i kommunen under henvisning til L § 47. Godtgjøring ytes tilsvarende vanlig leiepris på stedet.
19.	Kunngjøring av sesjonene skjer ved personlig innkalling til alle utskrivningspliktige. Når det anses nødvendig, kan også plakater, presse og kringkasting benyttes. Innkallingen til sesjon omfatter alle upl som ikke er klassifisert tidligere, som har fått utsatt kjennelse, som skal reklassifiseres, og eventuelle yngreårige som ønsker fremskutt tjeneste, jf kap I. Upl som oppholder seg utenfor Norges grenser eller i norske besittelser eller biland, innkalles ikke til sesjon, men underrettes om plikten til å melde seg for VPV eller I-nemnd (politi/lensmann) ved første ankomst til landet.
20.	Utsettelse med sesjon/klassifisering av velferdsgrunner kan innvilges av VPV, normalt ikke ut over samme år, og ikke uten i særlige tilfelle for lengre tid enn 3 år.
21.	Upl som etter innkalling ikke møter til sesjon/klassifisering, skal etterlyses. Upl som etter innkalling ikke møter, møter for sent eller som forlater sesjonen uten tillatelse, og som beviselig ikke har gyldig grunn, er straffeskyldig etter L §§ 48 og 49. Forholdet undersøkes om nødvendig først gjennom I-nemndformannen, jf kap VI, pkt 21. Deretter vurderes anmeldelse til påtalemyndigheten.
22.	Vernepliktsbok utstedes og leveres alle klassifiserte. Den er identitetsbevis for vernepliktige og skal tas med ved fremmøte til all tjeneste. Vernepliktsboken skal dokumentere data om klassifiseringen og verneplikten forøvrig. For upl/vpl som kjennes udyktig, skal dette bevitnes i vernepliktsboken av VPV/K-nemnd.
23.	Bestemmelser om godtgjøring for upl i forbindelse med sesjon/klassifisering, fastsettes av FD med hjemmel i Stortingsvedtak. Jf L § 27, siste ledd.
24.	FSJ fastsetter forøvrig de faglige bestemmelser for klassifisering og sesjon.

3.19.2.2 Departementets vurderinger

Bestemmelser for sesjon del 2 foreslås i hovedtrekk basert på gjeldende bestemmelser for sesjon. Der det synes hensiktsmessig foreslås at begrepet sesjon erstattes av begrepet sesjon del 2. Sesjon del 2 vil innebære at et nærmere utvalg av personer, som anses som best egnet for tjeneste, møter til sesjon i ett av Forsvarets sesjonslokaler.

Departementet foreslår at bestemmelsene tilpasses definisjonen av utskrivning, jf. § 20, og at bestemmelsene formuleres slik at også kvinner født før 1992 etter frivillighet kan møte til sesjon del 2. Disse kvinnene vil ha status som frivillige, da de ikke er utskrivningspliktige. Bestemmelser om sesjonsplan i kapittel III punkt 17 foreslås justert i samsvar med dagens praksis. Den todelte sesjonsordningen foreslås presisert i punkt 16 første til tredje ledd. En nærmere angivelse av sesjonen del 2 følger av punkt 16 tredje ledd. Del 2 vil innebære at et nærmere utvalg av personer, som anses best kvalifisert for tjeneste, møter til sesjon i et av Forsvarets sesjonslokaler. Bestemmelsen i punkt 20 foreslås som bestemmelse til vernepliktsloven § 21. Punkt 18, siste ledd foreslås flyttet til bestemmelser til vernepliktsloven § 37. Kapittel III punkt 19, andre ledd foreslås tatt ut da det fremgår av lovteksten.

Ved innføring av Forsvarsdepartementet identitetskort (FD-ID) i 2004, ble det besluttet av vernepliktsboken ikke lengre skulle brukes av vernepliktige mannskaper. Som en følge av denne beslutningen, må det fastsettes nye rutiner for dokumentasjon av gjennomført klassifisering. Departementet foreslår at bestemmelsen om bevitnelse på gjennomført klassifisering tas inn som nytt punkt 11.

RUV kapittel III punkt 16-19, 21-24 og nytt punkt 11 foreslås videreført som punkt 5-12 til vernepliktsloven § 27.

3.19.2.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 27 pkt 5-12

Sesjon del 2

19-5 Sesjon *del 2* er et møte som utskrivningspliktige *og frivillige* innkalles til for å bli klassifisert og *for å* få orientering om forhold som de bør kjenne til i forbindelse med verneplikten *og tjenesten i Forsvaret*. *Sesjon del 2* skal organiseres slik at *de utskrivningspliktige* så tidlig som mulig *blir orientert om resultatet av utskrivningen og eventuell fordeling til tjeneste i Forsvaret*.

19-6 Under krig og andre særlige forhold kan sesjonene helt eller delvis sløyfes og klassifiseringen gjennomføres på annen måte, jf. *vernepliktsloven* § 26.

19-7 Sesjonsplan utarbeides *av Vernepliktsverket* under hensyn til *offentlige og de utskrivningspliktiges interesser*.

Sivile og militære myndigheter skal underrettes om sesjonene.

19-8 Rombehov og krav til sesjonslokaler fastsettes i samsvar med gjeldende arbeidsmiljøbestemmelser.

Der det er mulig skal sesjonslokaler stilles til rådighet av Forsvaret. Der dette ikke er mulig søkes lokaler leiet av offentlige myndigheter, foreninger eller private.

Hvis det ikke er mulig å oppnå tilfredsstillende avtale om lån eller leie av sesjonslokaler, sendes rekvisisjon til ordføreren i kommunen under henvisning til *vernepliktsloven* § 47. Godtgjøring ytes tilsvarende vanlig leiepris på stedet.

19-9	Kunngjøring av sesjon <i>del 2</i> skjer ved personlig innkalling til <i>aktuelle utskrivningspliktige og frivillige som ikke tidligere er klassifisert</i> .
19-10	<i>Utskrivningspliktige</i> som etter innkalling ikke møter til sesjon <i>del 2</i> skal etterlyses. <i>Utskrivningspliktige</i> som etter innkalling ikke møter, møter for sent eller som forlater sesjonen uten tillatelse, og som beviselig ikke har gyldig grunn, er straffeskyldig etter <i>vernepliktsloven</i> §§ 48 og 49. Forholdet undersøkes og om nødvendig vurderes anmeldelse til påtalemyndigheten.
19-11	<i>Alle klassifiserte skal motta en bevitnelse på gjennomført klassifisering, hvor resultatet av klassifiseringen og data om verneplikten for øvrig framgår.</i>
19-12	<i>Forsvarssjefen fastsetter nærmere bestemmelser om innkalling til sesjon del 2 og sesjonens innhold.</i>

3.20 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 29 - Om klassifisering utenfor sesjon

3.20.1 Klassifisering utenfor sesjon

3.20.1.1 Gjeldende bestemmelser

Bestemmelser om klassifisering utenfor sesjon kan utledes av bestemmelser gitt i RUV kapittel III punkt 15 og 24.

15.	Upl som dokumenteres å være åpenbart udyktige til all militærtjeneste på grunn av fysiske eller psykiske skader/sykdommer som det ikke kreves legekynndighet for å fastslå, kan uten fremmøte kjennes udyktig av VF. Det kreves da attest om udyktigheten og dens årsak fra lensmann, politi eller annen offentlig institusjon. I tvilstilfeller forelegges saker av denne art for overordnet legemyndighet.

Etter avsluttet sesjon og når det ellers er nødvendig sender VF oppgave til overordnet legemyndighet over de som er kjent udyktige uten medvirkning av lege. Attest om årsaken skal vedlegges. |
|-----|--|

RUV kapittel III punkt 24 gir bestemmelser om øvrige bestemmelser for klassifisering og sesjon.

24.	FSJ fastsetter forøvrig de faglige bestemmelser for klassifisering og sesjon.

3.20.1.2 Departementets vurderinger

I tillegg til generelle endringer, jf. punkt 2 ovenfor, foreslår departementet at forhold og årsaker som kan føre til at utskrivningspliktige kan gis kjennelsen ikke tjenestedyktig utenfor sesjon, skal dokumenteres av lege, politi eller annen offentlig etat. Bestemmelser om klassifisering utenfor sesjon foreslås som punkt 1 til vernepliktsloven § 29.

Departementet foreslår at Forsvarssjefen fastsetter øvrige bestemmelser om klassifisering utenfor sesjon.

Punkt 15 siste ledd foreslås tatt ut da bestemmelsen ikke lengre er aktuell. Opplysningene som det her refereres til, registreres i personellsystemets database som en del av klassifiseringen.

3.20.1.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 29 pkt 1

Klassifisering utenfor sesjon

- 20-1 *Utskrivningspliktige* som dokumenteres å være åpenbart *ikke tjenestedyktige* til all militærtjeneste på grunn av fysiske eller psykiske skader/sykdommer *eller andre forhold* som det ikke kreves legekynndighet for å fastslå, kan uten fremmøte kjennes *ikke tjenestedyktig* av *vernepliktsverket*. Det kreves da attest om *forholdet og forholdets årsak* fra *lege, politi eller annen offentlig institusjon*. I tvilstilfeller forelegges saker av denne art for overordnet legemyndighet.
- 20-2 *Forsvarssjefen fastsetter øvrige bestemmelser for klassifisering utenfor sesjon.*

3.21 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 30 - Om utsettelse av legekjennelse

3.21.1 Utsettelse av legekjennelse

3.21.1.1 Gjeldende bestemmelser

RUV kapittel III punkt 11 fjerde ledd gir føringer for legekjennelse og klassifisering av utskrivningspliktige i henhold til § 32. Kapittel III punkt 11 første til tredje ledd omhandler bestemmelser om fastsetting tjenestedyktighet hjemlet i vernepliktsloven § 32.

11. (...)

Avgjørelse av tjenestedyktighet kan utsettes i inntil 2 år, og i særskilte tilfelle ytterligere inntil 3 år. Legekjennelse bør ikke utsettes lengre tid enn nødvendig for legebehandling og for å skaffe attester mv.

3.21.1.2 Departementets vurderinger

RUV kapittel III punkt 11 fjerde ledd foreslås videreført som punkt 1 til vernepliktsloven § 30. Departementet foreslår at definisjon av særlige tilfeller tas inn som utdypning av bestemmelsen.

3.21.1.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 30 pkt 1

- 21-1 Avgjørelse av tjenestedyktighet kan utsettes i inntil 2 år, og i særskilte tilfelle ytterligere inntil 3 år. *Som særlige tilfeller regnes i denne sammenheng skader og sykdom som ikke er av varig karakter, og som vil leges over tid.* Legekjennelse bør ikke utsettes lengre tid enn nødvendig for legebehandling og for å skaffe attester mv.

3.22 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 32 - Om fastsettelse av tjenestedyktighet

3.22.1 Fastsettelse av tjenestedyktighet

3.22.1.1 Gjeldende bestemmelser

Kapittel III punkt 11 første til tredje ledd gir føringer for legekjennelse og klassifisering av utskrivningspliktige i henhold til § 32.

11. Vurdering og fastsettelse av tjenestedyktighet forutsetter en klinisk undersøkelse og bedømmelse av lege, unntatt for åpenbar udyktighet. Legekjennelsen uttrykkes ved et vurderingssiffer på hver av

funksjonene i en helseprofil og angir den enkeltes fysiske og psykiske tjenestedyktighet som grunnlag for plassering og tjeneste- funksjon i fred og i krig.

Udyktighet på en eller flere av funksjonene i helseprofilen medfører fritak for enhver tjeneste i Forsvaret og Sivilforsvaret så vel i fred som i krig. Udyktighetskjennelse skal kontrolleres av overordnet legemyndighet.

Sesjonslegen fastsetter tjenestedyktigheten i nødvendig samråd med K-nemndas formann.

(...)

3.22.1.2 Departementets vurderinger

Kapittel III punkt 11 første til tredje ledd foreslås som bestemmelser til vernepliktsloven § 32. Det foreslås ingen endringer i bestemmelsene med unntak av enkelte generelle endringer, jf pkt 2 over. Kapittel III punkt 11 foreslås videreført som punkt 1-3 til vernepliktsloven § 32.

3.22.1.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 32 pkt 1-3

22-1	Vurdering og fastsettelse av tjenestedyktighet forutsetter en klinisk undersøkelse og bedømmelse av lege, unntatt for <i>utskrivningspliktig som er åpenbart ikke tjenestedyktig</i> . Legekjennelsen angir den enkeltes fysiske og psykiske tjenestedyktighet og <i>medisinske skikkethet</i> som grunnlag for plassering og tjenestefunksjon i fred og i krig
22-2	Sesjonslegen fastsetter tjenestedyktigheten i nødvendig samråd med K-nemndas formann.
22-3	<i>Kjennelsen "Ikke tjenestedyktig"</i> på en eller flere av funksjonene i helseprofilen medfører <i>normalt</i> fritak for enhver tjeneste i Forsvaret så vel i fred som i krig.

<i>Kjennelsen "Ikke tjenestedyktig"</i> skal kontrolleres av overordnet legemyndighet. |

3.23 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 34 - Om fordeling til tjeneste

3.23.1 Fordeling

3.23.1.1 Gjeldende bestemmelser

Bestemmelser for fordeling av personell til førstegangstjeneste med hjemmel i vernepliktsloven § 34 er gitt i RUV kapittel III punkt 25-29.

	Fordeling
25.	Med grunnlag i Stortingets årlige beslutninger om tjenestetid, tjenestemønster og budsjettrammer, utskrivningsstyrkens størrelse og Totalforsvarets behov, fastsetter FSJ den tallmessige fordeling.
26.	Prognose over antatt styrke disponibel til fordeling kommende år utarbeides av VPV på grunnlag av oppgave fra SSB i forbindelse med innrulleringen. Prognosen distribueres til FSJ, forsvarsgrenene og HV.

27.	Utskrivningsstyrken omfatter det personell som er disponibelt for tjenestegjøring kommende år: - ufordelte fra tidligere år- klassifiserte tjenestedyktige fra årets sesjoner.
28.	FSJ gir direktiver for utarbeidelse av forsvarsgrenenes og HVs rekvisisjoner, samt nødvendig grunnlag for VPs fordelingsordre.

Med utgangspunkt i fordelingsordren, iverksettes årets hovedfordeling. Den skal normalt være fullført så tidlig at fastsatte frister for innkalling til tjeneste kan overholdes.

Så langt det er mulig skal det tas hensyn til de vernepliktiges egne ønsker.

Melding om utfallet av utskrivningen sendes den enkelte snarest mulig, jf kap IV. |
| 29. | Utenom hovedfordelingen kan det foretas fordeling gjennom hele året, dersom det finnes ledig plass. |

Kvinnens adgang til å avtjene frivillig førstegangstjeneste er regulert i RUV kapittel I punkt 17.

17.	Frivillig militærtjeneste for kvinner
Stortinget har vedtatt at kvinner kan avtjene frivillig førstegangstjeneste på lik linje med menn. Jf St prp nr 1, 1983-84. Kvinner har i prinsippet full adgang til alle våpen og tjenestefelt i Forsvaret og til de opplæringstilbud som Forsvaret gir mannlige vernepliktige.

Søknadsberettiget er kvinner med norsk statsborgerskap fra og med det år de fyller 19 til og med det år de fyller 28, dog slik at førstegangstjenesten må være påbegynt innen utgangen av det år de fyller 28.

Gravide tas ikke inn til førstegangstjeneste. |
|-----|---|

Bestemmelser for fordeling av personer med utdanning og/eller yrke som krever bestemt tjeneste i Forsvaret fremgår av Kapittel II punkt 21-22. Den særlige ordning for sjømenns verneplikt er gjennom behandlingen av St.prp. nr. 1 (2006-2007) besluttet avvirket.

21.	Vernepliktige som har sivil utdanning som forutsetter bestemt tjeneste i Forsvaret, eller som har påbegynt slik utdanning, fordeles eller omfordeles etter regler som fastsettes av FSJ.
22.	Vernepliktige sjømenn kan etter søknad komme inn under Den særlige ordning for sjømenns verneplikt. Ordningen gjelder på vilkår som fastsettes av FD.

3.23.1.2 Departementets vurderinger

Det foreslås ingen endringer i bestemmelsene for fordeling av vernepliktige menn med unntak av enkelte generelle endringer, jf pkt 2 over. Andelen av menn som skal gjennomføre førstegangstjenesten, vil til enhver tid avhenge av rekrutteringen av kvinner til frivillig førstegangstjeneste. Med bakgrunn i endret definisjon av utskrivningen, foreslår departementet at uttrykket utskrivningsstyrken i punkt 27 erstattes av begrepet utdanningsstyrken. Det presiseres at utdanningsstyrken består av tjenestedyktig personell. Kapittel III punkt 25-27 og 29 foreslås videreført som punkt 1-4 og 6 til vernepliktsloven § 34.

Fordeling av kvinner til tjeneste i Forsvaret henger sammen med de muligheter kvinner har for å tjenestegjøre i Forsvaret, jf. departementets vurderinger knyttet til § 16.

Departementet foreslår at kvinner som får kjennelsen tjenestedyktig, og som ønsker å avtjene førstegangstjeneste, fordeles og innkalles på samme måte som vernepliktige menn.

Bestemmelsen i RUV kapittel I punkt 17 foreslås omskrevet og tatt inn som punkt 5 til vernepliktsloven § 34.

Det foreslås ingen endringer i bestemmelsene for fordeling av personer med utdanning og/eller yrke som krever bestemt tjeneste i Forsvaret. Kapittel II punkt 21 foreslås videreført som punkt 7 til vernepliktsloven § 34. Med bakgrunn i at Den særlige ordningen for sjømenns verneplikt er avviklet, foreslås at kapittel II punkt 22 tas ut av bestemmelsene.

Departementet foreslår at bestemmelser om bekjentgjøring av fordelingsresultat og innkallingstidspunkt tas inn som nytt punkt 8 til vernepliktsloven § 34, og at Forsvarssjefen gis myndighet til å fastsette nærmere bestemmelser om fordeling av vernepliktige og frivillige til tjeneste i Forsvaret.

3.23.1.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 34 pkt 1-9

Fordeling

23-1	Med grunnlag i Stortingets årlige beslutninger om tjenestetid, tjenestemønster og budsjetttrammer, utskrivningsstyrkens størrelse og Totalforsvarets behov, fastsetter <i>Forsvarssjefen</i> den tallmessige fordeling <i>av den mannlige utskrivningsstyrken som skal gjennomføre førstegangstjeneste</i> .
23-2	Prognose over antatt styrke disponibel til fordeling kommende år utarbeides av <i>Vernepliktsverket</i> på grunnlag av innrulleringen.
23-3	<i>Utdanningsstyrken</i> omfatter det personell som er disponibelt for tjenestegjøring kommende år: - <i>utskrevne tjenestedyktige med utsettelse</i>- <i>utskrevne tjenestedyktige fra årets sesjoner.</i>
23-4	<i>Forsvarssjefen</i> gir direktiver for utarbeidelse av forsvarsgrenenes og <i>Heimevernets</i> rekvisisjoner, samt nødvendig grunnlag for <i>Vernepliktsverkets</i> fordelingsordre.

Med utgangspunkt i fordelingsordren, iverksettes årets hovedfordeling. Den skal normalt være fullført så tidlig at fastsatte frister for innkalling til tjeneste kan overholdes. |
| 23-5 | <i>Kvinner som på sesjon blir funnet tjenestedyktige, og som ønsker å tjenestegjøre i Forsvaret, fordeles og kalles inn til tjeneste på samme måte som vernepliktige menn. Kvinner har adgang til alle våpen og tjenestefelt i Forsvaret og til de opplæringstilbud som Forsvaret gir mannlige vernepliktige.</i> |
| 23-6 | Utenom hovedfordelingen kan det foretas fordeling gjennom hele året, dersom det finnes ledig plass.

Så langt det er mulig skal det tas hensyn til de vernepliktiges egne ønsker. |
| 23-7 | Vernepliktige som har sivil utdanning som forutsetter bestemt tjeneste i Forsvaret, eller som har påbegynt slik utdanning, fordeles eller omfordeles etter regler som |

fastsettes av Forsvarssjefen.

23-8 *Fordelingsresultatet og innkallingstidspunktet skal bekjentgjøres for de vernepliktige så tidlig som mulig. Med innkallingstidspunkt forstås den kontingenten som den vernepliktige kalles inn til.*

23-9 *FSJ fastsetter øvrige bestemmelser for fordeling av vernepliktige og frivillige til tjeneste i Forsvaret.*

3.24 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 35 - Om resultat av utskrivningen

3.24.1 Meddelelse av resultatet av fordelingen

3.24.1.1 Gjeldende bestemmelser

Bestemmelser for fordeling av personell til førstegangstjeneste med hjemmel i vernepliktsloven § 34 er gitt i RUV kapittel III punkt 25-29. Fordeling var etter tidligere lovgivning avslutning av utskrivningen. Utskrivning etter gjeldende lov omfatter innrulling og klassifisering, jf. § 20.

Fordeling 28. (...)

Melding om utfallet av utskrivningen sendes den enkelte snarest mulig, jf kap IV.

3.24.1.2 Departementets vurderinger

Med bakgrunn i at definisjonen av utskrivning i vernepliktsloven er endret, mener departementet at bestemmelsen i § 35 skal forstås som endringer i de utskrivningspliktiges utskrivningsforhold. Utskrivningspliktige bør orienteres om endring av utskrivningsforholdet etter hvert som disse oppstår. Dette kan omfatte beslutninger om at den utskrivningspliktige ikke skal kalles inn til sesjon del 2, resultat av klassifiseringen eller bortfall av utskrivningsplikten etter § 20. Departementet foreslår at bestemmelse for underretning om endring av utskrivningspliktiges utskrivningsforhold tas inn i forskriften som bestemmelse til vernepliktsloven § 35.

3.24.1.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 35 pkt 1

Meddelelse av resultatet av utskrivningen

24-1 *Utskrivningspliktige skal skriftlig meddeles endringer i sitt utskrivningsforhold, jf. bestemmelser §§ 20 og 27.*

3.25 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 36 - Om personopplysninger

3.25.1 Registrering og sletting av personopplysninger

3.25.1.1 Gjeldende bestemmelser

Bestemmelser om rulleføring av vernepliktige og frivillige i Hovedrullen er gitt i RUV kapittel II punkt 10-16.

Rulleføring	
10.	Rulleføring er systematisk registrering av personelldata for etablering av fullstendig oversikt over de personellgrupper vedkommende forvaltning er ansvarlig for.
11.	For å kontrollere verneplikts gjennomføring, skal det føres årsklassevis hovedrulle for upl og vpl mennskaper. Registrene skal gi grunnlag for utarbeiding av nødvendige oppgaver og rapporter for kontroll av de vernepliktiges anvendelse mv, som loven forutsetter.
12.	Registrering av personelldata starter ved innrulling av de utskrivningspliktige. Etter klassifisering føres de i rulle for vernepliktige inntil utgangen av det år de fyller 44 år, såfremt de ikke slettes av årsaker som fremgår av kap I, pkt 26. Deretter føres de i egen rulle for krigsforsterkningen til utgangen av det år de fyller 55 år.
13.	Forsvarets hovedrulle omfatter alt personell i Forsvaret fom innrulling tom. krigsforsterkningsårsklassene. Opplysningene i hovedrullen samles i Forsvarets informasjonssystem for personell (FIS/P) - sentraldatabasen. VPVs ruller (hovedrulle for utskrevne og vernepliktige mennskaper - Vernedata) føres av de enkelte VFer i samsvar med deres personellforvaltningsansvar. VPV fastsetter det minimum av opplysninger som skal registreres som utskrevne og vernepliktige mennskaper i FIS/P.
14.	FD fastsetter hvilke enheter utenfor Forsvaret som skal være rulleførende enheter (RFE) med ansvar for å forvalte tildelte vernepliktige mennskaper, herunder føre og oppbevare ruller for personellet.
15.	Forsvarsgrener og fellesinstitusjoner er ansvarlig for ajourhold og oppdatering av rulldata for mennskaper som er inne til tjeneste.
16.	Forsvarssjefen gir direktiver for fastsetting av nærmere bestemmelser for rulleføring, herunder samarbeidsrutiner.

Kapittel I punkt 27 gir bestemmelser om sletting i de militære ruller (register).

27.	FSJ fastsetter bestemmelser om dokumentasjon og sletting.
-----	---

3.25.1.2 Departementets vurderinger

Det foreslås at bestemmelsene omskrives i henhold til dagens teknologi og bestemmelser for registrering av personopplysninger. Det foreslås at Hovedrullen omtales som *Verneplikts- og tjenesteregisteret*, da dette gir et bedre bilde på registerets innhold og bruk. Bestemmelser om sletting i de militære ruller (register) foreslås inkludert i nytt punkt 5. Kapittel II punkt 10-15 foreslås videreført som punkt 1-4 til vernepliktsloven § 36.

SJ VPV er på Forsvarets vegne behandlingsansvarlig for personopplysninger registrert i Verneplikts- og tjenesteregisteret, jf. bestemmelser i personopplysningsloven.

Departementet mener at dette ansvaret bør fremgå i forskriften til vernepliktsloven. Det foreslås tatt inn i bestemmelsene hvilket ansvar og myndighet SJ VPV har i forhold til å oppnå en forsvarlig felles vernepliktsforvaltning, og samtidig ivareta personvernet til de som er registrert i Verneplikts- og tjenesteregisteret. Bestemmelsene om at Forsvarssjefen gir direktiver for fastsetting av nærmere bestemmelser for rulleføring, dokumentasjon og sletting, foreslås tatt ut med bakgrunn i SJ VPVs ansvar og myndighet som behandlingsansvarlig.

Ansvar for bruk og utlevering av personopplysninger relateres til rollen som behandlingsansvarlig, jf. personopplysningsloven. Departementet mener at nye bruksområder eller endring i etablerte behandlingsrutiner for personopplysninger registrert i Verneplikts- og tjenesteregisteret, må skje i nært samarbeid med Datatilsynet, slik at det ikke kan oppstå tvil om at personvernet i tilstrekkelig grad blir ivaretatt. Nye bestemmelser som presiserer ansvar og retningslinjer for bruk av opplysninger registrert i Verneplikts- og tjenesteregisteret foreslås som nytt punkt 6 til vernepliktsloven § 36.

3.25.1.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 36 pkt 1-5

Registrering og sletting av personopplysninger

- 25-1 Rulleføring er systematisk registrering av *personopplysninger av betydning for den enkeltes utskrivnings-, verneplikts- og tjenesteforhold. Opplysningene skal registreres i Verneplikts- og tjenesteregisteret. Registeret skal gi grunnlag for, og opplysning om disponering av vernepliktig og tjenestepliktig personell i henhold til vernepliktslovens bestemmelser.*
- 25-2 Registrering av *personopplysninger* starter ved innrullering av de utskrivningspliktige.
- Sjefen for Vernepliktsverket bestemmer hvem som skal ha tilgang til Verneplikts- og tjenesteregisteret, og fastsetter bestemmelser for autorisering av tilgang til opplysningene.*
- Sjefen for Vernepliktsverket bestemmer hvilke opplysninger som skal registreres om de innrullerte i registeret, og fastsetter bestemmelser om sletting av opplysninger. Bevaringsverdige opplysninger avleveres i henhold til Riksarkivarens bestemmelser.*
- 25-3 Forsvarsdepartementet fastsetter hvilke enheter utenfor Forsvaret som skal være rulleførende enheter (RFE) med ansvar for å forvalte tildelte vernepliktige mannskaper, herunder føre og oppbevare *register over* personellet.
- 25-4 Forsvarsgrener og fellesinstitusjoner er ansvarlig for ajourhold og oppdatering av Verneplikts- og tjenesteregisteret for *vernepliktige og tjenestepliktige* som er inne til tjeneste.

Bruk av personopplysninger

- 25-5 *Sjefen for Vernepliktsverket avgjør spørsmål om utlevering og bruk av opplysninger fra Verneplikts- og tjenesteregisteret.*
- Bruk og behandling av opplysninger fra Verneplikts- og tjenesteregisteret skal skje*

3.25.2 Innsynsrett

3.25.2.1 Gjeldende bestemmelser

Innsynsretten til VPVs personellregister (Hovedrulla) er regulert i RUV kapittel VI punkt 19.

19.	VPVs personregistre er av beredskapshensyn unntatt fra retten til å kreve innsyn etter Personregisterloven, §§ 4, 5 og 7. Upl/vpl skal likevel ha adgang til opplysninger om seg selv etter nærmere bestemmelser som fastsettes av FSJ.

3.25.2.2 Departementets vurderinger

Det foreslås enkle endringer i bestemmelsene om innsynsrett i tillegg til enkelte generelle endringer, jf pkt 2 over. Departementet mener at innsynsretten må omfatte alle som er registrert i Verneplikts- og tjenesteregisteret, ikke begrenset til utskrivnings- og vernepliktige. Kapittel VI punkt 19 foreslås videreført som punkt 7 til vernepliktsloven § 36.

3.25.2.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 36 pkt 6

Innsynsrett

25-6	<i>Verneplikts- og tjenesteregisteret er av beredskapshensyn unntatt fra retten til å kreve innsyn etter personopplysningsloven §§ 18 og 22, jf. personopplysningsloven § 23. Personer som er registrert i Verneplikts- og tjenesteregisteret skal likevel ha adgang til opplysninger om seg selv etter nærmere bestemmelser som fastsettes av Forsvarssjefen.</i>

3.26 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 38 - Om overføring, omfordeling og omdisponering

3.26.1 Overføring, omfordeling og omdisponering

3.26.1.1 Gjeldende bestemmelser

Bestemmelser for overføring, omfordeling og omdisponering er gitt i RUV kapittel II punkt 17-22 og 24.

Overføring, omfordeling, omdisponering	
17.	I forbindelse med rulleføring betyr: - overføring - endring av tilhørighet til RFE- omfordeling - endring av fordeling til forsvarsgren/våpenart- omdisponering - endring av mobiliseringsdisponering innen forsvarsgren/våpenart
18.	Midlertidig avgivelse til annen enhet betraktes ikke som overføring, omfordeling eller omdisponering.
19.	Vernepliktige kan uten hensyn til eget ønske overføres, omfordeles eller omdisponeres når dette er nødvendig eller hensiktsmessig for anvendelse i Totalforsvaret.
20.	Vernepliktige kan etter søknad overføres, omfordeles eller omdisponeres av velferdsgrunner.

Bestemmelser om overføring, omfordeling og omdisponering er gitt i RUV kapittel II punkt 24.

24.	Overføring, omfordeling og omdisponering av vernepliktige foretas av VPV etter regler som fastsettes av FSJ.
-----	--

3.26.1.2 Departementets vurderinger

Det foreslås enkle endringer i bestemmelsene i tillegg til enkelte generelle endringer, jf pkt 2 over. Bestemmelsene i punkt 17 foreslås omskrevet iht. dagens situasjon hvor VPV er rulleførende enhet (RFE) for hele Forsvaret. Kapittel II punkt 17-20 og 24 foreslås videreført som punkt 1-5 til vernepliktsloven § 38.

3.26.1.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 38 pkt 1-5

Overføring, omfordeling, omdisponering

26-1 I forbindelse med rulleføring betyr:

- overføring - endring av tilhørighet til RFE
- omfordeling - endring av fordeling til forsvarsgren
- omdisponering - endring av disponering *av øvde vernepliktige og tjenestepliktige*

26-2 Midlertidig avgivelse til annen enhet betraktes ikke som overføring, omfordeling eller omdisponering.

26-3 Vernepliktige kan uten hensyn til eget ønske overføres, omfordeles eller omdisponeres når dette er nødvendig eller hensiktsmessig for anvendelse i Totalforsvaret.

26-4 Vernepliktige kan etter søknad overføres, omfordeles eller omdisponeres av velferdsgrunner.

26-5 Overføring, omfordeling og omdisponering av vernepliktige foretas av *Vernepliktsverket* etter regler som fastsettes av *Forsvarssjefen*.

3.27 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 39 - Om utreisestillatelse og utenrikspermisjon

3.27.1 Flytting

3.27.1.1 Gjeldende bestemmelser

Bestemmelser for endring av adresse er fastsatt i Kapittel VI punkt 1.

Flytting

1.	Utskrivningspliktige og vernepliktige skal senest 8 dager etter flytting melde endring av fast adresse til vedkommende folkeregister. Adresseendringene blir datateknisk formidlet til VPV. Midlertidig adresseendring, som ikke meldes til folkeregister, skal senest 8 dager etter flytting meldes til Vernepliktsverket (VPV).

3.27.1.2 Departementets vurderinger

Bestemmelsene knyttes til § 39. Kapittel VI punkt 1 foreslås omskrevet i henhold til dagens bestemmelser for folkeregistrering, og tatt inn som punkt 1 til vernepliktsloven § 39.

3.27.1.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 39 pkt 1

Flytting

- 27-1 *Endring av fast adresse skal meldes iht. bestemmelser i folkeregisterloven. Adresseendringene blir datateknisk formidlet til Vernepliktsverket.*

Midlertidig adresseendring, som ikke meldes til *Skattekontoret*, skal senest 8 dager etter flytting meldes til *Vernepliktsverket*. Ved midlertidig adresseendring, skal planlagt varighet oppgis.

3.27.2 Reiser innenfor og utenfor landets grenser

3.27.2.1 Gjeldende bestemmelser

Bestemmelser for reiser innenfor og utenfor landets grenser av inntil 2 måneders varighet er gitt i Kapittel VI punkt 2-5.

Reiser innenfor og utenfor landets grenser

2. Utskrivningspliktige og vernepliktige kan uten spesiell tillatelse eller plikt til å sende melding, foreta reiser innenfor og utenfor landets grenser, forutsatt at
 - de ikke er innkalt til eller gitt varsel om innkalling til sesjon eller tjeneste i den tiden reisen antas å vare
 - reisens varighet ikke vil overstige 2 måneder
 - det ikke er innført reiseforbud etter L § 39.
3. Ved reiser innenfor landets grenser som antas å vare over 2 måneder sammenhengende, skal utskrivningspliktige og vernepliktige sørge for å kunne nås pr post slik at innkalling til sesjon/tjeneste eller tjenestelige meldinger ikke forsinkes unødige.
4. Ved reiser utenfor landets grenser som antas å vare over 2 måneder, skal det søkes om utreisettillatelse, jf pkt 6.
5. FSJ kan med FDs samtykke bestemme at visse årsklasser eller grupper vernepliktige kan tillates på nærmere vilkår å reise utenfor landets grenser eller mønstre i utenriks sjøfart uten å søke om det.

3.27.2.2 Departementets vurderinger

Bestemmelsene knyttes til § 39. Det foreslås ingen endringer i bestemmelsene i tillegg til enkelte generelle endringer, jf pkt 2 over. Kapittel VI punkt 2-4 foreslås videreført som punkt 2-5 til vernepliktsloven § 39.

3.27.2.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 39 pkt 2-5

Reiser innenfor og utenfor landets grenser

- 27-2 Utskrivningspliktige og vernepliktige kan uten spesiell tillatelse eller plikt til å sende melding, foreta reiser innenfor og utenfor landets grenser, forutsatt at
- de ikke er innkalt til eller gitt varsel om innkalling til sesjon eller tjeneste i den tid reisen antas å vare
 - reisens varighet ikke vil overstige 2 måneder
 - det ikke er innført reiseforbud etter *vernepliktsloven* § 39.
- 27-3 Ved reiser innenfor landets grenser som antas å vare over 2 måneder sammenhengende, skal utskrivningspliktige og vernepliktige sørge for å kunne nås

pr post slik at innkalling til sesjon/tjeneste eller tjenestelige meldinger ikke forsinkes unødige.

27-4 Ved reiser utenfor landets grenser som antas å vare over 2 måneder, skal det *dersom det er innført reiseforbud*, søkes om utreisetillatelse, jf. punkt 27-6.

27-5 *Forsvarssjefen* kan med *Forsvarsdepartementets* samtykke bestemme at visse årsklasser eller grupper vernepliktige kan tillates på nærmere vilkår å reise utenfor landets grenser eller mønstre i utenriks sjøfart uten å søke om det.

3.27.3 Utreisetillatelse

3.27.3.1 Gjeldende bestemmelser

Bestemmelser for utreisetillatelse for vernepliktige som skal oppholde seg utenriks for en bestemt periode fremgår av RUV kapittel VI punkt 6-11.

Utreisetillatelse	
6.	Utskrivningspliktige og vernepliktige som skal oppholde seg utenriks for et bestemt tidsrom, må søke Vernepliktsverket (VPV) om utreisetillatelse. Dersom søkeren ikke er innkalt til sesjon eller til tjeneste, gis utreisetillatelse for inntil 1 år av gangen. I forbindelse med langvarige studier og fredskorpsdeltagelse kan utreisetillatelse gis for inntil 3 år av gangen. Jf vedlegg A.
7.	Vernepliktige som har avtjent førstegangstjeneste og ikke er innkalt til repetisjonsøvinger, kan uten tillatelse fra Forsvaret ta arbeid på norske handelsskip i utenriksfart. Arbeidsgiver skal imidlertid kreve dokumentert, eks vis ved vernepliktsboken, at førstegangstjenesten er fullført. Den vernepliktige skal opplyse om han er innkalt til repetisjonsøving. I så fall skal den vernepliktige henvises til å søke utsettelse/ utreisetillatelse hos Vernepliktsverket (VPV).
8.	Upl/vpl som ikke har avtjent militær førstegangstjeneste, må søke om utreisetillatelse for å ta arbeid på norske handelsskip i utenriksfart. Søknad sendes Vernepliktsverket (VPV), som normalt kan gi utreisetillatelse for inntil 1 års varighet.
9.	Utreisetillatelse for å bosette seg fast i utlandet, innvilges normalt av Vernepliktsverket (VPV), slik at avreise kan finne sted til planlagt tid, forutsatt at - det ikke er innført reiseforbud - søkeren ikke er uunnværlig ved sin avdeling under pågående tjeneste eller under tjeneste han alt er innkalt til - eventuell pliktjeneste etter skole/kurs er avtjent og at vervede er løst fra sin kontrakt.
10.	Varig fast bosetting i utlandet kan medføre sletting i norske militære ruller etter dokumentert minst 3 års opphold i vedkommende land. Opphold i utlandet pga skole/studier anses ikke uten videre som fast bosetting i vedkommende land.
11.	FSJ fastsetter nærmere bestemmelser om utreisetillatelse, sletting på grunn av bosetting i utlandet og om gjeninnføring ved tilbakekomst.

3.27.3.2 Departementets vurderinger

Bestemmelsene om utreisetillatelse baseres på konseptet med mobiliseringsforsvar, der Forsvaret til en hver tid skulle føre kontroll over alle vernepliktige som oppholdt seg utenfor rikets grenser. Dagens Forsvar bygger på et konsept med et kvantitativt mindre innsatsforsvar. Dette konseptet, i kombinasjon med en folkeregistrering basert på moderne teknologi, gjør det ikke lengre nødvendig at Forsvaret i fredstid gir utreisetillatelse til de vernepliktige. Departementet foreslår at bestemmelsene om utreisetillatelse bare gjøres

gjeldende dersom det er innført reiseforbud i Norge i forbindelse med styrkeoppbygging. Kapittel VI punkt 6-11 foreslås videreført som punkt 6-11 til vernepliktsloven § 39.

3.27.3.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 39 pkt 6-11

Utreisetillatelse

- 27-6 Utskrivningspliktige og vernepliktige som skal oppholde seg utenriks for et bestemt tidsrom, må søke Vernepliktsverket om utreisetillatelse *dersom det er innført reiseforbud*. Dersom søkeren ikke er innkalt til sesjon eller til tjeneste, gis utreisetillatelse for inntil 1 år av gangen. I forbindelse med langvarige studier og fredskorpsdeltagelse kan utreisetillatelse gis for inntil 3 år av gangen, *jf. bestemmelser til § 18 punkt 12-6*.
- 27-7 Vernepliktige som har avtjent førstegangstjeneste og ikke er innkalt til *heimevernstjeneste eller annen militær tjeneste*, kan uten tillatelse fra Forsvaret ta arbeid på norske handelsskip i utenriksfart. Arbeidsgiver skal imidlertid kreve dokumentert at førstegangstjenesten er fullført. Den vernepliktige skal opplyse om han er innkalt til *heimevernstjeneste eller annen militær tjeneste*. I så fall skal den vernepliktige henvises til å søke utsettelse/utreisetillatelse hos Vernepliktsverket.
- 27-8 *Utskrivnings- og vernepliktige menn* som ikke har avtjent militær førstegangstjeneste, må søke om utreisetillatelse for å ta arbeid på norske handelsskip i utenriksfart *dersom det er innført reiseforbud*. Søknad sendes Vernepliktsverket, som normalt kan gi utreisetillatelse for inntil 1 års varighet.
- 27-9 Utreisetillatelse for å bosette seg fast i utlandet, innvilges normalt av Vernepliktsverket, slik at avreise kan finne sted til planlagt tid, forutsatt at
- det ikke er innført reiseforbud
 - søkeren ikke er uunnværlig ved sin avdeling under pågående tjeneste eller under tjeneste han alt er innkalt til
 - eventuell pliktjeneste etter skole/kurs er avtjent og at vervede er løst fra sin kontrakt.
- 27-10 Varig fast bosetting i utlandet kan medføre sletting i *Verneplikts- og tjenesteregisteret* etter dokumentert minst 3 års opphold i vedkommende land. Opphold i utlandet pga skole/studier anses ikke uten videre som fast bosetting i vedkommende land.
- 27-11 *Forsvarssjefen* fastsetter nærmere bestemmelser om utreisetillatelse, sletting på grunn av bosetting i utlandet og om gjeninnføring ved tilbakekomst.

3.28 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 40 - Om opplysningsplikt

3.28.1 Opplysningsplikt

3.28.1.1 Gjeldende bestemmelser

Utdypende bestemmelser knyttet til utskrivnings- og vernepliktiges plikt til å gi opplysninger som har betydning for deres utskrivnings- og vernepliktsforhold er gitt i RUV kapittel VI punkt 16-18.

Opplysningsplikt	
16.	Utskrivningspliktige og vernepliktige har plikt til å gi opplysninger som har betydning for deres utskrivnings- og vernepliktsforhold. Jf kap I, pkt 28.
17.	Militær sjef, VPV eller I-nemndformann skal på anmodning fra upl/vpl, som har behov for opplysninger vedrørende deres utskrivning og verneplikt, gi nødvendige ugraderte opplysninger i attestert form.
18.	Upl/vpl som innleverer attester og andre dokumenter, skal gis kvittering når de ber om det.

Bestemmelser om utskrivnings- og vernepliktiges plikt til å opplyse om forhold som har betydning for deres utskrivning og verneplikt gitt i vernepliktsloven § 40 utdypes i RUV kapittel I punkt 28.

Opplysningsplikt	
28.	L § 40 gir hjemmel for å kreve opplysninger av upl/vpl om forhold som har betydning for deres utskrivning og verneplikt, herunder å skaffe til veie attester og dokumenter som kreves. I rimelig utstrekning plikter de også på annen måte å godtgjøre riktigheten av sine opplysninger. FSJ bestemmer hvilke opplysninger som skal/kan kreves. Følgende kan kreve disse opplysninger: - vernepliktsforvaltninger, herunder også I-nemndformenn - rulleførende og oppsettende enheter - politi- og sivilforsvarsmyndigheter - øvrige offentlige myndigheter, private arbeidsgivere m fl som etter L § 46, første ledd, plikter å gi opplysninger, oppgaver og attester. - norske utenriksstasjoner.

3.28.1.2 Departementets vurderinger

Bestemmelsene om opplysningsplikt hjemles i § 40. Det foreslås ingen endringer i bestemmelsene i tillegg til enkelte generelle endringer, jf pkt 2 over. Kapittel VI punkt 16-18 foreslås videreført som punkt 1-3 til vernepliktsloven § 40.

Gjennom endringer av vernepliktsloven er innrulleringsnemnder avviklet. Bestemmelsene i punkt 28 foreslås endret i henhold til dette. Kapittel I punkt 28 foreslås videreført som punkt 4-5 til vernepliktsloven § 40.

3.28.1.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 40 pkt 1-5

Opplysningsplikt	
28-1	Utskrivningspliktige og vernepliktige har plikt til å gi opplysninger som har betydning for deres utskrivnings- og vernepliktsforhold, jf. <i>punkt 28-4</i> .

- 28-2 Militær sjef eller *Vernepliktsverket* skal på anmodning fra *utskrivnings- og vernepliktige*, som har behov for opplysninger vedrørende deres utskrivning og verneplikt, gi nødvendige ugraderte opplysninger i attestert form.
- 28-3 *Utskrivnings- og vernepliktige* som innleverer attester og andre dokumenter, skal gis kvittering når de ber om det.
- 28-4 *Vernepliktsloven* § 40 gir hjemmel for å kreve opplysninger av *utskrivnings- og vernepliktige* om forhold som har betydning for deres utskrivning og verneplikt, herunder å skaffe til veie attester og dokumenter som kreves.
I rimelig utstrekning plikter de også på annen måte å godtgjøre riktigheten av sine opplysninger.
- Forsvarssjefen* bestemmer hvilke opplysninger som skal/kan kreves.
- 28-5 Følgende kan kreve disse opplysninger:
- *Vernepliktsverket*
 - oppsettende enheter
 - politi- og sivilforsvarsmyndigheter
 - øvrige offentlige myndigheter, private arbeidsgivere m fl som etter *vernepliktsloven* § 46, første ledd, plikter å gi opplysninger, oppgaver og attester.
 - norske utenriksstasjoner.

3.29 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 41

- Om vaksinasjoner

3.29.1 Vaksinasjoner

3.29.1.1 Gjeldende bestemmelser

I følge vernepliktsloven § 41 har utskrivningspliktige og vernepliktige etter innkalling plikt til å la seg vaksinere.

3.29.1.2 Departementets vurderinger

Departementet mener at nærmere bestemmelser om vaksinasjon kan fastsettes av Forsvarssjefen, og foreslår bestemmelsen som punkt 1 til vernepliktsloven § 41.

3.29.1.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 41 pkt

Vaksinasjoner

- 29-1 *FSJ gir nærmere bestemmelser om vaksiner og andre forebyggende tiltak mot smittsomme sykdommer.*

3.30 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 46 - Om offentlige etaters og private foretaks plikt til å gi opplysninger og yte bistand

3.30.1 Hjemmel for støtte

3.30.1.1 Gjeldende bestemmelser

Bestemmelser om hjemmel for støtte er gitt i RUV kapittel II punkt 8-9.

Hjemmel for støtte	
8.	Vernepliktslovens §§ 24, 25, 28, 40, 46 og 47 hjemler støtte fra visse militære og sivile myndigheter og fra private til bruk for utskrivning, rulleføring, innkalling til tjeneste og for å sikre verneplikts gjennomføring.
9.	FSJ er ansvarlig for at det blir gitt instruksjoner og nødvendige retningslinjer for tjenesten i VPV og for de tjenester som iflg L og dette reglement skal ytes av militære og sivile institusjoner, avdelinger og tjenestemenn.

3.30.1.2 Departementets vurderinger

Som følge av endringer i vernepliktsloven i 2009, tas henvisning til §§ 24, 25 og 28 ut av bestemmelsene. Det foreslås ellers ingen endringer i bestemmelsene, unntatt generelle endringen, jf. punkt 2 over. Kapittel II punkt 8-9 foreslås videreført som punkt 1-2 til vernepliktsloven § 46.

3.30.1.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 46 pkt 1-2

Hjemmel for støtte	
30-1	<i>Vernepliktsloven</i> §§ 40, 46 og 47 hjemler støtte fra visse militære og sivile myndigheter og fra private til bruk for utskrivning, rulleføring, innkalling til tjeneste og for å sikre verneplikts gjennomføring.
30-2	<i>Forsvarssjefen</i> er ansvarlig for at det blir gitt instruksjoner og nødvendige retningslinjer for tjenesten i <i>Vernepliktsverket</i> og for de tjenester som iflg. <i>vernepliktsloven</i> og <i>denne forskrift</i> skal ytes av militære og sivile institusjoner, avdelinger og tjenestemenn.

3.30.2 Politiets bistand

3.30.2.1 Gjeldende bestemmelser

Bestemmelser om politiets bistand i forbindelse med utskrivning og verneplikt fremgår av RUV kapittel VI punkt 20-21.

Politiets bistand	
20.	Påtaleinstruksen av 28 juni 1985, §§ 5-7 og 5-8, pålegger politiet å gi meldinger til VF/militær avdeling om forføyning mot utskrivningspliktige/vernepliktige, herunder om tap av retten til å tjenestegjøre i rikets krigsmakt.
21.	Etter L § 41 kan om nødvendig upl/vpl framstilles ved hjelp av politiet til legeundersøkelse, andre undersøkelser og prøver som de etter innkalling er pliktige til å gjennomgå. VPV/RFE/OPE kan anmode politiet om slik bistand etter nærmere bestemmelser som fastsettes av FSJ.

Strafferegistreringsforskriften § 6 b gir bestemmelser for at militære myndigheter, til bruk for utskrivning, rulleføring og innkalling, kan fremme begjæring om utlevering av

opplysninger fra Straffesaksregisteret. I tilknytning til at lovgivning om strafferegistrering skal overføres til særlovgivningen, vil forskriften settes ut av kraft.

3.30.2.2 Departementets vurderinger

Det foreslås ingen endringer i bestemmelsene med unntak av enkelte generelle endringer, jf pkt 2 over. Kapittel VI punkt 20-21 foreslås videreført som punkt 3-4 til vernepliktsloven § 46.

For å få kunne vurdere behovet for utsatt fremmøte, trenger VPV kunnskap om det er registrert anmeldelse for eller mistanke om straffbare forhold på personer som er planlagt innkalt til tjeneste eller sesjonens del 2. I brev fra Politidirektoratet (POD) til Justis- og politidepartementet (JD) av 22. mai 2009, fremgår det at POD på samme måte som VPV ser et klart behov for en vandelskontroll forut for innkalling til sesjon som også omfatter uoppgjorte straffesaker. POD mener at en slik kontroll vil både være ressursbesparende og ha stor samfunnsmessig betydning ved å hindre at uegnede personer blir gitt våpenopplæring gjennom Forsvaret. I følge POD kan hjemmel til slik vandelskontroll gis i særlover med forskrifter. POD foreslår i nevnte brev at hjemmel for at politiet kan utlevere opplysninger, både om avgjorte saker fra Straffe- og Bøteregisteret og fra Straffesaksregisteret (STRASAK) om saker under etterforskning, til bruk for VPV ved innkalling av utskrivningspliktige kan opprettes ved tilføyelse eller presisering av vernepliktsloven § 46. JD sier i sitt svar til POD av 7. juli 2009 at JD vil ta kontakt med FD for å sikre at bestemmelsen i § 6 b i strafferegistreringsforskriften overføres til spesiallovgivningen i fm at forskrift om strafferegistrering settes ut av kraft. JD mener at det i denne forbindelse vil også være naturlig at FD vurderer om nåværende hjemmel bør utvides til også å omfatte straffesaker som ennå ikke er avgjort. Forslag til nye bestemmelser om utlevering av opplysninger fra politiets registre foreslås som punkt 5-6 til vernepliktsloven § 46. Det presiseres at en vandelskontroll i forbindelse med innkalling til sesjon eller tjeneste, innebærer "vasking" av data ut fra visse kriterier, uten at detaljer om eventuelle uoppgjorte straffbare forhold avdekkes.

3.30.2.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 46 pkt 3-6

Politiets bistand

- 30-3 Påtaleinstruksen av 28. juni 1985, §§ 5-7 og 5-8, pålegger politiet å gi meldinger til *Vernepliktsverket*/militær avdeling om forføyning mot utskrivningspliktige/vernepliktige, herunder om tap av retten til å tjenestegjøre i rikets krigsmakt.
- 30-4 Etter *vernepliktsloven* § 41 kan om nødvendig *utskrivningspliktige/vernepliktige* framstilles ved hjelp av politiet til legeundersøkelse, andre undersøkelser og prøver som de etter innkalling er pliktige til å gjennomgå.
Vernepliktsverket/oppsettende enhet kan anmode politiet om slik bistand etter nærmere bestemmelser som fastsettes av *Forsvarssjefen*.
- 30-5 *Til bruk for utskriving, rulleføring og innkalling, og ved behandling av fritakssak etter lov av 19. mars 1965 nr. 3 om fritaking for militærtjeneste av overbevisningsgrunner (militærnekte-loven), kan militære utskrivnings- og klareringsmyndigheter fremme begjæring til Strafferegisteret og Staffesaksregisteret om uttømmende opplysninger om kvinner og menn mellom 17 og 55 år.*

30-6 *Det kan også fremsettes begjæring om opplysninger om vernepliktige og tjenestepliktige befal og mannskaper, eller personer som er i sivil tjeneste i Forsvaret, dersom opplysningene kan ha betydning for avgjørelsen av om det skal reageres mot vedkommende ved disiplinær refselse eller påtale, eller hvor det ellers er av særlig viktighet for de militære myndigheter å få slike opplysninger på grunn av den tjeneste vedkommende utfører eller som man overveier å pålegge vedkommende.*

3.30.3 Plikter ved forfall fra sesjonslege

3.30.3.1 Gjeldende bestemmelser

Bestemmelser for plikt til å avgi lege eller overta sesjonslegens funksjoner dersom denne får forfall i henhold til § 46, er gitt i RUV kapittel III punkt 12.

12. Dersom sesjonslege får forfall, plikter enhver militæravdeling på anmodning fra K-nemnd eller høyere myndighet å avgi lege for gjennomføring av sesjonen. Hvis dette ikke er mulig, er det enhver leges plikt å overta sesjonslegens funksjoner inn- til avløsning kan finne sted. Anmodningen rettes så vidt mulig til lege på eller nær sesjonsstedet, fortrinnsvis til offentlig lege.

Tjeneste som blir pålagt en lege etter L § 46, siste ledd, godtgjøres etter fastsatte satser i Bistillingsregulativet.

Slik tjeneste må ikke komme i strid med legens plikt til å yte øyeblikkelig hjelp, jf Legelovens § 27, første ledd, som lyder:

"En lege plikter snarest mulig å yte den hjelp han evner når han etter de opplysninger han har må anta legehjelp er påtrengende nødvendig."

3.30.3.2 Departementets vurderinger

Det foreslås ingen endringer i bestemmelsene ut over generelle endringer, jf. punkt 2 ovenfor. Kapittel III punkt 12 foreslås videreført som punkt 8 til vernepliktsloven § 46.

3.30.3.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 46 pkt 7

30-7 Dersom sesjonslege får forfall, plikter enhver militæravdeling på anmodning fra K-nemnd eller høyere myndighet å avgi lege for gjennomføring av sesjonen. Hvis dette ikke er mulig, er det enhver leges plikt å overta sesjonslegens funksjoner inn- til avløsning kan finne sted. Anmodningen rettes så vidt mulig til lege på eller nær sesjonsstedet, fortrinnsvis til offentlig lege.

Tjeneste som blir pålagt en lege etter *vernepliktsloven* § 46 siste ledd, godtgjøres etter fastsatte satser i Bistillingsregulativet.

Slik tjeneste må ikke komme i strid med legens plikt til å yte øyeblikkelig hjelp, jf Legelovens § 27, første ledd, som lyder:

"En lege plikter snarest mulig å yte den hjelp han evner når han etter de opplysninger han har må anta legehjelp er påtrengende nødvendig."

3.31 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 47a - Om unntak fra forvaltningslovens bestemmelser

3.31.1 Unntak fra forvaltningslovens bestemmelser

3.31.1.1 Gjeldende bestemmelser

Gjeldende forskrift gir ikke bestemmelser for klagebehandling i forhold til vernepliktslovens bestemmelser.

3.31.1.2 Departementets vurderinger

Gjennom behandling av Innst. S. nr. 234 (2003-2004) ble det fastsatt nye bestemmelser for behandling av klager på vedtak fattet etter vernepliktslovens bestemmelser. Etter omorganiseringen av VPV i 2002, ble det vanskelig å påvise at saksbehandling og klagebehandling ble foretatt i to ulike instanser. For å sikre en reel toinstansbehandling av klagesaker, ble FDs klagenemnd i vernepliktssaker opprettet i 2005.

For behandling av søknader og klager på søknader om fritak fra og utsettelse med tjeneste gjelder forvaltningslovens bestemmelser der det er åpnet for klageadgang.

Nye bestemmelser om klagebehandling av vedtak fattet etter vernepliktslovens bestemmelser foreslås som punkt 1-4 til vernepliktsloven § 47a.

3.31.1.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 47a pkt 1-4

Behandling av klagesaker

31-1 *Etter § 47a er avgjørelser i kraft av vernepliktsloven unntatt fra reglene om forvaltningsklage. For å sikre de vernepliktiges rettsvern skal vedtak fattet etter vernepliktsloven, og som åpnes for klageadgang, gjennomgå en reell toinstansbehandling.*

31-2 *Klager på vedtak fattet av forsvarsgrenene/Heimevernet vedrørende søknader om utsettelse av fremmøte til tjeneste og godskrivning av gjennomført tjeneste for vernepliktig og tjenestepliktig personell, skal avgjøres av Sjefen for Vernepliktsverket.*

31-3 *Klager på vedtak fattet av Vernepliktsverket, skal avgjøres av Forsvarsdepartementets klagenemnd i vernepliktssaker. Forvaltningslovens bestemmelser gjelder for arbeidet i nemnda.*

Instruks for klagenemnda fastsettes av Forsvarsdepartementet.

31-4 *Legekjenneelse gitt etter vernepliktsloven § 31 kan påklages innen 6 måneder etter at kjennelsen er gitt. Sjefen for Forsvarets sanitet kan oppheve enhver legekjenneelse såfremt denne mener at bedømmelsen er feilaktig eller strider med gjeldende bestemmelser for klassifisering.*

3.32 Vurderinger knyttet til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 52 - Om gjennomføring

3.32.1 Mindre endringer

3.32.1.1 Gjeldende bestemmelser

FD er gjennom Kgl.res. av 22. november 1991 nr. 855 gitt myndighet til innen rammen av vernepliktsloven å foreta mindre endringer i RUV.

3.32.1.2 Departementets vurderinger

Departementet mener at myndigheten til innen rammen av vernepliktsloven å foreta mindre endringer i bestemmelsene til loven, bør videreført til ny forskrift til vernepliktsloven. Bestemmelsene foreslås som punkt 1 til vernepliktsloven § 52.

3.32.1.3 Forslag til bestemmelser relatert til vernepliktsloven § 52 pkt 1

32-1 <i>Forsvarsdepartementet bemyndiges til innenfor rammen av lov om verneplikt å foreta mindre endringer i denne forskriften, samt til å iverksette midlertidige bestemmelser, herunder prøveordninger, innenfor de områder forskriften dekker.</i>

4. FORSLAG TIL BESTEMMELSER SOM SETTES UT AV KRAFT ELLER HVOR MYNDIGHET DELEGERES TIL UNDERLIGGENDE ETAT

4.1 Forslag til bestemmelser som settes ut av kraft

4.1.1 Land som Norge har avtale med som fritar for eller begrenser verneplikten

4.1.1.1 Gjeldende bestemmelser

Oversikt over handels- og vennskapstraktater som begrenser plikt til å delta i fremmed stats militære styrker, og avtaler som begrenser plikt til å avtjene militær førstegangstjeneste i mer enn en stat for borgere med flere statsborgerskap, er gjengitt i RUV kapittel 1 vedlegg B.

4.1.1.2 Departementets vurdering

Vedlegget gjengir uttrekk av tekster i gjeldende konvensjoner og avtaler med andre nasjoner omkring verneplikt og førstegangstjeneste. Det anses som formålstjenelig at dette vedlegget tas inn som et vedlegg til Forsvarssjefens Bestemmelser om utskrivning og verneplikt (BUV) eller innarbeides i disse bestemmelsene.

Det foreslås at Kapittel I Vedlegg B tas ut av forskriften og utformes som bestemmelser i BUV.

4.1.2 Direktiv til utenriksstasjonene om nordmenn i utlandet og i utenriks sjøfart ved mobilisering

4.1.2.1 Gjeldende bestemmelser

Direktiv til utenriksstasjonene om nordmenn i utlandet og i utenriks sjøfart ved mobilisering fremkommer av RUV kapittel I vedlegg C.

4.1.2.2 Departementets vurdering

Dette vedlegget er identisk med vedlegg FB til Mobiliseringsdirektiv for Forsvaret (MDF), Direktiv til utenriksstasjonene. MDF ble som dokument satt ut av kraft 1. februar 2006, og erstattet av direktiv for Styrkeoppbyggingssystemet (SOS). Vedlegg FB til MDF ble ikke videreført som vedlegg til SOS-direktivet, men er heller ikke satt ut av kraft.

Departementet foreslår at *Direktiv for utenriksstasjonene om nordmenn i utlandet og i utenriks sjøfart ved mobilisering* settes ut av kraft på grunn av at direktivet bygger på en annen forsvarsstrategi enn dagens innsatsforsvar, og er således utdatert.

Kapittel I Vedlegg C foreslås tatt ut av forskriften.

4.1.3 Vernepliktsverkets organisasjon

4.1.3.1 Gjeldende bestemmelser

Oversikt over VPVs organisasjon av 1. juli 1991 fremgår av RUV kapittel II vedlegg A.

4.1.3.2 Departementets vurdering

VPVs organisasjon er under stadig endring som følge av endringer av Forsvarets struktur og organisering. VPVs organisasjon vil fremgå av de til enhver tid overordnede styrende dokumenter, og det anses ikke hensiktsmessig at organisasjonen fastsettes i denne forskrift.

Kapittel II Vedlegg A foreslås tatt ut av forskriften.

4.1.4 Bestemmelser om innrulleringsnemnd

4.1.4.1 Gjeldende bestemmelser

Kapittel III punkt 5-8 gir bestemmelser for innrulleringsnemnd som benyttes for innrulling av utskrivningspliktige hjemlet i § 25.

Innrulleringsnemnd

5. Hver kommune skal ha oppnevnt en innrulleringsnemnd (I-nemnd), som består av en polititjenestemann eller lensmann som formann og den ansvarlige for føring av folkeregisteret som medlem.
For bykommuner og for landkommuner hvor lensmannen ikke har polititjeneste, oppnevnes formannen av vedkommende politimester.
6. Oslo innrulleringsnemnd (OI) skal ha en offiser ved RKE Oslo som formann, og består forøvrig av en polititjenestemann oppnevnt av Politimesteren i Oslo, og en ansvarlig representant for Oslo folkeregister.
7. Godtgjøring til I-nemndas medlemmer for arbeid som ikke kan skje innenfor ordinær arbeidstid, dekkes av deres respektive etater, som også dekker eventuell skyss- og kostgodtgjøring i denne sammenheng. I-nemndas formann tilstås godtgjøring for sesjonsfremmøte etter FDs nærmere bestemmelse.
8. Instruks for I-nemnd fremgår av vedlegg A.

4.1.4.2 Departementets vurdering

Ved lovendring i 2009 er bestemmelser om innrulleringsnemnder tatt ut av §§ 24, 25 og 28.

Kapittel III punkt 5-8 foreslås tatt ut av forskriften med bakgrunn i endringer i vernepliktsloven.

4.1.5 Instruks for innrulleringsnemnd

4.1.5.1 Gjeldende bestemmelser

RUV kapittel III vedlegg A er instruks for innrulleringsnemnd som benyttes for innrulling av utskrivningspliktige hjemlet i § 25.

4.1.5.2 Departementets vurdering

Ved lovendring i 2009 er bestemmelser om innrulleringsnemnder tatt ut av §§ 24, 25 og 28.

RUV kapittel III vedlegg A foreslås tatt ut av forskriften med bakgrunn i endringer i vernepliktsloven.

4.1.6 Overføring av militære grunner

4.1.6.1 Gjeldende bestemmelser

RUV kapittel VI Vedlegg C punkt 12-15 gir regler for godskriving av tjeneste ved overføring til annen forsvarsgren/våpenart.

Overføring av militære grunner

12. Vernepliktige som av militære grunner blir overført til annen forsvarsgren/våpenart, skal godskrives uavkortet den tjeneste som er utført før overføringen.
13. Eventuelle spørsmål om opptjening av forsømt tjeneste og tilleggstjeneste avgjøres etter de vanlige regler for dette.
14. Øvde eller delvis øvde vernepliktige som etter egen søknad blir overført til annen forsvarsgren/våpenart, kan helt eller delvis godskrives tjeneste som er utført før overføringen.

Ved avgjørelsen av hvor meget som skal godskrives, legges til grunn den tjeneste og opplæring vedkommende faktisk har hatt, og i hvilken utstrekning tjenesten/opplæringen kan nyttiggjøres i mottakende forsvarsgren/våpenart. Ved fastsettelsen tas nødvendige hensyn til eventuell forsømt tjeneste.
15. Mottakende forsvarsgren avgjør godskrivningen før endelig overføring finner sted. Avgjørelsen skal meddeles søkeren med spørsmål om han fortsatt ønsker overføring.

4.1.6.2 Departementets vurdering

Bestemmelsene om godskrivning av tjeneste ved overføring til annen forsvarsgren/våpenart anses som utdaterte.

RUV kapittel VI Vedlegg C punkt 12-15 foreslås tatt ut av forskriften.

4.2 Bestemmelser som foreslås delegert til Forsvaret

4.2.1 Regler om opptjening av forsømt tjeneste

4.2.1.1 Gjeldende bestemmelser

Kapittel VI Vedlegg B punkt 2-19 gir utfyllende bestemmelser for opptjening av forsømt tjeneste. Bestemmelsene knyttes til § 19.

Generelt

2. Med de begrensninger som er angitt i disse regler, skal som hovedregel all tjeneste den vernepliktige ikke har deltatt i som følge av sykdom, skade eller fravær, i sin helhet regnes som forsømt tjeneste.
4. Pålagt opptjening av forsømt tjeneste skal gjennomføres så snart det er mulig og fortrinnsvis i sammenheng med vedkommendes pågående tjenestegjøring.

Opptjening av forsømt tjeneste av andre grunner

8. Blir en vernepliktig overført til annen forsvarsgren/våpenart av militære grunner, skal eventuell opptjening ikke overstige det antall dager han i tilfelle ville blitt pålagt ved sin tidligere enhet. Skjer overføringen etter den vernepliktiges egen søknad, skal et ved beregning av eventuell opptjening, legges til grunn den tid som må anses for påkrevet opplæring ved mottakende avdeling.

Beregning av forsømt tjeneste som har resultert i manglende opplæring

9. Permisjoner som er innvilget etter gjeldende bestemmelser regnes ikke som forsømt tjeneste, unntatt permisjon under sykdom. Eventuell opptjening pålegges i samsvar med pkt 7.
10. Har den vernepliktige vært delvis sykmeldt på tjenestestedet, skal denne tid bare regnes som forsømt tjeneste når og i den utstrekning han ikke har deltatt i tjeneste som må anses for å være absolutt påkrevet for hans opplæring.
11. Blir den vernepliktige dimittert som følge av sykdom/skade oppstått under tjeneste, skal fraværet etter dimisjon i sin helhet betraktes som forsømt tjeneste inntil det tidspunkt tjenesten normalt skulle vært avsluttet. Ved avgjørelse av hvor stor del av denne tid som skal pålegges opptjent, legges til grunn bestemmelsene i pkt 7.

Klage

14. Den vernepliktige kan klage på en avgjørelse etter pkt 13. Klage sendes til den myndighet som har tatt avgjørelsen.
Hvis avgjørelsen etter ny behandling blir opprettholdt, sendes saken til vedkommende forsvarsgrenstab, eventuelt fellesinstitusjons sentralstab, som er øverste klageinstans. Hvis klageinstans selv har behandlet saken i første omgang etter pkt 13, skal saken ved klage vurderes på nytt av samme myndighet og sendes overordnet myndighet for endelig avgjørelse.

Tilleggstjeneste på grunn av forsømmelighet i tjenesten

15. Ved forsømmelighet i tjenesten forstås i denne forbindelse klandreverdige forhold som ikke går inn under bestemmelsene i pkt 1-12.
16. Har en vernepliktig ikke fått tilstrekkelig opplæring på grunn av forsømmelighet i tjenesten, skal spørsmålet om eventuell tilleggstjeneste avgjøres av de instanser som nevnt i pkt 13.
17. Følgende retningslinjer legges til grunn:
a. Omfanget av eventuell tilleggstjeneste begrenses til det som er nødvendig for den utdanningskategori vedkommende tilhører eller vil tilhøre etter opptjening.
b. Tilleggstjeneste pålegges bare hvis det av opplæringshensyn er nødvendig med mer enn 12 dagers tilleggstjeneste.
18. Tilleggstjeneste kan pålegges både særskilt og i tillegg til opptjening av forsømt tjeneste.

19.	Tilleggstjeneste pålegges ikke i forbindelse med repetisjonsøvinger eller ekstraordinær tjeneste.
20.	Tilleggstjeneste skal avvikles etter de retningslinjer som er gitt i pkt 4.

4.2.1.2 Departementets vurdering

Bestemmelsene om opptjening av forsømt tjeneste foreslås oppdelt, hvor FSJ gis myndighet til å fastsette detaljerte bestemmelser.

Kapittel VI Vedlegg B punkt 2,4, 8-11 og 14-20 foreslås tatt ut av forskriften.

4.2.2 Regler om godskrivning av tidligere utført tjeneste - Saksbehandling

4.2.2.1 Gjeldende bestemmelser

RUV kapittel VI vedlegg C punkt 8-10 omhandler regler for saksbehandling ved godskrivning av tidligere tjeneste.

	Saksbehandling
8.	Militære skoler/kurs skal straks sende oppgave over aspiranter som blir dimittert i aspiranttiden, og over elever som blir dimittert uten å ha avlagt eller bestått eksamen. Oppgaven skal inneholde fullstendige opplysninger om gjennomgått utdanning og tjeneste, eventuelt også om tjeneste utført før skolen/kurset ble påbegynt.
9.	Oppgaven sendes tjenestevei til vedkommende forsvarsgren som treffer avgjørelse om godskrivning.
10.	Ved overføring/tilbakeføring til annen forsvarsgren treffes avgjørelsen av den forsvarsgren som mottar mannen. Reglenes pkt 13 vil da kunne komme til anvendelse.

4.2.2.2 Departementets vurdering

Saksbehandling reguleres gjennom FSJs utfyllende bestemmelser.

RUV kapittel VI vedlegg C punkt 8-10 foreslås tatt ut av forskriften.

Forslag til ny forskrift til vernepliktsloven

Innhold

1	Om loven	
	(Bestemmelser til § 1)	5
	Verneplikt - tjenesteplikt	5
2	Om verneplikten	
	(Bestemmelser til § 3)	5
	Vernepliktsalder	5
	Vernepliktens opphør	5
	Dobbelt statsborgerskap	5
	Fremmede statsborgere	5
	Overføring til sivil verneplikt	6
	Gjenerverving av verneretten	6
	Prester og forstandere	6
3	Om yngreårige og frivillige	
	(Bestemmelser til § 4)	7
	Yngreårige	7
	Kvinnelig militært personell	8
4	Om befalingsmenn og frivillige med kontrakt	
	(Bestemmelser til § 8)	8
	De forskjellige befalskategoriers forhold til verneplikt og tjenesteplikt	8
	Utskrevet befal	8
	Vernepliktig befal	8
	Befal i tjeneste	9
	Pensjonert befal	9
5	Om varigheten av den ordinære tjenesten	
	(Bestemmelser til § 10)	9
	Varighet av den ordinære tjenestetid	9
	Godskrivning av utført tjeneste ved militære skoler og kurs	9
	Skoler og kurs som ikke medfører plikttjeneste	9
	Skoler/kurs som medfører plikttjeneste	10
	Godskrivning av utført tjeneste i operasjoner i utlandet	10
	Godskrivning av tjeneste utført i Heimevernet	10
	Godskrivning av utført siviltjeneste	10
	Godskrivning av tjeneste i Sivilforsvaret og Politireserven	11
	Klage på godskrivning av tjeneste	11
	Vernepliktig akademisk befal	11
6	Om førstegangstjenesten	
	(Bestemmelser til § 11)	11
	Oppdeling av tjenesten for spesielle kategorier	11
7	Om gjennomføring av ordinær tjeneste for spesielle kategorier	
	(Bestemmelser til § 12)	12
	Gjennomføring av ordinær tjeneste for spesielle kategorier	12
8	Om ekstraordinær tjeneste	
	(Bestemmelser til § 12)	12
	Innkalling til ekstraordinær tjeneste	12

9	Om krigstjeneste	
	(Bestemmelser til § 15)	12
	Plikt til å fortsette tjenesten	12
10	Om innkalling til tjeneste	
	(Bestemmelser til § 16)	12
	Innkalling til ordinær tjeneste	12
	Frivillig militærtjeneste for kvinner	13
	Innkalling av personell fra utlandet til førstegangstjeneste	13
	Opptak ved militære skoler og kurs	14
	Innkalling av personell fra utlandet til repetisjonstjeneste	14
	Fremmede statsborgere.....	14
	Nærmere bestemmelser	15
11	Om godskrivning av tjeneste i annet land	
	(Bestemmelser til § 17)	15
	Godskrivning av tjeneste utført i et annet land.....	15
12	Om utsettelse med tjenesten	
	(Bestemmelser til § 18)	15
	Generelt	15
	Tjeneste i humanitære hjelpeorganisasjoner.....	16
	Vernepliktige og tjenestepliktige med omsorgsansvar i fredstid	16
	Vernepliktige med ansvar for husdyr i fredstid.....	16
13	Om forsømt tjeneste og straffeforfølgning	
	(Bestemmelser til § 19)	17
	Forsømt tjeneste	17
	Straffeforfølgning	18
14	Om utskrivning	
	(Bestemmelser til § 20)	18
	Utskrivningsplikt	18
15	Om utsettelse med sesjon	
	(Bestemmelser til § 21)	19
	Utsettelse med sesjon	19
16	Om felles vernepliktsforvaltning	
	(Bestemmelser til § 23)	19
	Felles vernepliktsforvaltning	19
	Vernepliktsverkets oppgaver.....	20
	Forvaltning under tjeneste.....	20
17	Om innrullering	
	(Bestemmelser til § 25)	21
	Innrullering	21
18	Om klassifisering	
	(Bestemmelser til § 26)	21
	Klassifisering.....	21
19	Om sesjon	
	(Bestemmelser til § 27)	22
	Sesjon del 1.....	22
	Sesjon del 2.....	23
20	Om klassifisering utenfor sesjon	
	(Bestemmelser til § 29)	23

	Klassifisering utenfor sesjon	23
21	Om utsettelse av legekjenner	
	(Bestemmelser til § 30)	24
	Bestemmelser om utsettelse av legekjenner.....	24
22	Om fastsettelse av tjenestedyktighet	
	(Bestemmelser til § 32)	24
	Fastsettelse av tjenestedyktighet	24
23	Om fordeling til tjeneste	
	(Bestemmelser til § 34)	24
	Fordeling	24
24	Om resultat av utskrivningen	
	(Bestemmelser til § 35)	25
	Meddelelse av resultat av utskrivningen.....	25
25	Om rulleføring	
	(Bestemmelser til § 36)	25
	Registrering av personopplysninger.....	25
	Bruk av personopplysninger	26
	Innsynsrett	26
26	Om overføring, omfordeling og omdisponering	
	(Bestemmelser til § 38)	26
	Overføring, omfordeling, omdisponering	26
27	Om utreisettillatelse og utenrikspolis	
	(Bestemmelser til § 39)	27
	Flytting.....	27
	Reiser innenfor og utenfor landets grenser	27
	Utreisetillatelse	27
28	Om opplysningsplikt	
	(Bestemmelser til § 40)	28
	Opplysningsplikt.....	28
29	Om vaksinasjoner	
	(Bestemmelser til § 41)	29
	Vaksinasjoner.....	29
30	Om offentlige etaters og private foretaks plikt til og gi opplysninger	
	og yte bistand (Bestemmelser til § 46)	29
	Hjemmel for støtte.....	29
	Politiets bistand.....	29
	Plikter ved forfall fra sesjonslege	30
31	Om unntak fra forvaltningslovens bestemmelser	
	(Bestemmelser til § 47a)	30
	Behandling av klagesaker.....	30
32	Om gjennomføring	
	(Bestemmelser til § 52)	30
	Mindre endringer	30

1 Om loven (Bestemmelser til § 1)

Verneplikt - tjenesteplikt

- 1-1 Med **verneplikt** forstås den plikt som inntreer i samsvar med bestemmelsene i Lov om verneplikt (*vernepliktsloven*) kapittel I.

Med **tjenesteplikt** forstås utøvelsen av verneplikten i samsvar med Stortingets årlige beslutninger. Jf *vernepliktsloven* kapittel II.

2 Om verneplikten (Bestemmelser til § 3)

Vernepliktsalder

- 2-1 *Vernepliktsloven* § 3 fastslår at verneplikten for norske mannlige statsborgere inntreer etter utskrivning, *det vil si etter at de er klassifisert som tjenestedyktige*, fra 1. januar det år de fyller 19 og varer til 31. desember det år de fyller 44.

Menn som utskrives etter 1. januar det år de fyller 19, blir vernepliktige *den dag de er klassifisert som tjenestedyktige*.

Vernepliktens opphør

- 2-2 Verneplikten opphører etter fastlagte regler i følgende tilfeller:
- a. Fast bosetting i utlandet
 - b. Tilsetting i vernepliktsfri stilling
 - c. Fradømmelse av verneretten
 - d. *Kjennelse Ikke tjenestedyktig*
 - e. Overføring til sivil tjenesteplikt

Dobbelt statsborgerskap

- 2-3 Norsk mannlig statsborger som også er borger av et annet land, er vernepliktig i Norge *så lenge han er bosatt her i landet*, dersom avtale med den fremmede stat ikke er til hinder for det.

Fremmede statsborgere

- 2-4 De stater som Norge har traktat/konvensjon/avtale/overenskomst med som fritar for eller begrenser verneplikten, fremgår av *Utenriksdepartementets traktatregister*.
- 2-5 Med de begrensninger som følger av *vernepliktsloven* § 3 *andre* ledd, kan borgere av land som det er inngått avtale med om gjensidig fritak for eller begrensning av verneplikt, i særlige tilfeller etter personlig søknad, pålegges verneplikt når de kan sies å høre hjemme i Norge.

Ved pålegg om slik verneplikt skal det dokumenteres at deres hjemlandsmyndigheter ikke motsetter seg det og at tjenesten ikke får konsekvenser

for deres statsborgerforhold. Dessuten må det være sannsynlig at vedkommende vil bosette seg her i landet permanent eller for et lengre tidsrom.

- 2-6 På samme betingelser kan også borgere av land som Norge ikke har *slik* avtale med, *etter søknad* pålegges verneplikt.
- 2-7 Søknad fra fremmede statsborgere om å bli pålagt verneplikt i Norge, avgjøres av *Forsvarssjefen* eller den han bemyndiger, i tvilstilfelle av *Forsvarsdepartementet*.
- 2-8 *Fremmede statsborgere som etter avtale tjenestegjør i Forsvaret, er ikke vernepliktige eller tjenestepliktige i Norge så lenge de ikke er bosatt i Norge.*

Overføring til sivil verneplikt

- 2-9 Overføring til sivil *verneplikt* etter Lov av 19.3.65 om fritaking for militærtjeneste av overbevisningsgrunner, skjer etter avgjørelse av Det kgl. justis- og politidepartement og forøvrig i samsvar med *Forsvarsdepartementets* retningslinjer.

Gjenerverving av verneretten

- 2-10 *Forsvarssjefen fastsetter regler for fordeling og disponering av menn i vernepliktig alder som har gjenervervet retten til å tjenestegjøre i rikets krigsmakt etter (den borgerlige) straffelovens § 30 første og andre ledd.*

Prester og forstandere

- 2-11 Ordinerte prester i Den norske kirke og prester og forstandere i registrerte trossamfunn er fritatt for verneplikt, jf *vernepliktsloven* § 3, siste ledd.

Såfremt de har utført militærtjeneste før ordinasjon/tilsetting, er de med de avgrensninger som følger av punkt 2-13 til 2-15, pliktige til å gjøre tjeneste som feltprester.

- 2-12 Tjenesteplikten som feltprest gjelder bare dersom vedkommende er skikket til feltpresttjeneste.

Feltprosten, med tilsynshavende biskop for Feltprestkorpset som klageinstans, kan avgjøre at en prest eller forstander ikke skal anses som skikket til feltpresttjeneste.

- 2-13 Følgende er fritatt for fremmøte ved mobilisering:
- a. Biskoper og stiftskapellaner ved bispekontor.
 - b. *Proster og Ledende* sokneprester.
 - c. Sykehus-, hospitals-, fengsels-, og døveprester i fulltidsstilling.
 - d. Prester som gjør tjeneste utenfor riket.
 - e. Generalsekretærer (tilsv) i landsomfattende kristelige organisasjoner.
 - f. Teologiske professorer ved teologiske fakulteter samt rektorer ved praktisk-teologiske seminarer, som er godkjent av departementet som har ansvaret for kirkesaker.
 - g. Prester og forstandere i hovedstillinger i registrerte trossamfunn.

2-14 Etter søknad fra vedkommende prest, og med samtykke av biskopen (vedkommendes kirkelige tilsynsorgan), kan Feltprosten gjøre unntak fra eller tillegg til *punkt 2-13*.

2-15 Vikariat i stilling som hjemler fritak for fremmøte ved mobilisering, medfører kun slikt fritak inntil vikariatet opphører.

2-16 Vedkommende biskop (ordinator) skal på fastsatt blankett sende melding om forestående ordinasjon til Feltprosten som underretter *Vernepliktsverket*. Tilsvarende melding skal sendes når en prest som har tapt sin ordinasjonsstatus, igjen får tilbake statusen som ordinert prest, jf forskrift fastsatt ved Kgl. res. 18. februar 1955 nr. 4 om innføringsakt for prester. Det samme gjelder når en prest som er ordinert i et annet kirkesamfunn, får status som prest i Den norske kirke, jf. fullmakt til å gi slik status, gitt ved Kgl. res. 15. januar 1988 nr. 15.

Registrerte trossamfunn skal gjennom fylkesmannen sende tilsvarende meldinger for sine prester og forstandere.

2-17 Verneplikten inntreffer på ny ved tap av status som ordinert prest i Den norske kirke, eller ved opphør av *status*/tilsetting som prest eller forstander i registrert trossamfunn.

Melding skal sendes tilsvarende det som er bestemt i pkt 17.

2-18 Det departementet som er overordnet i kirkesaker eller annet organ med tilsvarende arbeidsgiveransvar skal gi melding til Feltprosten om tilsetting, avskjed mv som kan være av betydning for noens tjenesteplikt som feltprest.

2-19 Dersom noen mener seg uberettiget pålagt tjenesteplikt som feltprest *kan avgjørelsen påklages. Klagen fremmes via Vernepliktsverket og behandles i henhold til bestemmelsene til § 47a.*

3 Om yngreårige og frivillige (Bestemmelser til § 4)

Yngreårige

3-1 I krig eller når krig truer kan Kongen bestemme at verneplikt skal pålegges utskrivningspliktige *menn* fra *den dag de fyller 18 år*. Dersom krigsforsterkning settes opp, har *utskrevet befall, tjenestepliktige kvinner* og vernepliktige *menn* tjenesteplikt til og med det år de fyller 55.

3-2 Menn under vernepliktig alder som etter søknad får innvilget fremskutt tjeneste, blir vernepliktige fra og med fordelingen, men tidligst fra *den dag de fyller 18 år*.

Menn under vernepliktig alder som søker opptak ved militære skoler, blir vernepliktige fra og med opptaket ved skolen, men tidligst fra 1. januar det år de fyller 17.

3-3 *Personer som ikke har fylt 18 år, skal de ikke gis opplæring eller delta i stridsrelatert virksomhet, og skal straks fritas fra tjeneste dersom riket er i krig eller krig truer.*

Kvinnelig militært personell

- 3-4 *Kvinnelig militært personell er kvinner som frivillig gjennomfører eller har gjennomført militær førstegangstjeneste eller befalsutdanning/tilsvarende, og som har underskrevet kontrakt om tjenesteplikt (villighetserklæring).*
- 3-5 *Kvinnelig militært personell er ikke vernepliktige, men har mobiliserings- og tjenesteplikt som bestemt av Kongen med Stortingets samtykke. Mobiliserings- og tjenesteplikt innebærer plikt til å la seg disponere i Forsvarets styrkestruktur, Heimevernet inkludert, samt å delta på øvelser og kurs knyttet til disponeringen, jf. vernepliktsloven § 4 fjerde ledd.*
- 3-6 *Kvinnelig militært personell som avtjener eller har avtjent militær tjeneste, og som har underskrevet kontrakt om tjenesteplikt for kvinnelig militært personell (villighetserklæring), kan søke fritak fra fortsatt militær tjeneste og tjenesteplikt etter prinsippene i Lov om fritak fra militærtjeneste av overbevisningsgrunner (militærnektekløven).*
- 3-7 *Kvinnelig militært personell forvaltes etter bestemmelsene i vernepliktsloven med de samme vilkår, rettigheter og plikter som for vernepliktige menn.*

4 Om befalingsmenn og frivillige med kontrakt (Bestemmelser til § 8)

De forskjellige befalskategoriers forhold til verneplikt og tjenesteplikt

- 4-1 Vernepliktslovens § 8 fastsetter verneplikt og tjenesteplikt for befal. Pliktene fremgår av punkt 4-2 til 4-6.

Utskrevet befal

- 4-2 Vernepliktig personell som utdannes til befal under førstegangstjenesten ved kurs, gis status som utskrevet befal. De er vernepliktige til utgangen av det år de fyller 44, jf vernepliktsloven § 8, andre ledd.

Kvinnelig militært personell som har fått befalsopplæring som en del av førstegangstjenesten gis status som utskrevet befal, og er tjenestepliktig som bestemt av Kongen med Stortingets samtykke, dog ikke lenger enn til utgangen av det år de fyller 44.

Utskrevet befal som gjør tjeneste som befal i til sammen ett år eller mer ut over førstegangstjenestens varighet, gis de status som vernepliktig befal. Verneplikten for menn og tjenesteplikten for kvinner forlenges til utgangen av det år de fyller 55.

- 4-3 Når krigsforsterkning settes opp, er utskrevet befal vernepliktige til og med det år de fyller 55. Forøvrig kan utskrevet befal disponeres frem til dette tidspunkt, men skal ikke kalles inn til repetisjonstjeneste uten etter frivillighet..

Vernepliktig befal

- 4-4 Etatsutdannet befal som ikke søker eller oppnår tilsetning som yrkesbefal, gis status som vernepliktig befal. Til denne kategori regnes også yrkesbefal som søker og

får avskjed før nådd aldersgrense. *Kvinnelig militært personell med status som vernepliktig befal er tjenestepliktig til utgangen av det år de fyller 55, jf. vernepliktsloven § 8.*

Vernepliktig befal er vernepliktige til og med det år de fyller 55.

Befal i tjeneste

- 4-5 Yrkesbefal i tjeneste ut over ordinær vernepliktsalder for befal er tjenestepliktige i egenskap av militære tjenestemenn så lenge deres tjenesteforhold varer.

Pensjonert befal

- 4-6 Pensjonert befal og befal som har redusert lønn eller har rett til oppsatt pensjon, er tjenestepliktige ut over det år de fyller 55 og så lenge de *er helsemessig skikket, dersom Norge trues av krig eller Forsvaret settes på krigsfot, jf vernepliktsloven § 8, 4. ledd.* Dette befal kan i fred pålegges å gjennomgå kortere kurser mv som er nødvendige for deres mobiliseringsstilling.

5 Om varigheten av den ordinære tjenesten (Bestemmelser til § 10)

Varighet av den ordinære tjenestetid

- 5-1 *Varigheten av den ordinære tjenesten fastsettes av Stortinget. Gjennomført ordinær tjeneste med hjemmel i vernepliktsloven, godskrives i forhold til den totale tjenestetid.*

Godskrivning av utført tjeneste ved militære skoler og kurs

- 5-2 Reglene gjelder godskrivning av tjeneste ved militære skoler og kurs som hel eller delvis utført førstegangstjeneste for aspiranter og elever som ikke har avtjent førstegangstjenesten tidligere.
- 5-3 Tjeneste ved skoler og kurs kan ikke godskrives som utført repetisjonstjeneste eller ekstraordinær tjeneste.
- 5-4 Tjeneste ved skoler og kurs kan ikke godskrives for elever som har befals status fra tidligere og av den grunn kan bli pålagt ekstra tjeneste som befal som følge av utdanningen.

Skoler og kurs som ikke medfører plikttjeneste

- 5-5 Tjeneste som aspirant/elev ved skole eller kurs som ikke medfører plikttjeneste, skal i sin helhet regnes som utført del av førstegangstjenesten. Dette gjelder selv om aspiranten/eleven ikke fullfører utdanningen og uansett grunnen til det. Eventuelle spørsmål om opptjening av forsømt tjeneste og tilleggstjeneste avgjøres etter de vanlige regler for dette.

- 5-6 Aspirant/elev som ikke fullfører skole eller kurs og som blir overført til annen tjeneste, godskrives aspirant/elevtiden som utført del av førstegangstjenesten uansett grunnen til overføringen.

Skoler/kurs som medfører plikttjeneste

- 5-7 Aspirant som har gjennomgått hele eller en del av aspiranttiden og som ikke blir tatt opp som elev, godskrives tjenesten som utført del av førstegangstjenesten.
- 5-8 Elev som slutter i elevperioden, ikke går opp til eller ikke består eksamen, godskrives aspiranttiden og elevtiden som utført førstegangstjeneste slik:
- a. Ved inntil ett års grunnleggende befalsutdanning godskrives aspirant- og elevtiden fullt ut begrenset til førstegangstjenestens varighet.
 - b. Ved befals- og yrkesutdanning av over ett års varighet godskrives aspiranttiden og 1/3 av elevtiden begrenset til førstegangstjenestens varighet.
 - c. I særlige tilfelle - når velferdsgrunner tilsier det - kan det dispenseres helt eller delvis fra kravet om avtjening av resterende førstegangstjeneste i henhold til punkt a og b.

Godskrivning av utført tjeneste i operasjoner i utlandet

- 5-9 *For vernepliktige som i løpet av førstegangstjenesten etter frivillighet tjenestegjør som tjenestemenn i operasjoner i utlandet, godskrives førstegangstjeneste dag for dag, inntil 12 måneders førstegangstjeneste er fullført. Dersom operasjonen avsluttes før førstegangstjenestens fastsatte lengde er avtjent, kan førstegangstjenesten godkjennes som fullført dersom utdanningsmålet anses som oppnådd.*

Godskrivning av tjeneste utført i Heimevernet

- 5-10 Blir vernepliktige som har vært stilt til rådighet for *Heimevernet*, overført for annen anvendelse, skal pliktig utført tjeneste i *Heimevernet* godskrives som utført ordinær tjeneste. Frivillig tjeneste i *Heimevernet* godskrives ikke som ordinær tjeneste, jf. *heimevernsloven* § 23.

Godskrivning av utført siviltjeneste

- 5-11 Ved tilbakeføring til militær stilling plikter den tilbakeførte å utføre tjeneste i Forsvaret av samme varighet som bestemt for vernepliktige (herunder *heimevernspliktige*). Utført siviltjeneste godskrives som militær førstegangstjeneste dag for dag. Den tilbakeførte plikter likevel alltid å utføre minst 6 måneders militærtjeneste, hvis ikke plikten til førstegangstjeneste er bortfalt etter *vernepliktsloven* § 12, jf. Lov om fritaking for militærtjeneste av overbevisningsgrunner § 24.

Vernepliktsverket treffer avgjørelse om godskrivning i forbindelse med tilbakeføring til militær stilling, og underretter den vernepliktige.

Godskrivning av tjeneste i Sivilforsvaret og Politireserven

- 5-12 *Ved tilbakeføring til fra Sivilforsvaret eller Politireserven godskrives utført tjeneste mot den totale tjenestetiden, jf. punkt 5-1.*

Klage på godskrivning av tjeneste

- 5-13 Avgjørelse om godskrivning av tjenestetid kan påklages av den vernepliktige. Klage sendes tjenestevei til den myndighet som har truffet avgjørelsen. Hvis avgjørelsen etter ny behandling blir opprettholdt, sendes saken til Vernepliktsverket som behandler klagen i henhold til bestemmelsene til § 47a.

Vernepliktig akademisk befall

- 5-14 *Vernepliktige og frivillige med sivil opplæring av betydning for Forsvarets behov på mastergradsnivå eller høyere, kan innkalles til tjeneste som vernepliktig akademisk befall. Ved slik tjenestegjøring skal vedkommende dekke funksjoner i samsvar med deres sivile opplæring både i faglig innhold og utdanningsnivå.*
- 5-15 *For vernepliktig akademisk befall godskrives frivillig tjeneste i operasjoner i utlandet med inntil 6 måneder i forhold til den totale tjenesteplikten.*
- 5-16 *Utfyllende bestemmelser for tjenestegjøring som vernepliktig akademisk befall fastsettes av Forsvarssjefen.*

6 Om førstegangstjenesten (Bestemmelser til § 11)

Oppdeling av tjenesten for spesielle kategorier

- 6-1 Vernepliktige med sivil opplæring av betydning for Forsvarets behov kan pålegges oppdeling av den samlede ordinære førstegangstjeneste. Under slik opplæring kan de dessuten pålegges utsettelse med førstegangstjenesten inntil den sivile opplæringen er fullført.
- 6-2. Oppdeling og innkalling foretas etter følgende bestemmelser:
- Vernepliktige med sivil opplæring av betydning for Forsvarets behov kan kalles inn til informasjon og fysiske og medisinske tester over en periode på inntil en ukes varighet før den sivile utdanningen er fullført. Dette regnes som en del av den ordinære tjenesten.*
 - Offiserskurs og fagopplæring gjennomgås sammenhengende etter fullført sivil utdanning. Resterende del av førstegangstjenesten gjennomføres etter Forsvarssjefens bestemmelser.*
 - Selv om tjenesten utføres ved enhet som er kalt inn til repetisjonstjeneste, kan ikke tjenesten godskrives som utført repetisjonstjeneste før den samlede tjenestegjøringen er av varighet som ordinær førstegangstjeneste.*
 - Tjenesten påbegynnes innen utgangen av det år den vernepliktige fyller 33, jf. § 12 andre ledd. Avvik kan skje når spesielle hensyn krever det, jf. bestemmelser til § 18 punkt 12-7 bokstav a, samt etter søknad når militære hensyn gjør det forsvarlig.*

7 Om gjennomføring av ordinær tjeneste for spesielle kategorier (Bestemmelser til § 12)

Gjennomføring av ordinær tjeneste for spesielle kategorier

- 7-1 *Vernepliktige som med bakgrunn i sivil opplæring får sin ordinære tjenestetid oppdelt, følger de bestemmelser for gjennomføring av tjenesten som gjelder ved innkalling til tjeneste etter fullført sivil utdanning.*

8 Om ekstraordinær tjeneste (Bestemmelser til § 12)

Innkalling til ekstraordinær tjeneste

- 8-1 Ved beslutning om ekstraordinær tjeneste, jf *vernepliktsloven* § 13, vil det bli gitt bestemmelser om innkalling mv.

Forsvarsdepartementet eller den som *Forsvarsdepartementet* bemyndiger, kan når det anses påkrevet, fastsette kortere innkallingsfrist enn den som gjelder for ordinær tjeneste.

9 Om krigstjeneste (Bestemmelser til § 15)

Plikt til å fortsette tjenesten

- 9-1 Under krigstjeneste, *der hele eller deler av Forsvaret er satt på krigsfot*, plikter enhver å fortsette i tjenesten så lenge det er nødvendig, jf *vernepliktsloven* § 15 andre ledd. Forøvrig gjelder reglene i *vernepliktsloven* § 13 siste ledd tilsvarende.

10 Om innkalling til tjeneste (Bestemmelser til § 16)

Innkalling til ordinær tjeneste

- 10-1 Innkalling til ordinær tjeneste skal skje på grunnlag av Stortingets årlige vedtak om tjenestetid mv, forsvarsgrenenes/*Heimevernets* rekvisisjoner og fordelingen av de vernepliktige.
- 10-2 Innkalling til *ordinær tjeneste*, foretas av *Vernepliktsverket*. Andre rulleførende enheter i *Totalforsvaret* som har tildelt vernepliktig personell.
- 10-3 Melding om utfallet av *fordelingen*, som sendes snarest etter fordelingen, er et varsel om forestående innkalling til førstegangstjeneste. Meldingen angir bl.a. tidsfrist for eventuell søknad om utsettelse, omfordeling mv., i den hensikt å få avklart flest mulig søknader før innkalling.
- 10-4 *Innkalling til førstegangstjeneste skal skje skriftlig minst 3 måneder før fremmøtedato dersom intet annet varsel er gitt.*

Dersom varsel om planlagt innkalling til førstegangstjeneste tidligere er gitt, kan innkalling til førstegangstjeneste skje skriftlig innen 2 måneder før fremmøtedato.

10-5 Innkalling til repetisjonstjeneste skal skje skriftlig minst 4 måneder før fremmøtedato. Dersom *tjenesten* varsles på et tidligere tidspunkt, for bl.a. å få avklart eventuelle søknader om utsettelse, kan innkalling skje med kortere tidsfrist.

10-6 Innkalling med kortere tidsfrist enn nevnt i *punkt 10-4* og *10-5* kan skje i følgende tilfeller:

- a. Når *den vernepliktige* selv ønsker det eller er villig til det.
- b. Når årsklassen eller del av den innkalles i utskrivningsåret og fordeling ikke har kunnet skje så tidlig at innkalling kan sendes med vanlig varsel.

Ved innkalling skal personellet ikke i noe tilfelle gis mindre enn 14 dagers varsel.

Frivillig militærtjeneste for kvinner

10-7 Kvinner med norsk statsborgerskap kan etter frivillighet kalles inn til førstegangstjeneste fra og med det år de fyller 18.

Gravide kalles ikke inn til førstegangstjeneste.

10-8 *Kvinner som etter frivillighet innkalles til førstegangstjeneste eller utdanning i Forsvaret, skal før tjenesten eller utdanningen starter underskrive Kontrakt om tjenesteplikt for kvinnelig militært personell (Villighetserklæring).*

Kvinner som ikke skriver under Kontrakt om tjenesteplikt for kvinnelig militært personell (Villighetserklæring), skal straks dimitteres.

10-9 Ved underskrift av erklæringen *påtar* kvinner seg *samme tjenesteplikt som vernepliktige menn, som bl.a. innebærer plikt* til å fullføre førstegangstjenesten og repetisjonstjeneste, og å la seg disponere i *Forsvarets strukturer* med tjenesteplikt i krig, i samsvar med det som til enhver tid bestemmes av Stortinget, *jf. Vernepliktsloven § 4 fjerde ledd.*

Tjenestepliktige kvinner forvaltes etter de samme bestemmelsene som vernepliktige menn.

10-10 *Kvinnelig militært personell som har gjennomført militær førstegangstjeneste er tjenestepliktig til utgangen av det år de fyller 44.*

Innkalling av personell fra utlandet til førstegangstjeneste

10-11 Vernepliktige som har gyldig tillatelse til å oppholde seg utenlands eller seile i utenriksfart, *eller som er registrert med midlertidig adresse i utlandet*, skal ikke kalles hjem for å møte til førstegangstjeneste i det tidsrom tillatelsen gjelder.

10-12 Vernepliktige som oppholder seg utenlands eller seiler i utenriksfart uten gyldig tillatelse, innkalles til førstegangstjeneste med vanlig eller forlenget varsel. Sammen med innkallingen sendes utskrift *Regler om innkalling til ordinær tjeneste (§15)*, og Fredsregulativets bestemmelser om reisegodtgjøring.

- 10-13 Personer som bor fast i utlandet, og ikke er utskrivningspliktig eller vernepliktig, kan etter søknad innkalles til førstegangstjeneste i Norge. Sammen med innkallingen sendes utskrift av Fredsregulativets bestemmelser om reisegodtgjøring.

Opptak ved militære skoler og kurs

- 10-14 *Forsvarssjefen* fastsetter opptakskvoter ved de enkelte skoler som medfører plikttjeneste utover førstegangstjenesten.
- 10-15 Forsvarsgrenene fastsetter antall elever ved skoler og kurs som ikke medfører plikttjeneste utover førstegangstjenesten.

Søkere som er generelt skikket for opptak, kan innkalles til opptaksprøver selv om de tilhører annen forsvarsgren/våpenart.

Menn i utskrivningspliktig alder og yngre samt kvinner som slutter som aspirant/elev ved militære skoler/kurs, men ønsker å fortsette avtjening av førstegangstjenesten, skal gis anledning til det *dersom adekvat tjenestegjøring kan tilbys*.

Regler om godskriving av utført tjeneste ved militære skoler og kurs som utført førstegangstjeneste, fremgår av *bestemmelser til vernepliktsloven § 10 punkt 5-2 til 5-8*.

- 10-16 *Forsvarssjefen* gir nærmere bestemmelser om utskrivnings- og *vernepliktsmessige* forhold for aspiranter/elever ved militære skoler og kurs.

Innkalling av personell fra utlandet til repetisjonstjeneste

- 10-17 Innkalling til repetisjonstjeneste av personell som har tillatelse til å oppholde seg utenlands, *eller som er registrert med midlertidig adresse i utlandet*, også utover fremmøtedagen for vedkommende *tjeneste*, må bare skje når det gjelder befal og menige spesialister som er absolutt påkrevet og som ikke kan erstattes på annen måte.

Fremmede statsborgere

- 10-18 *Fremmede statsborgere bosatt i Norge, som etter søknad pålegges verneplikt i henhold til bestemmelser til § 3 eller tjenesteplikt i henhold til bestemmelser til § 4, kan tjenestegjøre ved alle enheter i Forsvaret dersom de kan sikkerhetsklareres på tilstrekkelig nivå.*
- 10-19 Vernepliktige og *tjenestepliktige* som ikke er norske statsborgere kan normalt ikke gis befals grad. De kan heller ikke få utdanning som fører frem til befals status, med mindre det er på det rene at norsk statsborgerskap vil oppnås innen befals grad normalt gis.

Spørsmål om å gi slike vernepliktige og *tjenestepliktige* befalsutdanning skal forelegges *Forsvarsdepartementet* etter at vedkommende forsvarsgrenstabs uttalelse er innhentet på forhånd.

- 10-20 *Fremmede statsborgere som ikke er bosatt i Norge, kan etter avtale mellom den fremmede stat og staten Norge gjøre tjeneste i Forsvaret. Slike avtaler skal godkjennes av Forsvarsdepartementet.*

Nærmere bestemmelser

- 10-21 *Forsvarssjefen gir forøvrig nærmere bestemmelser om innkalling til tjeneste.*

11 Om godskrivning av tjeneste i annet land (Bestemmelser til § 17)

Godskrivning av tjeneste utført i et annet land

- 11-1 Spørsmål om hel eller delvis fritaking for ordinær tjeneste for vernepliktige som godtgjør å ha utført militærtjeneste i et annet land, avgjøres av *Vernepliktsverket* etter disse regler:
- a. Hel eller delvis fritaking kan bare innvilges for førstegangstjenestens vedkommende.
 - b. Varigheten av fritakingen fastsettes på grunnlag av den tjeneste og opplæring vedkommende har gjennomgått og under hensyn til mulighetene for å anvende mannskaper med slik tjeneste/opplæring i den forsvarsgren/ våpenart/fellesinstitusjon han er tenkt fordelt til.
 - c. Før avgjørelse treffes, skal uttalelse innhentes fra vedkommende forsvarsgren/fellesinstitusjon.
- 11-2 Disse regler kommer ikke til anvendelse i den utstrekning de strider mot avtale inngått med andre land.

12 Om utsettelse med tjenesten (Bestemmelser til § 18)

Generelt

- 12-1 Utsettelse kan bare gis på grunn av omsorgsansvar, jf. *punkt 12-7 til 12-9*, utdanning, andre vektige velferdsgrunner eller når samfunnsinteresser krever det. Den vernepliktige må selv søke om eller gi samtykke til å få utsettelse.
- 12-2 Som hovedregel skal utsettelse bare gis for inntil 1 år, men kan i spesielle tilfeller gis for inntil 3 år av gangen.
- Utsettelse kan ikke gis hvis plikten til førstegangstjeneste derved faller bort etter *vernepliktsloven* § 12 andre ledd. I helt spesielle tilfeller, når tungtveiende velferdsgrunner nødvendiggjør det, kan utsettelse gis utover det år søkeren fyller 28, mot at han skriftlig erklærer seg villig til å avtjene førstegangstjenesten straks utsettelsen utløper og før utgangen av det år han fyller 33.
- 12-3 Kandidater til Stortingsvalg, fylkestingsvalg og kommunevalg (personer som er oppført på valglistene) skal etter søknad gis utsettelse med førstegangstjeneste, repetisjonstjeneste, heimevernstjeneste eller ekstraordinær tjeneste fra en måned før valget finner sted til og med valgdagen.

- 12-4 Nærmere bestemmelser om utsettelse med førstegangstjeneste, repetisjonstjeneste og ekstraordinær tjeneste, behandling av søknader mv, fastsettes av *Forsvarssjefen*.
- 12-5 *Avgjørelser på søknader om utsettelse med tjeneste kan påklages. Klager behandles etter bestemmelser til § 47a.*

Tjeneste i humanitære hjelpeorganisasjoner

- 12-6 Vernepliktig personell, befal og menige, som er *innkalt til tjeneste i humanitære hjelpeorganisasjoner i utlandet, kan etter søknad gis utsettelse med avtjening av militærtjenesten.*

Vernepliktige og tjenestepiktige med omsorgsansvar i fredstid

- 12-7 *For vernepliktige og tjenestepiktige med omsorgsansvar for barn og som derved har begrensede muligheter til å ivareta sine forpliktelser i forbindelse med ordinær tjeneste, gjelder følgende hovedretningslinjer:*
- a. Vernepliktige med eneomsorg for barn gis utsettelse med førstegangstjenesten så lenge denne status vedvarer og inntil utløpet av det år den vernepliktige fyller 33.
 - b. Vernepliktige og tjenestepiktige med delt omsorgsansvar søkes primært plassert så nær hjemstedet som mulig, eller gitt kortest mulig tjenestetid.
 - c. Vernepliktige og tjenestepiktige som benytter lovfestet rett til omsorgspermisjon fra sitt arbeid, får utsettelse med all militærtjeneste så lenge omsorgspermisjonen varer.
 - d. Ved repetisjonstjeneste skal personell som har eneomsorg gis utsettelse, såfremt avdelingen ikke kan tilby fleksible permisjonsordninger som medfører at barnets omsorgsbehov ivaretas under øvingen på tilnærmet samme måte som ellers.
- Dette gjelder også dersom den vernepliktige eller tjenestepiktige har midlertidig eneomsorg fordi den andre omsorgspersonen ikke kan passe barnet på grunn av egen arbeidssituasjon, studier eller sykdom.*
- Det forutsettes imidlertid her tungtveiende begrunnelser.*
- 12-8 Omsorgsansvaret er i utgangspunktet likt for kvinner og menn, og den andre omsorgspersons arbeidsgivers eller egne prioriteringer kan ikke likestilles med de plikter vernepliktsloven pålegger den enkelte.
- 12-9 *Forsvarssjefen fastsetter nærmere bestemmelser for behandling av søknader av denne art, herunder også søknader begrunnet i graviditet.*

Vernepliktige med ansvar for husdyr i fredstid

- 12-10 *Vernepliktige som driver selvstendig husdyrhold gis under særskilte vilkår utsettelse med førstegangstjenesten så lenge denne status vedvarer og inntil utløpet av det året den vernepliktige fyller 33 år.*

Utsettelse gis under forutsetning av at det kan dokumenteres at avløser ikke kan skaffes, og at dyrene må selges eller slaktes dersom utsettelse ikke gis.

Ordningen gjelder bare for dem som beviselig er i en nødssituasjon.

- 12-11 *Forsvarssjefen fastsetter nærmere bestemmelser for behandling av søknader av denne art.*

13 Om forsømt tjeneste og straffeforfølgning (Bestemmelser til § 19)

Forsømt tjeneste

- 13-1 Har en vernepliktig ikke deltatt i den daglige tjeneste på grunn av forhold som regnes som forsømt tjeneste, *kan* den forsømte tjeneste kunne pålegges opptjent. Opptjening vil si pålagt tjeneste ut over det tidspunkt tjenesten normalt skulle vært avsluttet.
- 13-2 Det skilles mellom forsømt tjeneste på grunn av ulovlig fravær og forsømt tjeneste av andre grunner. Det er ikke adgang til å anvende begge opptjeningsalternativer for samme fravær.
- 13-3 Ved ulovlig fravær skal forsømt tjeneste som hovedregel opptjenes slik at en dags fravær skal føre til en dags tilleggstjeneste (opptjening dag for dag). Opptjening av ulovlig fravær trer ikke isteden for refselse/straff, men det er et vilkår at fraværet må være refsbart/straffbart iht. Den militære straffelov § 34, for at opptjening skal kunne pålegges.
- Opptjeningsregelen kommer til anvendelse for ulovlig fravær under førstegangstjenesten og under repetisjonstjeneste, men ikke under ekstraordinær tjeneste. Ulovlig fravær under ekstraordinær tjeneste skal dog ikke godskrives som utført tjeneste.
- 13-4 Forsømt tjeneste av andre grunner enn ulovlig fravær (sykdom, skade, lovlig fravær) kan pålegges opptjent i den utstrekning det er absolutt nødvendig for den vernepliktiges tjeneste ved stående avdeling/beredskap, men ikke utover det antall dager som regnes som forsømt tjeneste.

- 13-5 Forsømt tjeneste som har resultert i manglende opplæring, beregnes slik under de forskjellige tjenesteperioder:
- a. Førstegangstjeneste
Utgjør den samlede forsømte tjeneste 30 dager eller mindre, pålegges ingen opptjening. Utgjør den samlede forsømte tjeneste mer enn 30 dager, regnes hele tiden som forsømt tjeneste ved vurdering av hvor mye som eventuelt bør pålegges opptjent, jf. punkt 13-3.
 - b. Repetisjonstjeneste
Opptjening av forsømt tjeneste pålegges ikke med grunnlag i manglende opplæring. Tjenesten godskrives som utført tjeneste i den utstrekning vedkommende har deltatt i den.
 - c. Ekstraordinær tjeneste
Opptjening av forsømt tjeneste pålegges ikke med grunnlag i manglende opplæring. Forsømt tjeneste som ikke skyldes ulovlig fravær eller arrest, skal i sin helhet godskrives som utført ekstraordinær tjeneste.

- 13-6 Fastsettelse av og pålegg om opptjening av forsømt tjeneste etter foranstående bestemmelser, skal gis av vedkommende *forsvarsgren/Vernepliktsverket* etter forslag fra mannskapets avdeling.
- 13-7 *Forsvarssjefen gir utfyllende bestemmelser vedrørende pålegg og avtjening av forsømt tjeneste.*
- 13-8 Den vernepliktige kan klage på en avgjørelse etter punkt 13-6. *Klager behandles i henhold til bestemmelser til § 47a.*

Straffeforfølgning

- 13-9 *Personer* som er siktet for eller tiltalt for forbrytelser eller forseelser av grovere karakter, gis utsettelse med innkalling til militærtjeneste, og påbegynt militærtjeneste avbrytes. Det samme gjelder dersom vernepliktige blir dømt til mer enn 3 måneders ubetinget fengsel.
- 13-10 Ved kortere fengselsstraffer kan tjenesten utsettes eller avbrytes dersom særlige omstendigheter tilsier det.
- Avgjørelse om utsettelse/avbrytelse av militærtjeneste på grunn av straffeforfølgning, treffes som hovedregel når påtalemyndigheten eller avdelingen finner det hensiktsmessig.
- 13-11 Forsømt tjeneste ved utsettelse/avbrytelse pga straffeforfølgning skal opptjenes etter de til enhver tid gjeldende regler for opptjening av forsømt tjeneste.
- 13-12 *Personer som er straffedømt for bruk, besittelse eller salg av narkotika eller dopingmidler kalles som hovedregel ikke inn til militærtjeneste.*
- 13-13 *Personer som er registrert med uavklart straffesak av karakter som nevnt i punkt 13-9 eller 13-12, kan gis utsettelse med innkalling til sesjon del 2 og militær tjeneste/utdanning til saken er avklart.*

14 Om utskrivning (Bestemmelser til § 20)

Utskrivningsplikt

- 14-1 Utskrivningsplikten omfatter alle norske menn og kvinner som oppholder seg i landet, Svalbard inkludert, fra og med det år de fyller 18.
- Utskrivningsplikten for menn opphører når verneplikten inntreffer etter bestemmelsene § 3, dersom de blir fritatt for verneplikt eller dersom de ikke kalles inn til sesjon del 2 innen utgangen av det år de fyller 28.*
- Kvinner født før 1992 er ikke utskrivningspliktige. Utskrivningsplikten for kvinner født i 1992 eller senere opphører etter endt klassifisering eller dersom de ikke kalles inn til sesjon del 2 innen utgangen av det år de fyller 28.*

- 14-2 Utskrivningsplikten innebærer plikt til å la seg *registrere med persondata i Verneplikts- og tjenesteregisteret, og å møte på sesjon for å motta informasjon om Forsvaret og å bli klassifisert.*

Hver enkelt har dessuten plikt til å svare på henvendelser om utskrivning *etter at de er blitt innrullert dersom dette er påkrevet.*

- 14-3 For utskrivningspliktige som oppholder seg utenfor landets grenser, inntreter utskrivningsplikten straks de kommer til Norge, selv om dette er for en kort tid, og de skal da melde seg for *Vernepliktsverket eller politiet.*

- 14-4 I krig eller når krig truer kan Kongen bestemme at utskrivningsplikten *for menn* inntreter fra og med det år *de* fyller 17.

Med Stortingets samtykke kan Kongen bestemme ny legeundersøkelse og utskrivning av menn som tidligere er kjent *ikke tjenestedyktige*. I krig eller når krig truer kan slik bestemmelse treffes av Kongen.

Forsvarssjefen vil eventuelt bli gitt fullmakt til å iverksette utskrivning av personell som kommer inn under dette punkt.

- 14-5 Norske menn i utskrivningspliktig alder som oppholder seg i utlandet ved *styrkeoppbygging* eller når krigstilstand er inntrådt i Norge, skal - såfremt de ikke straks reiser hjem - melde seg og la seg registrere ved nærmeste norske utenriksstasjon.

15 Om utsettelse med sesjon (Bestemmelser til § 21)

Utsettelse med sesjon

- 15-1 Utsettelse med sesjon/klassifisering av velferdsgrunner kan innvilges av *Vernepliktsverket*, normalt ikke for lengre tid enn 3 år.

16 Om felles vernepliktsforvaltning (Bestemmelser til § 23)

Felles vernepliktsforvaltning

- 16-1 *Sjefen for Vernepliktsverket er ansvarlig for felles vernepliktsforvaltning. Overordnet mål for felles vernepliktsforvaltning er ved effektiv utnyttelse av vernepliktsmassen:*
- å sikre optimal bemanning av alle enheter i Forsvarets krigs- og fredsorganisasjon
 - å sikre rettferdig og mest mulig lik behandling av alt vernepliktig personell
 - å dekke øvrige deler av Totalforsvarets behov i henhold til gitte prioriteter
 - å gi Forsvarssjefen et tidsmessig organ for ledelse og prioritering.
- 16-2 Vernepliktsverket er underlagt *Forsvarssjefen* og forestår overordnet forvaltning av utskrivningspliktige, vernepliktige og *tjenestepraktiske* mannskaper, *herunder på Forsvarssjefens vegne godkjenne og utgi utfyllende bestemmelser om utskrivning og verneplikt.*

- 16-3 Ansvaret for forvaltning av *vernepliktige og tjenestepliktige* i tjeneste påhviler de respektive forsvarsgrener/*Heimevernet* og fellesinstitusjoner.
- 16-4 Enheter i Totalforsvaret forøvrig er ansvarlig for forvaltning av tildelte *vernepliktige*.

Vernepliktsverkets oppgaver

- 16-5 *Vernepliktsverkets* oppgaver er hjemlet i *vernepliktsloven* og omfatter:
- innrulling og klassifisering av utskrivningspliktige og frivillige
 - rulleføring
 - *informere utskrivningspliktige og vernepliktige før, under og etter sesjon om muligheter for tjeneste i Forsvaret*
 - *fordeling av tjenestedyktige vernepliktige til Forsvaret*
 - *overføring av tjenestedyktige vernepliktige til den sivile beredskap (Sivilforsvaret og Politireserven)*
 - *personkontroll av vernepliktig og frivillig personell*
 - innkalling til førstegangstjeneste og repetisjonstjeneste
 - disponering/forvaltning av *vernepliktig og tjenestepliktig personell i Forsvarets styrkestruktur*
 - forvaltning av ordningen for fritak/utsettelse med fremmøte i Forsvaret ved *styrkeoppbygging*
 - kontroll med verneplikts gjennomføring i Totalforsvaret
 - *føre kontroll med all tjenestegjøring.*

Vernepliktsverkets øvrige oppgaver og gjøremål bestemmes av Forsvarssjefen.

Forvaltning under tjeneste

- 16-6 Forsvarsgrenene, *Heimevernet* og fellesinstitusjoner som er tildelt *vernepliktige og frivillige*, er ansvarlig for forvaltning av tildelt personell under tjeneste. *Forsvarssjefen* gir nærmere bestemmelser om hva dette ansvar omfatter.
- 16-7 *Vernepliktsverkets overordnede kontroll med vernepliktig og tjenestepliktig personells tjenestegjøring* omfatter blant annet registrering av persondata, personkontroll og kontroll med verneplikts gjennomføring etter *Forsvarssjefens* retningslinjer.
- 16-8 *Forsvarssjefen* gir ut direktiver for beredskapsplanlegging og disponering for personellressurser ved *styrkeoppbygging i forbindelse med konflikt/krise* og i krig.
- 16-9 *Ansvar innen disponering og forvaltning av personell i Forsvarets styrkestruktur er som følger:*
- a. *Vernepliktsverket har på Forsvarssjefens vegne det overordnede ansvaret for disponering av alt personell i styrkestrukturen, jf vernepliktsloven § 23, og for disponering av vernepliktig og tjenestepliktig personell som ikke er i tjeneste. Vernepliktsverket skal på oppdrag fra sjefer med oppsettingsansvar disponere stadig tjenestegjørende militært personell i den operative styrkestrukturen.*
 - b. *Forsvarsstaben er ansvarlig for disponering av fast ansatt personell i den operative strukturen.*

- c. Sjefer med oppsettingsansvar er ansvarlig for at personell som avslutter sitt tjenesteforhold blir tilgjengelige i Forsvarssjefens styrkebrønn, normalt for en periode på 2 år. Deretter fristilles personellet for eventuell overføring til Heimevernet eller den sivile delen av Totalforsvaret.*
- d. Heimevernet er ansvarlig for disponering av tildelt personell i egen organisasjon.*

16-10 *Politireserven disponerer og forvalter eget personell.*

16-11 *Sivilforsvaret disponerer og forvalter eget personell.*

16-12 *Vernepliktige og tjenestepliktige som deltar i operasjoner i utlandet i henhold til Lov om personell i Forsvaret, eller har tegnet kontrakt om dette, kan fritas fra repetisjonstjeneste for kontraktens varighet.*

Spesialister som er absolutt påkrevet for gjennomføringen av repetisjonstjenesten, kan unntas fra denne regel etter Forsvarssjefens bestemmelser.

17 Om innrulling (Bestemmelser til § 25)

Innrulling

17-1 *Innrulling er den registrering og øvrige tiltak som foretas for listeføring av tilgående årsklasser utskrivningspliktige.*

Innrulling skjer normalt ved at registerdata overføres fra Skatteetaten til Vernepliktsverket.

Forsvarssjefen fastsetter bestemmelser for innrulling av utskrivningspliktige.

17-2 *Utskrivningspliktige som oppholder seg utenfor Norges grenser eller i norske besittelser eller biland, innrulles ved første ankomst til landet.*

17-3 *Plikten til å la seg innrulle omfatter også fremmede statsborgere bosatt i Norge.*

Forsvarssjefen fastsetter bestemmelser for innrulling av fremmede statsborgere bosatt i Norge.

17-4 *Fremmede statsborgere som ikke er bosatt i Norge, og som etter avtale skal tjenestegjøre i Forsvaret, skal registreres med persondata i Verneplikts- og tjenesteregisteret.*

Forsvarssjefen fastsetter bestemmelser for innrulling av fremmede statsborgere som etter avtale skal tjenestegjøre i Forsvaret.

18 Om klassifisering (Bestemmelser til § 26)

Klassifisering

18-1 *Klassifisering av utskrivningspliktige skal bringe på det rene den alminnelige tjenestedyktighet og den enkeltes forutsetninger for tjeneste i Forsvaret og*

Totalforsvaret forøvrig. Klassifiseringen gir grunnlag for fordeling av de *tjenestedyktige til tjeneste i Forsvaret*.

Klassifiseringen omfatter vurdering og registrering av:

- persondata og kvalifikasjoner av betydning for tjenesten
- tjenestedyktighet
- prøver for å fastslå kvalifikasjoner i forhold til krav for tjeneste i ulike tjenestestillinger
- *utskrivningspliktiges* ønsker vedrørende tjenesten.

18-2 Klassifiseringen *fastsettes* normalt på sesjon av en klassifiseringsnemnd (K-nemnd) *minimum* bestående av:

- en offiser fra *Vernepliktsverket* som formann (sesjonsleder)
- en sesjonslege.

18-3 Dersom sesjonslege ikke kan skaffes, gjennomføres klassifiseringen på grunnlag av helseattest og innhentede opplysninger.

Dette gjelder også for *utskrivningspliktige* som av ulike grunner ikke kan møte på sesjon.

18-4 Dersom fremmøte til sesjon eller klassifisering utenom sesjon ikke har vært mulig, kan likevel *utskrivningspliktige* som ikke er åpenbart *tjenesteudyktig*, utskrives. Klassifiseringen skjer da ved fremmøte til tjeneste.

19 Om sesjon (Bestemmelser til § 27)

Sesjon del 1

19-1 *Sesjon del 1 betinger ikke personlig fremmøte av de utskrivningspliktige. Alle utskrivningspliktige skal avgi en egenerklæring som har til hensikt å gi grunnlag for vurdering av utskrivningspliktiges forutsetninger for tjeneste i Forsvaret. På bakgrunn av egenerklæringen, selekteres de antatt best skikkede kvinner og menn til klassifisering.*

Innhenting og registrering av persondata og kvalifikasjoner av betydning for vurdering av den enkeltes skikkethet for tjeneste i Forsvaret, kan påbegynnes etter innrulleringen av de utskrivningspliktige.

19-2 *Utskrivningspliktige som på bakgrunn av egenerklæringen vurderes å ikke tilfredsstille kravene for tjeneste i Forsvaret, eller av andre grunner ikke ønskes fordelt til slik tjeneste, kalles normalt ikke inn til sesjon del 2. I tvilstilfeller kan den utskrivningspliktige kalles inn til sesjon del 2 for å få forholdet avklart.*

Tjenestedyktighet kan ikke fastsettes på bakgrunn av opplysninger fremkommet i egenerklæringen uten at forholdet er underbygget med dokumentasjon fra lege eller annen fagperson, jf. bestemmelser til §§ 29 og 32.

19-3 *Utskrivningspliktige som ikke kalles inn til sesjon del 2 skal motta skriftlig avklaring av sitt utskrivningsforhold.*

- 19-4 *Forsvarssjefen fastsetter nærmere bestemmelser for innhold og gjennomføring av sesjon del 1.*

Sesjon del 2

- 19-5 Sesjon *del 2* er et møte som utskrivningspliktige og frivillige innkalles til for å bli klassifisert og for å få orientering om forhold som de bør kjenne til i forbindelse med verneplikten og tjenesten i Forsvaret. Sesjon *del 2* skal organiseres slik at de utskrivningspliktige så tidlig som mulig blir orientert om resultatet av utskrivningen og eventuell fordeling til tjeneste i Forsvaret.

- 19-6 Under krig og andre særlige forhold kan sesjonene helt eller delvis sløyfes og klassifiseringen gjennomføres på annen måte, jf. *vernepliktsloven* § 26.

- 19-7 Sesjonsplan utarbeides av *Vernepliktsverket* under hensyn til offentlige og de utskrivningspliktiges interesser.

Sivile og militære myndigheter skal underrettes om sesjonene.

- 19-8 Rombehov og krav til sesjonslokaler fastsettes i samsvar med gjeldende arbeidsmiljøbestemmelser.

Der det er mulig skal sesjonslokaler stilles til rådighet av Forsvaret. Der dette ikke er mulig søkes lokaler leiet av offentlige myndigheter, foreninger eller private.

Hvis det ikke er mulig å oppnå tilfredsstillende avtale om lån eller leie av sesjonslokaler, sendes rekvisisjon til ordføreren i kommunen under henvisning til *vernepliktsloven* § 47. Godtgjøring ytes tilsvarende vanlig leiepris på stedet.

- 19-9 Kunngjøring av sesjon del 2 skjer ved personlig innkalling til aktuelle utskrivningspliktige og frivillige som ikke tidligere er klassifisert.

- 19-10 *Utskrivningspliktige* som etter innkalling ikke møter til sesjon *del 2*, skal etterlyses. *Utskrivningspliktige* som etter innkalling ikke møter, møter for sent eller som forlater sesjonen uten tillatelse, og som beviselig ikke har gyldig grunn, er straffeskyldig etter *vernepliktsloven* §§ 48 og 49. Forholdet undersøkes og om nødvendig vurderes anmeldelse til påtalemyndigheten.

- 19-11 Alle klassifiserte skal motta en bevitnelse på gjennomført klassifisering, hvor resultatet av klassifiseringen og data om verneplikten for øvrig framgår.

- 19-12 *Forsvarssjefen fastsetter nærmere bestemmelser om innkalling til sesjon del 2 og sesjonens innhold.*

20 Om klassifisering utenfor sesjon (Bestemmelser til § 29)

Klassifisering utenfor sesjon

- 20-1 *Utskrivningspliktige* som dokumenteres å være åpenbart ikke tjenestedyktig til all militærtjeneste på grunn av fysiske eller psykiske skader/sykdommer som det ikke

kreves legekyndighet for å fastslå, kan uten fremmøte kjennes *ikke tjenestedyktig* av *Vernepliktsverket*. Det kreves da attest om *forholdet* og *forholdets årsak* fra lensmann, politi eller annen offentlig institusjon. I tvilstilfeller forelegges saker av denne art for overordnet legemyndighet.

20-2 *Forsvarssjefen fastsetter øvrige bestemmelser for klassifisering utenfor sesjon.*

21 Om utsettelse av legeskjennelser (Bestemmelser til § 30)

Bestemmelser om utsettelse av legeskjennelse

21-1 Avgjørelse av tjenestedyktighet kan utsettes i inntil 2 år, og i særskilte tilfelle ytterligere inntil 3 år. *Som særlige tilfeller regnes i denne sammenheng skader og sykdom som ikke er av varig karakter, og som vil leges over tid.* Legeskjennelse bør ikke utsettes lengre tid enn nødvendig for legebehandling og for å skaffe attester mv.

22 Om fastsettelse av tjenestedyktighet (Bestemmelser til § 32)

Fastsettelse av tjenestedyktighet

22-1 Vurdering og fastsettelse av tjenestedyktighet forutsetter en klinisk undersøkelse og bedømmelse av lege, unntatt for *utskrivningspliktig som er åpenbart ikke tjenestedyktig*. Legeskjennelsen angir den enkeltes fysiske og psykiske tjenestedyktighet og *medisinske skikkethet* som grunnlag for plassering og tjenestefunksjon i fred og i krig.

22-2 Sesjonslegen fastsetter tjenestedyktigheten i nødvendig samråd med K-nemndas formann.

22-3 *Kjennelsen "Ikke tjenestedyktig"* på en eller flere av funksjonene i helseprofilen medfører *normalt* fritak for enhver tjeneste i Forsvaret så vel i fred som i krig.

Kjennelsen "Ikke tjenestedyktig" skal kontrolleres av overordnet legemyndighet.

23 Om fordeling til tjeneste (Bestemmelser til § 34)

Fordeling

23-1 Med grunnlag i Stortingets årlige beslutninger om tjenestetid, tjenestemønster og budsjettrammer, utskrivningsstyrkens størrelse og Totalforsvarets behov, fastsetter *Forsvarssjefen* den tallmessige fordeling av den mannlige utskrivningsstyrken som skal gjennomføre førstegangstjeneste.

23-2 Prognose over antatt styrke disponibel til fordeling kommende år utarbeides av *Vernepliktsverket* på grunnlag av innrulleringen.

23-3 *Utdanningsstyrken* omfatter det personell som er disponibelt for tjenestegjøring kommende år:

- *utskrevne tjenestedyktige med utsettelse*
- *utskrevne tjenestedyktige fra årets sesjoner.*

23-4 *Forsvarssjefen gir direktiver for utarbeidelse av forsvarsgrenenes og Heimevernets rekvisisjoner, samt nødvendig grunnlag for Vernepliktsverkets fordelingsordre.*

Med utgangspunkt i fordelingsordren, iverksettes årets hovedfordeling. Den skal normalt være fullført så tidlig at fastsatte frister for innkalling til tjeneste kan overholdes.

23-5 *Kvinner som på sesjon blir funnet tjenestedyktige, og som ønsker å tjenestegjøre i Forsvaret, fordeles og kalles inn til tjeneste på samme måte som vernepliktige menn. Kvinner har adgang til alle våpen og tjenestefelt i Forsvaret og til de opplæringstilbud som Forsvaret gir mannlige vernepliktige.*

23-6 Utenom hovedfordelingen kan det foretas fordeling gjennom hele året, dersom det finnes ledig plass.

Så langt det er mulig skal det tas hensyn til de vernepliktiges egne ønsker.

23-7 Vernepliktige som har sivil utdanning som forutsetter bestemt tjeneste i Forsvaret, eller som har påbegynt slik utdanning, fordeles eller omfordeles etter regler som fastsettes av *Forsvarssjefen*.

23-8 *Fordelingsresultatet og innkallingstidspunktet skal bekjentgjøres for de vernepliktige så tidlig som mulig. Med innkallingstidspunkt forstås den kontingenten som den vernepliktige kalles inn til.*

23-9 *FSJ fastsetter bestemmelser for fordeling av vernepliktige og frivillige til tjeneste i Forsvaret.*

24 Om resultat av utskrivningen (Bestemmelser til § 35)

Meddelelse av resultat av utskrivningen

24-1 *Utskrivningspliktige skal skriftlig meddeles endringer i sitt utskrivningsforhold, jf. bestemmelser §§ 20 og 27.*

25 Om rulleføring (Bestemmelser til § 36)

Registrering av personopplysninger

25-1 Rulleføring er systematisk registrering av *personopplysninger av betydning for den enkeltes utskrivnings-, verneplikts- og tjenesteforhold. Opplysningene skal registreres i Verneplikts- og tjenesteregisteret. Registeret skal gi grunnlag for, og opplysning om disponering av vernepliktig og tjenestepiktig personell i henhold til vernepliktslovens bestemmelser.*

25-2 Registrering av *personopplysninger* starter ved innrulling av de utskrivningspliktige.

Sjefen for Vernepliktsverket bestemmer hvem som skal ha tilgang til Verneplikts- og tjenesteregisteret, og fastsetter bestemmelser for autorisering av tilgang til opplysningene.

Sjefen for Vernepliktsverket bestemmer hvilke opplysninger som skal registreres om de innrullerte i registeret, og fastsetter bestemmelser om sletting av opplysninger i registeret. Bevaringsverdige opplysninger avleveres i henhold til Riksarkivarens bestemmelser.

- 25-3 *Forsvarsdepartementet fastsetter hvilke enheter utenfor Forsvaret som skal være rulleførende enheter (RFE) med ansvar for å forvalte tildelte vernepliktige mannskaper, herunder føre og oppbevare ruller for personellet.*
- 25-4 *Forsvarsgrener og fellesinstitusjoner er ansvarlig for ajourhold og oppdatering av Verneplikts- og tjenesteregisteret for vernepliktige og tjenestepiktige som er inne til tjeneste.*

Bruk av personopplysninger

- 25-5 *Sjefen for Vernepliktsverket avgjør spørsmål om utlevering og bruk av opplysninger fra Verneplikts- og tjenesteregisteret.*

Bruk og behandling av opplysninger fra Verneplikts- og tjenesteregisteret skal skje innenfor bestemmelsene i personopplysningsloven og i samsvar med retningslinjer gitt av Datatilsynet.

Innsynsrett

- 25-6 *Verneplikts- og tjenesteregisteret er av beredskapshensyn unntatt fra retten til å kreve innsyn etter personopplysningsloven §§ 18 og 22, jf. personopplysningsloven § 23. Personer som er registrert i Verneplikts- og tjenesteregisteret skal likevel ha adgang til opplysninger om seg selv etter nærmere bestemmelser som fastsettes av Forsvarssjefen.*

26 Om overføring, omfordeling og omdisponering (Bestemmelser til § 38)

Overføring, omfordeling, omdisponering

- 26-1 I forbindelse med rulleføring betyr:
- overføring - endring av tilhørighet til RFE
 - omfordeling - endring av fordeling til forsvargren/våpenart
 - omdisponering - endring av mobiliseringsdisponering innen forsvargren/ våpenart
- 26-2 Midlertidig avgivelse til annen enhet betraktes ikke som overføring, omfordeling eller omdisponering.
- 26-3 Vernepliktige kan uten hensyn til eget ønske overføres, omfordeles eller omdisponeres når dette er nødvendig eller hensiktsmessig for anvendelse i Totalforsvaret.
- 26-4 Vernepliktige kan etter søknad overføres, omfordeles eller omdisponeres av velferdsgrunner.

26-5 Overføring, omfordeling og omdisponering av vernepliktige foretas av *Vernepliktsverket* etter regler som fastsettes av *Forsvarssjefen*.

27 Om utreisetillatelse og utenrikspermisjon (Bestemmelser til § 39)

Flytting

27-1 Endring av fast adresse skal meldes iht. bestemmelser i folkeregisterloven. Adresseendringene blir datateknisk formidlet til *Vernepliktsverket*.

Midlertidig adresseendring, som ikke meldes til *Skattekontoret*, skal senest 8 dager etter flytting meldes til *Vernepliktsverket*. Ved midlertidig adresseendring, skal planlagt varighet oppgis.

Reiser innenfor og utenfor landets grenser

27-2 Utskrivningspliktige og vernepliktige kan uten spesiell tillatelse eller plikt til å sende melding, foreta reiser innenfor og utenfor landets grenser, forutsatt at

- de ikke er innkalt til eller gitt varsel om innkalling til sesjon eller tjeneste i den tid reisen antas å vare
- reisens varighet ikke vil overstige 2 måneder
- det ikke er innført reiseforbud etter *vernepliktsloven* § 39.

27-3 Ved reiser innenfor landets grenser som antas å vare over 2 måneder sammenhengende, skal utskrivningspliktige og vernepliktige sørge for å kunne nå pr post slik at innkalling til sesjon/tjeneste eller tjenestelige meldinger ikke forsinkes unødig.

27-4 Ved reiser utenfor landets grenser som antas å vare over 2 måneder, skal det dersom det er innført reiseforbud, søkes om utreisetillatelse, jf. punkt 27- 6.

27-5 *Forsvarssjefen* kan med *Forsvarsdepartementets* samtykke bestemme at visse årsklasser eller grupper vernepliktige kan tillates på nærmere vilkår å reise utenfor landets grenser eller mønstre i utenriks sjøfart uten å søke om det.

Utreisetillatelse

27-6 Utskrivningspliktige og vernepliktige som skal oppholde seg utenriks for et bestemt tidsrom, må søke *Vernepliktsverket* om utreisetillatelse dersom det er innført reiseforbud. Dersom søkeren ikke er innkalt til sesjon eller til tjeneste, gis utreisetillatelse for inntil 1 år av gangen. I forbindelse med langvarige studier og fredskorpsdeltagelse kan utreisetillatelse gis for inntil 3 år av gangen, jf. bestemmelser til § 18 punkt 12-6.

27-7 Vernepliktige som har avtjent førstegangstjeneste og ikke er innkalt til *heimevernstjeneste* eller annen militær tjeneste, kan uten tillatelse fra Forsvaret ta arbeid på norske handelsskip i utenriksfart.

Arbeidsgiver skal imidlertid kreve dokumentert at førstegangstjenesten er fullført. Den vernepliktige skal opplyse om han er innkalt til *heimevernstjeneste eller annen militær tjeneste*. I så fall skal den vernepliktige henvises til å søke utsettelse/utreisetilattelse hos Vernepliktsverket.

- 27-8 *Utskrivnings- og vernepliktige menn* som ikke har avtjent militær førstegangstjeneste, må søke om utreisetilattelse for å ta arbeid på norske handelsskip i utenriksfart *dersom det er innført reiseforbud*. Søknad sendes Vernepliktsverket, som normalt kan gi utreisetilattelse for inntil 1 års varighet.
- 27-9 Utreisetilattelse for å bosette seg fast i utlandet, innvilges normalt av Vernepliktsverket, slik at avreise kan finne sted til planlagt tid, forutsatt at
- det ikke er innført reiseforbud
 - søkeren ikke er uunnværlig ved sin avdeling under pågående tjeneste eller under tjeneste han alt er innkalt til
 - eventuell pliktjeneste etter skole/kurs er avtjent og at vervede er løst fra sin kontrakt.
- 27-10 Varig fast bosetting i utlandet kan medføre sletting i *Verneplikts- og tjenesteregisteret* etter dokumentert minst 3 års opphold i vedkommende land. Opphold i utlandet pga skole/studier anses ikke uten videre som fast bosetting i vedkommende land.
- 27-11 *Forsvarssjefen* fastsetter nærmere bestemmelser om utreisetilattelse, sletting på grunn av bosetting i utlandet og om gjeninnføring ved tilbakekomst.

28 Om opplysningsplikt (Bestemmelser til § 40)

Opplysningsplikt

- 28-1 Utskrivningspliktige og vernepliktige har plikt til å gi opplysninger som har betydning for deres utskrivnings- og vernepliktsforhold, jf. *punkt 28-4*.
- 28-2 Militær sjef eller *Vernepliktsverket* skal på anmodning fra *utskrivnings- og vernepliktige*, som har behov for opplysninger vedrørende deres utskrivning og verneplikt, gi nødvendige ugraderte opplysninger i attestert form.
- 28-3 *Utskrivnings- og vernepliktige* som innleverer attester og andre dokumenter, skal gis kvittering når de ber om det.
- 28-4 *Vernepliktsloven* § 40 gir hjemmel for å kreve opplysninger av *utskrivnings- og vernepliktige* om forhold som har betydning for deres utskrivning og verneplikt, herunder å skaffe til veie attester og dokumenter som kreves.

I rimelig utstrekning plikter de også på annen måte å godtgjøre riktigheten av sine opplysninger.

Forsvarssjefen bestemmer hvilke opplysninger som skal/kan kreves.

- 28-5 Følgende kan kreve disse opplysninger:
- *Vernepliktsverket*

- oppsettende enheter
- politi- og sivilforsvarsmyndigheter
- øvrige offentlige myndigheter, private arbeidsgivere m fl som etter *vernepliktsloven* § 46, første ledd, plikter å gi opplysninger, oppgaver og attester
- norske utenriksstasjoner.

29 Om vaksinasjoner (Bestemmelser til § 41)

Vaksinasjoner

29-1 *FSJ gir nærmere bestemmelser om vaksiner og andre forebyggende tiltak mot smittsomme sykdommer.*

30 Om offentlige etaters og private foretaks plikt til og gi opplysninger og yte bistand (Bestemmelser til § 46)

Hjemmel for støtte

30-1 *Vernepliktsloven* §§ 40, 46 og 47 hjemler støtte fra visse militære og sivile myndigheter og fra private til bruk for utskrivning, rulleføring, innkalling til tjeneste og for å sikre vernepliktens gjennomføring.

30-2 *Forsvarssjefen* er ansvarlig for at det blir gitt instruks og nødvendige retningslinjer for tjenesten i *Vernepliktsverket* og for de tjenester som iflg *vernepliktsloven* og *denne forskrift* skal ytes av militære og sivile institusjoner, avdelinger og tjenestemenn.

Politiets bistand

30-3 Påtaleinstruksen av 28. juni 1985, §§ 5-7 og 5-8, pålegger politiet å gi meldinger til *Vernepliktsverket*/militær avdeling om forføyning mot utskrivningspliktige/vernepliktige, herunder om tap av retten til å tjenestegjøre i rikets krigsmakt.

30-4 Etter *vernepliktsloven* § 41 kan om nødvendig *utskrivningspliktige/vernepliktige* framstilles ved hjelp av politiet til legeundersøkelse, andre undersøkelser og prøver som de etter innkalling er pliktige til å gjennomgå.

Vernepliktsverket/oppsettende enhet kan anmode politiet om slik bistand etter nærmere bestemmelser som fastsettes av *Forsvarssjefen*.

30-5 *Til bruk for utskrivning, rulleføring og innkalling, og ved behandling av fritakssak etter lov av 19. mars 1965 nr. 3 om fritaking for militærtjeneste av overbevisningsgrunner (militærnekte-loven), kan militære utskrivnings- og klareringsmyndigheter fremme begjæring til Strafferegisteret og Staffesaksregisteret om uttømmende opplysninger om kvinner og menn mellom 17 og 55 år.*

30-6 *Det kan også fremsettes begjæring om opplysninger om vernepliktige og tjenestepiktige befal og mannskaper, eller personer som er i sivil tjeneste i Forsvaret, dersom opplysningene kan ha betydning for avgjørelsen av om det skal reageres mot*

vedkommende ved disiplinær refselse eller påtale, eller hvor det ellers er av særlig viktighet for de militære myndigheter å få slike opplysninger på grunn av den tjeneste vedkommende utfører eller som man overveier å pålegge vedkommende.

Plikter ved forfall fra sesjonslege

- 30-7 Dersom sesjonslege får forfall, plikter enhver militæravdeling på anmodning fra K-nemnd eller høyere myndighet å avgi lege for gjennomføring av sesjonen. Hvis dette ikke er mulig, er det enhver leges plikt å overta sesjonslegens funksjoner inntil avløsning kan finne sted. Anmodningen rettes så vidt mulig til lege på eller nær sesjonsstedet, fortrinnsvis til offentlig lege.

Tjeneste som blir pålagt en lege etter vernepliktsloven § 46, siste ledd, godtgjøres etter fastsatte satser i Bistillingsregulativet.

Slik tjeneste må ikke komme i strid med legens plikt til å yte øyeblikkelig hjelp, jf Legelovens § 27, første ledd, som lyder:

"En lege plikter snarest mulig å yte den hjelp han evner når han etter de opplysninger han har må anta legehjelp er påtrengende nødvendig."

31 Om unntak fra forvaltningslovens bestemmelser (Bestemmelser til § 47a)

Behandling av klagesaker

- 31-1 *Etter § 47a er avgjørelser i kraft av vernepliktsloven unntatt fra reglene om forvaltningsklage. For å sikre de vernepliktiges rettsvern skal vedtak fattet etter vernepliktsloven, og som åpnes for klageadgang, gjennomgå en reell toinstans-behandling.*
- 31-2 *Klager på vedtak fattet av forsvarsgrenene/Heimevernet vedrørende søknader om utsettelse av fremmøte til tjeneste og godskrivning av gjennomført tjeneste for vernepliktig og tjenestepliktig personell, skal avgjøres av Sjefen for Vernepliktsverket.*
- 31-3 *Klager på vedtak fattet av Vernepliktsverket, skal avgjøres av Forsvarsdepartementets klagenemnd i vernepliktssaker. Forvaltningslovens bestemmelser gjelder for arbeidet i nemnda.*

Instruks for klagenemnda fastsettes av Forsvarsdepartementet.

- 31-4 *Legekjenntelse gitt etter vernepliktsloven § 31 kan påklages innen 6 måneder etter at kjennelsen er gitt. Sjefen for Forsvarets sanitet kan oppheve enhver legekjenntelse såfremt denne mener at bedømmelsen er feilaktig eller strider med gjeldende bestemmelser for klassifisering.*

32 Om gjennomføring (Bestemmelser til § 52)

Mindre endringer

- 32-1 Forsvarsdepartementet bemyndiges til innenfor rammen av lov om verneplikt å foreta mindre endringer i denne forskriften, samt til å iverksette midlertidige bestemmelser, herunder prøveordninger, innenfor de områder forskriften dekker.